

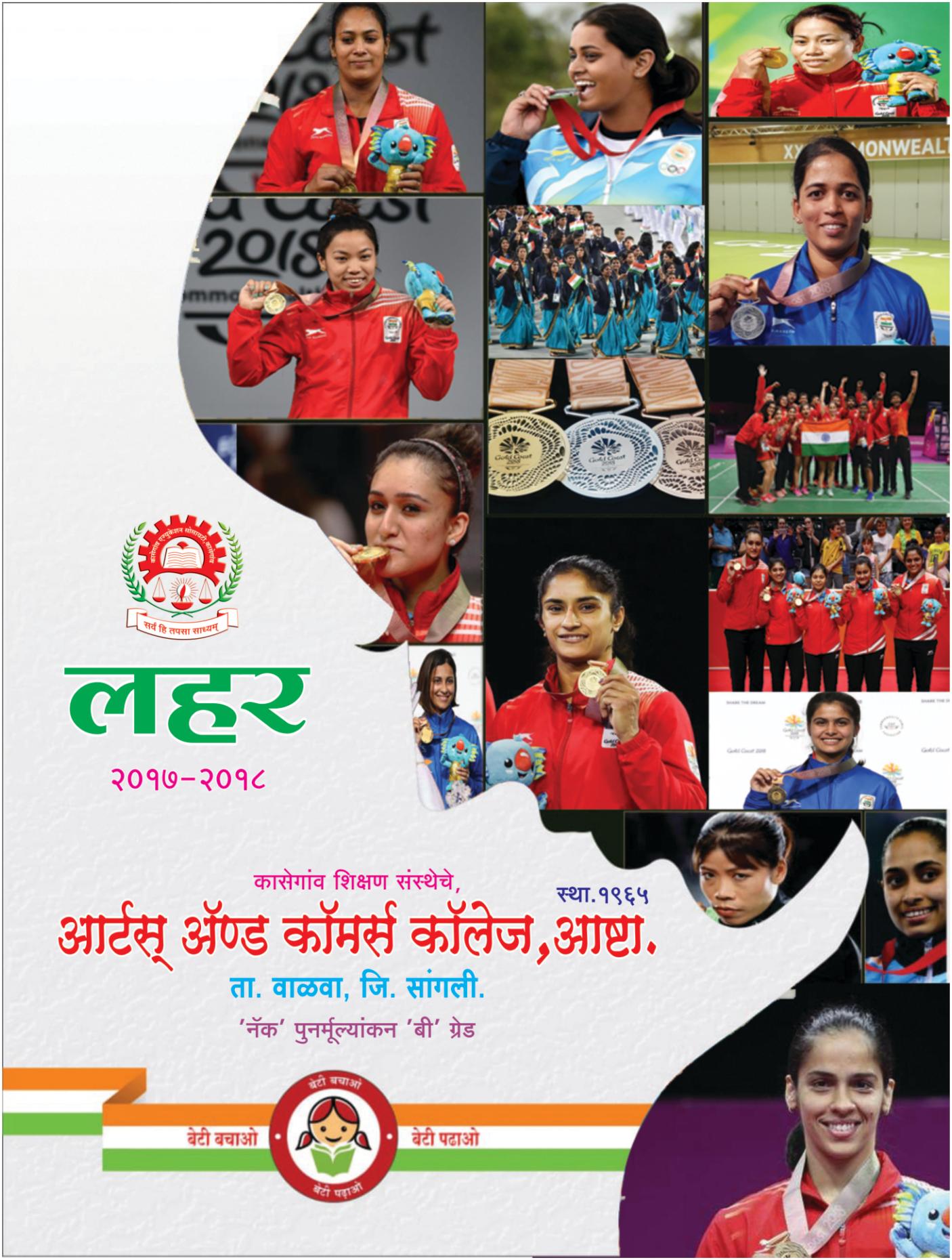
लहर

२०१७-२०१८

कासेगांव शिक्षण संस्थेचे,
आर्ट्स् अण्ड कॉमर्स कॉलेज, आण्टा.
स्था. १९६५
ता. वाळवा, जि. सांगली.
'नंक' पुनर्मूल्यांकन 'बी' ग्रेड

बेटी बचाओ • बेटी पढाओ

लोकनेते राजारामबाबू पाटील व साहित्यरत्न आण्णाभाऊ साठे
यांच्या जयंती व लोकमान्य टिळक यांच्या पुण्यतिथी निमित्त
प्रतिमा पुजन करताना प्राचार्य व शिक्षकवृदं

एनएसएस विशेष सेवा श्रमसंस्कार शिवीर गाताडगाडी संमारोप प्रसंगी
मार्गदर्शन करताना संस्थेचे सहसचिव प्राचार्य डॉ.राजेंद्र कुरल्पकर
सोबत मा.प्राचार्य व शिक्षक वृदं

वाणिज्य व नियोजन मंडळाच्या वतीने आयोजित प्लेसमेंट कॅम्प
आय.सी.आय.सी.बैंक सेल्स अँड डप्टी मार्फत एकुण दहा विद्यार्थ्यांची
मार्केटिंग मॅनेजर म्हणुन निवड

एन.एस.एस.विभागाच्या वतीने 'नवयुवा मतदार नोंदणी
अभियान' कार्यशाळा मध्ये मार्गदर्शन करताना
सौ.सविता लष्करे तहसिलदार, वाळवा तालुका

युवा नेते व उद्योजक मा.प्रतिक दादा पाटील यांची
राष्ट्रीय सेवा योजना श्रमसंस्कार शिवीरास भेट व वृक्षारोपन

राष्ट्रीय योग दिनानिमित्त एनसीसी विभाग आयोजित
कार्यशाळेत सहभागी विद्यार्थी व प्राचार्य व शिक्षक

कासेगांव एज्युकेशन सोसायटीचे,
संस्थापक व श्रद्धार्थान

लोकनेते स्व. राजारामबापू पाटील

अंधारातूनी प्रकाशाकडे उघडीत चंदन दारे
जागोजागी तुम्ही निर्मिली झानाची मंदिरे
बापू तुमची झानज्योत ही तेवत ठेवू आम्ही
अंधारातूनी प्रकाशाकडे चालत राहू आम्ही

ॐ...

तुझ्याविन जगणे
सांग कसे सहावे
तुझ्याशिवाय लेकरांनी
सांग कसे राहावे...

शब्द न सुचती
आज भावनांना
पोरकेपणाची व्यथा
बोचते मनाला...

॥ भावपूर्ण ॥
श्रद्धांजली ॥

स्व. श्रीमती कुसूमताई राजारामबापू पाटील

आमच्या संस्थेचे संस्थापक
लोकनेते राजारामबापू पाटील यांच्या पत्नी
आमचे मार्गदर्शक माजी मंत्री
आमदार जयंतराव पाटील यांच्या मातोश्री
व आमच्या आधारवड
श्रीमती कुसूमताई राजारामबापू पाटील
यांना भावपूर्ण श्रद्धांजली !

मार्गदर्शक

मा.आम.जयंतराव पाटील
माजी ग्रामविकास मंत्री, महाराष्ट्र राज्य

आमचे कुशल प्रशासक

मा. श्री. शामराव परशराम पाटील (काका)
अध्यक्ष, कासेगांव शिक्षण संस्था

मा. श्री. बिडेश रामचंद्र ठवळेकर
उपाध्यक्ष, कासेगांव शिक्षण संस्था

मा. प्राचार्य, रामचंद्र ज्ञानदेव सावंत
सचिव, कासेगांव शिक्षण संस्था

प्राचार्य, डॉ. राजेंद्र कुरळपकर
सहसचिव, कासेगांव शिक्षण संस्था

प्राचार्य, डॉ. विलास गणपती काळे
आर्ट्स अण्ड कॉमर्स कॉलेज, आष्टा

कासेगांव शिक्षण संस्थेचे,

आर्ट्स्‌ अँण्ड कॉमर्स कॉलेज, आष्टा,

ता. वाळवा, जि. सांगली

(०२३४२) २४२०३२, २४२६३२

लहर

२०१७ - २०१८

* संपादक मंडळ *

अध्यक्ष

प्राचार्य डॉ. विलास काळे

संपादक

डी.जे.दमामे

विभागीय संपादक मंडळ

मराठी विभाग प्रा.डी.जे.दमामे

हिंदी विभाग प्रा.विकास पाटील

इंग्रजी विभाग प्रा.राजेंद्र प्रधान

अहवाल विभाग श्री.डी.बी.शिंदे

कासेगांव शिक्षण संस्थेचे,

आर्ट्स् अँड कॉमर्स कॉलेज, आष्टा,

ता. वाळवा, जि. सांगली

: (०२३४२) २४२०३२, २४२६३२

लहर

या नियतकालिकाच्या नोंदणी नियमानुसार लहर वार्षिकांकाच्या मालकी विषयीची आणि इतर तपशिलासंबंधीची माहिती तक्ता क्रमांक (नियम ८)

प्रकाशन स्थळ	:	आर्ट्स् अँड कॉमर्स कॉलेज, आष्टा.
प्रकाशन काळ	:	वार्षिक
मालक	:	कलम १ नुसार
प्रकाशक	:	प्राचार्य डॉ. विलास गणपती काळे
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
पत्ता	:	द्वारा : आर्ट्स् अँड कॉमर्स कॉलेज, आष्टा, ता. वाळवा, जि. सांगली.
संपादक	:	प्रा. डी. जे. दमामे
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
पत्ता	:	द्वारा : आर्ट्स् अँड कॉमर्स कॉलेज, आष्टा, ता. वाळवा, जि. सांगली.
मुद्रक	:	आशीर्वाद ऑफसेट प्रिंटर्स, आष्टा, जि. सांगली.
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय

वर दिलेला तपशील माझ्या माहितीप्रमाणे व समजुतीप्रमाणे बरोबर आहे असे आम्ही जाहीर करतो.

प्रा. डी. जे. दमामे

प्राचार्य डॉ. विलास गणपती काळे

टीप : या अंकात व्यक्त झालेल्या मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही.
(केवळ खासगी वितरणासाठी)

**KASEGAON EDUCATION SOCIETY'S
ARTS AND COMMERCE COLLEGE, ASHTA.**

Vision

We strive to make the students from rural area competent enough in all respects such as educational, rational, social, technological and economical through excellence in academic and value-based education.

Mission

We are striving to create a human society of rational, patriotic, secular, highly educated students with indomitable spirit, perseverance, dignity of work, research attitude, who would be competent to meet the challenges of life in ever changing scenario and contribute in the development of the nation.

Goals

1. To promote education among students who are socially, economically and educationally underprivileged especially in rural area.
2. To supervise and control the conduct and discipline of the students and to make them self-reliant.
3. To create social awareness, patriotism among students.
4. To make the students competent enough to survive in the area of globalization.
5. To create awareness amongst students about significance of research in various fields of life.
6. To provide education without discrimination of gender, caste, creed, religion and economic condition.

कासेगांव एज्युकेशन सोसायटी, कासेगांव.

स्थापना १९४५

* संस्थेच्या बोधचिन्हाचा अर्थ *

संस्थेचे 'बोधचिन्ह' 'शिक्षणामधून सर्वांगीण सामाजिक उन्नती' व्हावी या 'दूरदृष्टी' चे निर्दर्शक आहे.

ग्रंथ आणि दीप हे ज्ञान आणि प्रकाशाची प्रतीके आहेत.

चक्र, तराजु, आणि धान्याच्या लोंबी हे संस्थेच्या 'सातत्यपूर्ण सामाजिक प्रगती' या ध्येयाचे निर्दर्शक आहेत. विज्ञान आणि तंत्रज्ञान क्षेत्राच्या विकासाचे प्रतीक म्हणजे चक्र होय. तर तराजू हे संस्थेच्या वाणिज्य विकासाविषयीची आस्था दर्शविते, आणि धान्याच्या लोंबी संस्थेच्या कृषी विकासाविषयीची तळमळ दर्शविते.

'सर्व हि तपसा साध्यम्' हे संस्थेचे बोधवाक्य असून, सर्वार्थाने प्रयत्न केल्यास कांहीही साध्य होवू शकते, असा त्याचा अर्थ आहे.

कासेगांव शिक्षण संस्था, कासेगांव,

ता. वाळवा, जि. सांगली

स्थापना - १९४५

संचालक मंडळ

मा. श्री. शामराव परशराम पाटील	-----	अध्यक्ष
मा. श्री. बिडेश रामचंद्र ढवळेकर	-----	उपाध्यक्ष
मा. प्राचार्य श्री. रामचंद्र ज्ञानदेव सावंत	-----	सचिव
मा.प्राचार्य डॉ.राजेंद्र मधुकर कुरळपकर	-----	सहसचिव
मा. श्री. बाबुराव गणपतराव पाटील	-----	सदस्य
मा. श्री. चाँद गणीसाहेब आत्तार	-----	सदस्य
मा. सौ. शैलजादेवी जयंतराव पाटील	-----	सदस्या
मा. श्री. वसंतराव ज्ञानदेव माने	-----	सदस्य
मा. श्री. तय्यबअली आब्बास चौगुले	-----	सदस्य

कासेगांव शिक्षण संस्थेचे,

आर्ट्स्‌ अॅण्ड कॉमर्स कॉलेज, आष्टा,

ता. वाळवा, जि. सांगली

* महाविद्यालय विकास समिती *

मा. शामराव परशराम पाटील (अध्यक्ष, कासेगाव शिक्षण संस्था कासेगांव)	अध्यक्ष
मा. प्राचार्य रामचंद्र ज्ञानदेव सावंत (सचिव, कासेगाव शिक्षण संस्था कासेगांव) ...	सदस्य
मा. प्राचार्य डॉ. विलास गणपती काळे	सचिव
मा. बबन जिनदत्त थोटे	सदस्य
मा. एन.डी.कुलकर्णी	सदस्य
मा. नितीन प्रेमचंद झंवर	सदस्य
मा.विजय रंगराव मोरे	सदस्य
मा.शकिल रजाक मुजावर	सदस्य
डॉ. अरूण भगवान पाटील	शिक्षक प्रतिनिधी
डॉ. प्रमोदकुमार अंकुश ओलेकर	शिक्षक प्रतिनिधी
डॉ.विजयालक्ष्मी आनंदराव नियोगी	सदस्या
श्री. प्रमोद दत्तात्रय फार्णे	प्रशासकीय सेवक प्रतिनिधी
श्री.विशाल संजय मोरे	विद्यार्थी प्रतिनिधी

कासेगांव शिक्षण संस्थेचे,

आर्ट्स्‌ अॅण्ड कॉमर्स कॉलेज, आष्टा,

ता. वाळवा, जि. सांगली

* स्थायी समिती *

मा. प्राचार्य डॉ. विलास गणपती काळे	अध्यक्ष
डॉ.विजयालक्ष्मी आनंदराव नियोगी	सदस्य
प्रा. गंगाराम बाळासाहेब मासाळ	सदस्य
प्रा.शांताराम शंकर माळी	सदस्य
डॉ.प्रमोदकुमार अंकुश ओलेकर	सदस्य
प्रा.सुरेश नामदेव दांडगे	सदस्य
प्रा.राजेंद्र अशोक प्रधान	सदस्य
श्री. तानाजी गाडेकर	सदस्य
श्री. प्रमोद दत्तात्रेय फार्णे	प्रशासकीय सेवक प्रतिनिधी

कासेगांव शिक्षण संस्थेचे,

आर्ट्स अॅण्ड कॉमर्स कॉलेज, आष्टा,

ता. वाळवा, जि. सांगली

: (०२३४२) २४२०३२

अंतर्गत मुण्डवत्ता हुमी समिती Internal Quality Assurance Cell (IQAC)

मा. प्राचार्य डॉ. विलास गणपती काळे	अध्यक्ष
मा. प्राचार्य रामचंद्र ज्ञानदेव सावंत (सचिव, कासेगांव शिक्षण संस्था)	सदस्य
प्रा. राजेंद्र अशोक प्रधान	समन्वयक
मा. श्री. विजय रंगराव मोरे (नाना)	सदस्य
डॉ. विजयालक्ष्मी आनंदराव नियोगी	सदस्या
डॉ. प्रतापसिंह विठ्ठलराव मोहिते	सदस्य
डॉ. बाळासाहेब कोंडीबा माने	सदस्य
डॉ. अरूण भगवान पाटील	सदस्य
डॉ. राम निंगाप्पा नाईक	सदस्य
प्रा. शांताराम शंकर माळी	सदस्य
श्री दत्तात्रय बाबूराव शिंदे (ग्रंथपाल)	सदस्य
मा. श्री. प्रमोद दत्तात्रय फार्णे	सदस्य

कासेगांव शिक्षण संस्थेचे,
आर्ट्स् अॅण्ड कॉर्मर्स कॉलेज, आष्टा,

ता. वाळवा, जि. सांगली
(०२३४२) २४२०३२

■ - लैंगिक छळ प्रतिबंधक समिती - ■

डॉ. विजयालक्ष्मी आनंदराव नियोगी	अध्यक्षा
प्रा. राजाराम आत्माराम पाटील	सदस्य
डॉ. राम निंगाप्पा नाईक	सदस्य
अॅड. श्री. पंडीत सोपानराव बसुगडे	सदस्य
सौ. सुनंदा मोहन गायकवाड (स्वयंसेवी संघटना प्रतिनिधी)	सदस्या
कु. किरण ढोले (विद्यार्थी प्रतिनिधी)	सदस्या
कु. ऋतुजा चौगुले (विद्यार्थीनी प्रतिनिधी)	सदस्या
कु. विशाल मोरे (विद्यार्थी प्रतिनिधी)	सदस्य

■ - ग्रंथालय समिती - ■

मा. प्राचार्य डॉ. विलास गणपती काळे	अध्यक्ष
श्री दत्तात्रेय बाबूराव शिंदे	समन्वयक (ग्रंथपाल)
प्रा. डॉ. प्रतापसिंह विठ्ठलराव मोहिते	सदस्य
प्रा. डॉ. बी.के.माने	सदस्य
प्रा. डी.जे.दमामे	सदस्य
प्रा. विजयालक्ष्मी आनंदराव नियोगी	सदस्या
प्रा. सौ. शैलजा हंबीरराव पाटील	सदस्या

कासेगांव शिक्षण संस्थेचे,
आर्ट्स् अॅण्ड कॉमर्स कॉलेज, आष्टा,

ता. वाळवा, जि. सांगली.

: (०२३४२) २४२०३२

■ - रॅगिंग प्रतिबंधक समिती - ■

प्राचार्य डॉ. विलास गणपती काळे	अध्यक्ष
प्रा. डॉ. अरुण भगवान पाटील	सदस्य
प्रा. शांताराम शंकर माळी	सदस्य
प्रा. डी.जे.दमामे	सदस्य
श्री. मिलिंद पाटील	पोलिस प्रतिनिधी
श्री. उत्तम लक्ष्मणराव कदम	प्रसार माध्यम प्रतिनिधी
श्री. विनायक अनंत भोई	विद्यार्थी प्रतिनिधी

- रॅगिंग विरोधी यथक -

प्रा. डॉ. अरुण भगवान पाटील	सदस्य
प्रा. शांताराम शंकर माळी	सदस्य
श्री दत्तात्रेय बाबूराव शिंदे (ग्रंथपाल)	सदस्य

विद्यार्थी पारितोषिक योजना

विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक गुणवत्ता वाढीच्या दृष्टीने महाविद्यालयात होणाऱ्या वार्षिक परीक्षांमध्ये विविध शाखांत प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थी विद्यार्थींना खालील पारितोषिकांची योजना जाहीर करीत आहोत.

कायमरवऱपी पारितोषिके

१. शिवाजी विद्यापीठाच्या बी.ए. पदवी व बी.कॉ. पदवी परीक्षेत महाविद्यालयात प्रथम येणाऱ्या एका विद्यार्थी / एका विद्यार्थींनीस देण्यासाठी मा.श्री.राजाराम एस.हाके पारितोषिक प्रत्येकी रु. १००१ प्रमाणे	रु.४००४/-
व कृषी तंत्र विद्यालयात प्रथम येणाऱ्या एक विद्यार्थ्यांस	रु.१००१/-
२. शिवाजी विद्यापीठाच्या बी.कॉम.पदवी परीक्षेत महाविद्यालयात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थी /विद्यार्थींनीस देण्यासाठी	
अ) दि आष्टा पीपल्स को-ऑप.बँक सभासद व कर्मचारी जनकल्याण प्रतिष्ठान,आष्टा यांचे वतीने.	रु. १००१/-
ब) कै. श्री.विलास बंडू सावंत यांच्या स्मरणार्थ श्रीमती नंदाताई विलास सावंत यांच्याकडून	रु. ५०१/-
३. शिवाजी विद्यापीठाच्या बी.ए.पदवी परीक्षेत इंग्रजी विषयात महाविद्यालयाम प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थी / विद्यार्थींनीस देण्यासाठी प्रा. मंगला शामराव जोशी पारितोषिक	रु. ५०१/-
४. शिवाजी विद्यापीठाच्या बी.ए.पदवी परीक्षेत मराठी विषयात महाविद्यालयाम प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थी / विद्यार्थींनीस देण्यासाठी कै.श्री.चुनिलाल त्रिलोकचंद पोरवाल यांचे स्मृती प्रित्यर्थ पारितोषिक श्री. विनोद पोरवाल यांचेडकून	रु.५०१/-
५. शिवाजी विद्यापीठाच्या बी.ए.पदवी परीक्षेत हिंदी विषयात महाविद्यालयाम प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थी / विद्यार्थींनीस देण्यासाठी कै.श्री.परशराम शंकरलाल झंवर यांचे स्मरणार्थ पारितोषिक श्री. सुभाषचंद्र झंवर यांचेकडून	रु. ५०१/-
६. शिवाजी विद्यापीठाच्या बी.ए.पदवी परीक्षेत इतिहास विषयात महाविद्यालयात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थी / विद्यार्थींनीस देण्यासाठी शंकरराव शिंदे उत्तरभाग सेवा सह.सोसायटी, लि.आष्टा ता.वाळवा,जि.सांगली यांचे वतीने	रु. ५०१/-
७. बी.सी.ए.ए.अभ्यासक्रम प्रथम,द्वितीय व तृतीय वर्षात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस पारितोषिक प्राचार्या डॉ. दीपा विवेक देशपांडे यांचेकडून अनुक्रमे	रु.५०१/- रु.३०१/- रु. २०१/-
८. प्रा.सौ. पौर्णिमा चव्हाण (उद्घोष)वाणिज्य विभागप्रमुख यांचेकडून शिवाजी विद्यापीठ बी.कॉम.भाग - ३ अॅडब्हान्स् अकॉटन्सी पेपर - १ या विषयात महाविद्यालयात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस	रु. ५०१/-
९. १२ वी किमान कौशल्य विभागात अंटो इंजि.टेक्नीशियन या विभागात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस डॉ. एन.बी.रजपूत श्री. जनरल हॉस्पीटल, इस्लामपूर यांचेकडून पारितोषिक	रु. ५०१/-
१०. १२ वी किमान कौशल्य विभागात इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी या विभागात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस / विद्यार्थींनीस मे.प्राईम इलेक्ट्रीकल्स, मेन रोड, आष्टा यांचेकडून पारितोषिक	रु. ५०१/-
११. इयत्ता १२ वी अर्थशास्त्र विषयात प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस कै. शिवाणा गुंडा वाघमोडे यांचे स्मरणार्थ प्रा. मधूकर शिवाणा वाघमोडे आर्ट्स ॲण्ड कॉमर्स कॉलेज,आष्टा यांचेकडून पारितोषिक	२५१/-
१२. बी.ए.भाग ३ भूगोल विषयात महाविद्यालयात प्रथम येणाऱ्या प्रा.डॉ.श्री.अरूण भगवान पाटील यांचेमार्फत पारितोषिक	रु.५०१/-
१३. सिनिअर कॉलेज विभागात वकृत्व स्पर्धेत सर्वात जास्तीत जास्त सहभाग घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांस श्री. शार्दुल बापट व श्री. स्वप्नील बापट यांचेकडून पारितोषिक	रु. २५०/-

कॉलेज गीत

परिसर आपुला, कॉलेज आपुले, आपुले एक कुटुंब
शिकण्यामध्ये लहानमोठे होऊ सारे गुंग ।

कॉलेज ठेवू स्वच्छ नि सुंदर, घर ठेवू अभंग
परिसर राखू सदैव आपुला, विकासकामी दंग ॥

शेते आपुली, वनराईही खुलवू फुलवू सारी
पशुधन आपुले पक्षीही आपुले शानच आपुली न्यारी

गावाची अन् कॉलेजची ही, अशीच जमली गट्टी
एकमेका साथ देवूनी दिली आळसा सुट्टी ॥

“चला विस्तारु क्षितिज” ध्येय आमुचे असे
ज्ञानातून श्रमातून सर्वांगीण व्यक्तिमत्व विकसे

शिकता शिकता मोठे होऊ, निश्चय ना हा व्यर्थ
भारतभूची आम्ही लेकरे, तिजला करु समर्थ ॥

जल देई ही अन्नही देई, देई वस्त्र निवारा
सुख शांतीही सकलजनांना, नसू दे दैन्या थारा

विज्ञानाची कास धरूनी, वैभव लाभो सकलांना
माणूस म्हणूनी जगु दे माणूस, कृपा करी ही दयाघना ॥

महाविद्यालयाची ठळक वैषिष्ठ्ये

१. स्वच्छ, सुंदर व निसर्गरम्य परिसर.
२. प्रशस्त, समृद्ध, परिपूर्ण ग्रंथालय, आणि पुस्तक पेढीची सोय.
३. दृक् – श्राव्य साधनांचा वापर.
४. तज्ज व अनुभवी प्राध्यापक वर्ग.
५. सामान्यज्ञान परीक्षा घेण्याची सोय.
६. इलेक्ट्रॉनिक्स, कॉम्प्युटर, ऑटोमोबाईल शिक्षणाची सोय.
७. स्पर्धात्मक परीक्षांचे केंद्र, व्यवसायिक व करीयर मार्गदर्शन.
८. विविध विषयांवरील चर्चासत्रे व परिसंवाद.
९. लोकनेते राजारामबापू पाटील आंतरमहाविद्यालयीन वक्तृत्व स्पर्धा.
१०. सुसज्ज व्यायामशाळा, देशी –विदेशी खेळांची सोय, योगाभ्यास केंद्र.
११. राष्ट्रीय छात्रसेना (एन. सी. सी.)
१२. राष्ट्रीय सेवा योजना (एन. एस. एस.)
१३. कृषी पदविका
१४. व्यक्तिमत्व विकासाची संधी.
१५. कमवा व शिका योजना.
१६. कॅन्टीन.
१७. मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना सर्व प्रकारच्या सोयी व आर्थिक सवलती.
१८. विविध प्रकारच्या सरकारी आर्थिक सवलती व शिष्यवृत्त्या.
१९. विविध पारितोषिके.
२०. पदव्युत्तर शिक्षणाची सोय.
२१. एम.पी.एस.सी. व यु.पी.एस.सी. मार्गदर्शन केंद्र
२२. सर्व सोईनी सुसज्ज भव्य क्रिडांगण.
२३. सुसज्ज व भव्य व्यायामशाळा.

संपादकीय...

‘लहर’ निर्मिती विषयी....

लोकनेते राजारामबापू पाटील यांची खेड्यापाडयातील तरुणांना शिक्षणाची संधी उपलब्ध व्हावी आणि सर्वांगीण विकास व्हावा अशी दृष्टी होती. त्यांच्याच प्रेरणेने या महाविद्यालयाची १९६५ साली स्थापना करण्यात आली. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्वातील प्रतिभेला वाव मिळावा आणि तिचा विकास व्हावा ह्या भूमिकेतून प्रतिवर्षी ‘लहर’ हे वार्षिक प्रसिद्ध केले जाते व त्याचीच परिणीती म्हणून गत एक वर्षापूर्वी शिवाजी विद्यापीठ वार्षिक नियतकालिक स्पर्धामध्ये आमच्या महाविद्यालयातील चार विद्यार्थ्यांच्या ‘लहर’ मधील लेखांना पारितोषिके मिळाली ही आमच्या महाविद्यालयाच्या दृष्टीने कौतुकाची व अभिमानास्पद गोष्ट आहे.

अहवाल सालात आमच्या संस्थेचे संस्थापक लोकनेते राजारामबापू पाटील यांच्या पत्नी व आमचे मार्गदर्शक माजी मंत्री आमदार जयंतराव पाटील यांच्या मातोश्री व आमच्या आधारवड श्रीमती कुसुमताई राजारामबापू पाटील यांचे वृद्धापकाळाने निधन झाले. तसेच कासेगाव शिक्षण संस्थेच्या नियामक मंडळाचे संचालक मा.श्री.चाँद गणीसाहेब आत्तार यांचे ही वृद्धापकाळाने निधन झाले. त्यांना नम्रतापूर्वक अभिवादन करून त्यांच्या पवित्र स्मृतीस भावपूर्ण श्रद्धांजली.

‘बेटी बचाओ – बेटी पढाओ’ संकल्पनेचे मुर्तरूप आपणास नुकत्याच झालेल्या राष्ट्रकुल स्पर्धेतील आपल्या देशातील मुर्लींनी केलेल्या सुवर्ण कामगिरीवरून दिसते आहे. त्या सर्व दैदियमान यश संपादन केलेल्या मुर्लींना संमर्पित असे मुख्यपृष्ठ हे आमच्या ‘लहर’ वार्षिक अंकाचे मुख्य वैशिष्ट्य आहे. आजचा काळ हा प्रचंड स्पर्धेचा व माणसाच्या गुणवत्तेचा कस लावणारा असा आहे. अशा काळात महाविद्यालयीन शिक्षणाबरोबरच विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्व विकास सर्व बाजूंनी होणे अत्यंत महत्वाचे आहे. यासाठी विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्वातील कलागुणांचा विचार हा अधिक महत्वाचा वाटतो. जीवन जगत असताना विविध प्रकारचे येणारे अनुभव हे विद्यार्थी कसा घेतो..तो अनुभवांना सामोरे कसा जातो..त्याची जीवनाकडे बघण्याची दृष्टी कशी आहे? कोणते प्रश्न त्याला आस्थेचे वाटतात? हे त्याच्या साहित्य निर्मितीवरून लक्षात येते. म्हणूनच सातत्याने महाविद्यालयीन विविध उपक्रमांबरोबरच विद्यार्थ्याला साहित्य निर्मितीसाठी प्रोत्साहन देणे अत्यंत महत्वाचे ठरते.

आज विविध प्रकारच्या सुधारणा आणि सुविधा निर्माण होऊनही वर्तमान स्थिती गोंधळाची वाटते. अनेक प्रकारचे मोह एका बाजुला आणि माणसाला आधार देणारी नाती दुसऱ्या बाजुला यातील कोणते महत्वाचे हा आजच्या काळात संभ्रमात टाकणारा प्रश्न आहे. अशा स्थितीतही मोहावर मात करून माणसातले माणुसपण टिकविणे अत्यंत अवघड झाले आहे. आमचे विद्यार्थी या सान्या प्रश्नांना कसे भिडतात याचा अनुभव आपल्याला ‘लहर’ मधून येईल. म्हणून हा वार्षिकांक आपल्यापर्यंत पोहचविण्यात मला विलक्षण आनंद आहे.

‘लहर’ची मांडणी करत असताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.विलास काळे यांचे मार्गदर्शन आणि माझे सर्व सहकारी प्राध्यापक, प्रशासकीय सेवकवर्ग, विद्यार्थी-विद्यार्थीनी तसेच आशीर्वाद प्रिंटर्सचे श्री.प्रणव चौगुले आणि त्यांचे सहकारी या सर्वांचे सहकार्य लाभले आम्ही त्यांचे आभारी आहोत.

संपादक –डी.जे.दमामे

लहर... २०१७-२०१८

प्राद्यापक वृंद (वरिष्ठ विभाग)

प्राचार्य डॉ. विलास गणपती काळे

एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.

मराठी विभाग :

प्राचार्य डॉ. विलास काळे

प्रा. आर.ए.पाटील

प्रा. डी.जे. दमामे

इंग्रजी विभाग :

प्रा. डॉ. विजयालक्ष्मी नियोगी

प्रा. गंगाराम मासाळ

प्रा. राजेंद्र प्रधान

हिंदी विभाग :

प्रा. विश्वास पाटील

प्रा. विकास पाटील

प्रा. महेश पाटील

प्रा. रेखा हजारे

अर्थशास्त्र विभाग :

प्रा. डॉ. बी.के.माने

प्रा. कु. स्मिता पाटील

इतिहास :

प्रा. डॉ. प्रमोदकुमार ओलेकर

प्रा. एस.एन.दांडगे

भूगोल विभाग :

प्रा. डॉ. अरुण पाटील

प्रा. डॉ. अण्णासाहेब कदम

प्रा.कु. निलिमा उर्फ गौरी खाडे

प्रा.कु. एम.एम.मोमीन

राज्यशास्त्र विभाग :

प्रा.डॉ.संतोष कावडे

प्रा.लक्ष्मण कांबळे

वाणिज्य विभाग :

प्रा. डॉ.प्रतापसिंह मोहिते

प्रा.डॉ.राम नाईक

अॅड. पंडीतराव बसुगडे

प्रा. कु. स्वाती पाटील

शास्त्रीक शिक्षण विभाग :

प्रा.शांतराम माळी

पर्यावरण विभाग:

प्रा. गणेश माने

- सी.एच.बी.

- सी.एच.बी.

- सी.एच.बी.

- सी.एच.बी.

- सी.एच.बी.

ग्रंथालय विभाग :

श्री.डी.बी.शिंदे

बी. सी. ए.विभाग :

प्रा.श्री. अभिजीत देसावळे

प्रा.कु.प्रियांका पाटील

प्रा.कु.मेघाराणी पाटील

प्रा.वनिता वाले

कनिष्ठ विभाग

श्री. खोत उत्तम कृष्णा
श्री. पी.एम.ओंधकर
सौ.आर.ए.पाटील
सौ. पाटील शैलजा हंबीरराव
श्री. निकम अर्जुन आबा
श्री. खोत सुभाष आबा
सौ.एल.एम.देशमूख
श्री. डवरी अजित कृष्णा
सौ.स्नेहल पाटील
श्री. पाटील शरदचंद्र भगवान

सहा.शिक्षक
सहा.शिक्षक
सहा.शिक्षक
सहा.शिक्षक
सहा.शिक्षक
सहा.शिक्षक
सहा.शिक्षक
सहा.शिक्षक
सी.एच.बी.
सी.एच.बी.

एच.एस.सी.ठोकेशनल

श्री. खोत नितिन रघुनाथ
श्री.पाटील जयवंत पांडूरंग
श्री. पवार माणिक विष्णु
श्री. तुळसणकर चंद्रशेखर भ.
श्री. यादव तानाजी
सौ.हाके अजिंक्य
श्री.जाधव अभिमन्यु
श्री.कदम अधिक
श्री.नावडकर अच्युत
सौ.पाटील मेघाराणी

पु.वे.शिक्षक
पु.वे.शिक्षक
पु.वे.निदेशक
पु.वे.निदेशक
सी.एच.बी.
सी.एच.बी.
सी.एच.बी.
सी.एच.बी.
सी.एच.बी.
सी.एच.बी.
सी.एच.बी.

* पदव्युत्तर विभाग *

मराठी

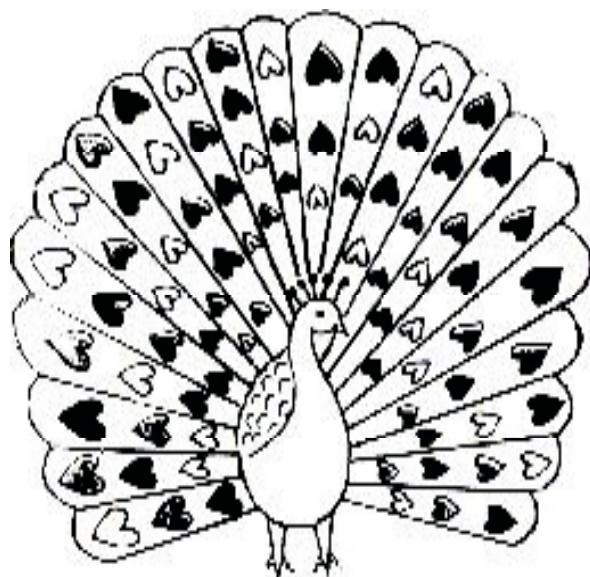
प्रा. डॉ. व्ही. जी. काळे
प्रा. एस.डी.कदम
प्रा. आर. ए. पाटील
प्रा.डॉ.एम.जी.तानवडे
प्रा.डी.जी.दमामे
प्रा.एन.के.गुंड
हिंदी -
प्रा. डॉ. व्ही. डी. सुर्वे
प्रा. डॉ. एस. बी. शहापूरे
प्रा. डॉ. व्ही.एन. सहदेव
प्रा. डी. सी. फसाले
प्रा. एस.पी.टिळे
प्रा. आर. ए. अंदोजी
इंग्रजी
प्रा. जी.बी. मासाळ

प्रा. डॉ.एस.जी.पाटील
प्रा.डॉ.अनिल काटे
प्रा. आर.एस.पाटील
प्रा. डॉ.व्ही.ए.नियोगी
प्रा. डॉ.टी.डी.पाटील (डांगे)
प्रा.डॉ.एस.आर.हेगीषे(केसरकर)
प्रा.एस.पी.यादव-पाटील
प्रा.राजेंद्र प्रधान
इतिहास
प्रा.डॉ.पी.ए.ओलेकर
प्रा.एस.एम.मोहिते
प्रा. डॉ.ए.एच.पाटील
प्रा. एम.बी.पाटील
प्रा. बी.जी. बोराटे
प्रा. बी. एस. भिणचेकर

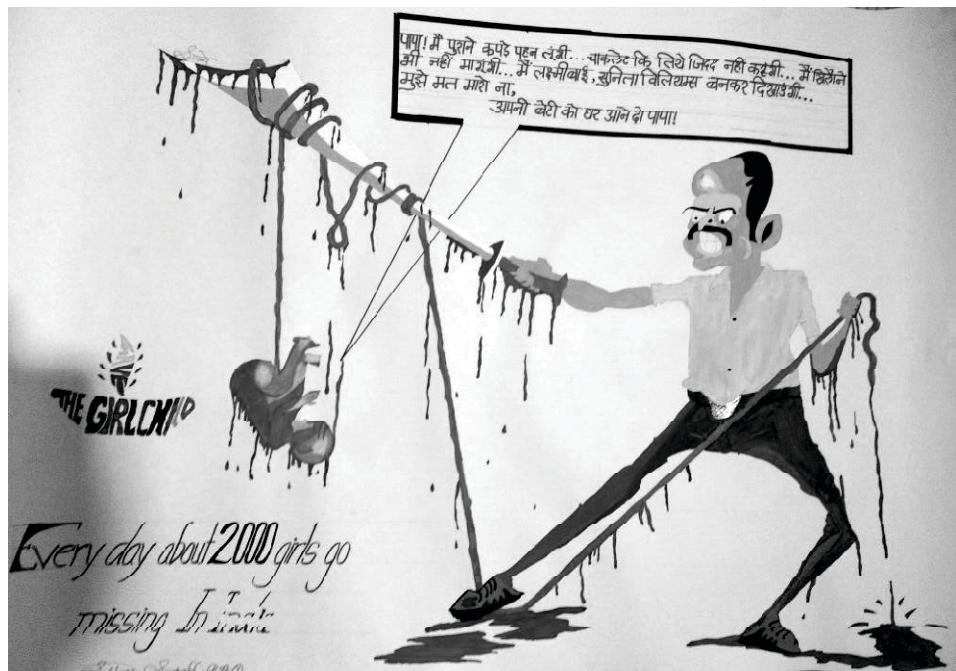
प्रा. एस.एन.दांडगे
प्रा. खराटे डी.पी
एम. कॉम.
प्रा.डॉ.पी.व्ही.मोहिते
प्रा.डॉ.डी.के.मोरे
प्रा.अभिजीत कांबळे
प्रा.डॉ.एम. ए. दीक्षीत
प्रा.पौर्णिमा उडूपी-चव्हाण
प्रा.डॉ.एच. पी. शिर्के
प्रा.डॉ.एस.आर.पवार
प्रा.डॉ.आर.एन.नाईक

प्रशासकीय सेवक वर्ग

श्री. प्रमोद फार्णे	मुख्य लिपिक	श्री. जगन्नाथ मोरे	ग्रंथालय परिचर
श्री. सुहास जाधव	वरिष्ठ लिपिक	श्री. संजय पाटील	ग्रंथालय परिचर
श्री. संजय शिंगटे	वरिष्ठ लिपिक	श्री. प्रसाद पाटील	लैंब असिस्टेंट
श्री. मधुकर मदने	वरिष्ठ लिपिक	श्री. विजय विरभक्त	शिपाई
श्री. प्रकाश पाटील	कनिष्ठ लिपिक	श्री. जगन्नाथ गावडे	शिपाई
श्री. तानाजी गाडेकर	ग्रंथालय लिपिक	श्री. मारुती कोळी	शिपाई
श्री. राहुल सावंत	कनिष्ठ लिपिक	श्री. शिवाजी सुतार	शिपाई
श्री. युवराज वायदंडे	कनिष्ठ लिपिक	श्री. संजय वालकोळी	शिपाई
श्री. विक्रम खरात	ग्रंथालय परिचर	श्री. महेंद्र भंडारे	शिपाई
श्री. अस्लम महाब्री	ग्रंथालय परिचर	श्री. महावीर अवघडे	शिपाई

रेखाचित्रे

सौरभ साखवरे- बी.ए.भाग-२

लहर... २०१७-२०१८

राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रम

गाताडवाडी ता.वाळवा येथे राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विशेष सेवा श्रमसंस्कार शिवीरात प्रमुख पाहुणे कासेगांव शिक्षण संस्थेचे सदस्य श्री.टी.ए.चौगुले(सर) याचा सत्कार करताना प्राचार्य

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विशेष सेवा श्रमसंस्कार शिवीरात श्रमदान करताना युवा नेते व उद्योजक प्रतिकदादा पाटील सोबत शिक्षक व विद्यार्थी

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विशेष सेवा श्रमसंस्कार शिवीरात मुख्य रस्ता परिसर स्वच्छ करताना विद्यार्थीनी

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विशेष सेवा श्रमसंस्कार शिवीरात शिवीरार्थी समवेत युवा नेते व उद्योजक प्रतिकदादा पाटील व शिक्षक व विद्यार्थी

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विशेष सेवा श्रमसंस्कार शिवीरात मार्गदर्शन करताना डॉ.एस.आर.पवार

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विशेष सेवा श्रमसंस्कार शिवीरात मार्गदर्शन करताना प्राचार्य डॉ.एस.आर.माने-कासेगांव

विविध उपक्रम

**१५ ऑगस्ट निमित्त राष्ट्रीय छात्र सेनेच्या वतीने मानवंदना
स्विकारताना मा.प्राचार्य**

**वाणिज्य आणि नियोजन मंडळ आयोजित 'वाणिज्य शिक्षणातुन करिअरच्या
उपलब्ध संधी' यावर मार्गदर्शन करताना केदार कुलकर्णी, निलया एज्यु.पुणे**

**वाणिज्य आणि नियोजन मंडळ व करिअर व कौन्सलिंग सेल
आयोजित 'बॅकिंग क्षेत्रातील करिअरच्या विविध संधी'
या विषयावर मार्गदर्शन करताना श्री.दिपक चवहाण**

**भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिवारण
दिनानिमित्त प्रतिमेचे पुजन करताना मा.प्राचार्य व शिक्षक वृंद**

**आतंरराष्ट्रीय योग दिन साजरा करताना
महाविद्यालयाचे विद्यार्थी व शिक्षक वृंद**

**महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्या जयंती निमित्त प्रतिमा पुजन
करताना मा.प्राचार्य व शिक्षक वृंद**

विविध उपक्रम

**जिल्हास्तरीय युवा महोत्सव पलुस येथे महाविद्यालयाचे विद्यार्थी
‘भारतीय वाद्यवृंद’ कलाप्रकार सादर करताना**

**आविष्कार संशोधन स्पर्धेसाठी महाविद्यालयाच्या संघास
शुभेच्छा देताना मा.प्राचार्य व शिक्षक वृंद**

**राज्यशास्त्र विभाग, शिवाजी विद्यापीठ आयोजित पोष्टर
प्रदर्शन स्पर्धेमध्ये सहभागी महाविद्यालयाचा संघ**

**जयंत करिअर सप्ताहा निमित्त ‘करिअर च्या वेगळ्या वाटा’
या विषयावर मार्गदर्शन करताना श्री.एस.पी.यादव
सोबत मा.प्राचार्य**

**‘राष्ट्रीय मतदार दिवसा निमित्त’ शपथ घेताना विद्यार्थी व
शिक्षक वृंद**

**सांस्कृतिक विभाग आयोजित पारंपारिक दिन निमित्त
सहभागी विद्यार्थी समवेत मा.प्राचार्य**

क्रिडा उपक्रम

जिमखाना विभाग आयोजित अवघा महाराष्ट्र फुटबॉलमय
या उपक्रमा अंतर्गत भारतीय फुटबॉल संघास प्रेरणा देण्यासाठी प्रोत्साहन पर मॅच

जिमखाना विभाग आयोजित राष्ट्रीय क्रिडा दिना निमित्त
मेजर ध्यानचंद जयंती साजरी करताना

सांगली विभागीय कबड्डी स्पर्धेतील महाविद्यालयाचा विजेता संघ

शिवाजी विद्यापीठ मैदानी स्पर्धेतील विजेता संघ

विविध उपक्रम

हिंदी दिन निमित्त आयोजित 'परिमल भित्तिपत्रिकेचे'
उद्घाटन करताना डॉ. शोभा निबांळकर-पवार

एन.एस.एस.विभाग शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापुर आणि युनिसेफ
आयोजित कार्यशाळेत विचार मांडताना कार्यक्रम अधिकारी गंगाराम मासाळ

शिवाजी विद्यार्थीठ सांगली विभागीय कंबडी स्पर्धेमध्ये द्वितीय क्रमांक मिळवलेले विद्यार्थी

अक्षय लांडगे

निलेश मोरे

अभिजीत कांबळे

राकेश हालुंदे

केशव लेंगरे

शुभम पाटील

पोपट मोरे

अक्षय सुतारा

क्रतीक धनवडे

आशिष हवलदार

शिवाजी विद्यार्थीठ सांगली विभागीय ४X४०० मिटर रिले स्पर्धेमध्ये द्वितीय क्रमांक मिळवलेले विद्यार्थी

किरण यादव

वैभव आटुगडे

अक्षय सपकाळ

आदेश जगताप

शिवाजी विद्यार्थीठ सांगली विभागीय मैदानी स्पर्धेत यश मिळवलेले विद्यार्थी

किरण पवार
८०० मि.धावणे प्रथम

सौरभ पाटील
११० मि.हार्डल्स प्रथम

स्वर्णिल खामगाळ
लांब उड्डी प्रथम

राहुल चव्हाण
थाणोफेक प्रथम

कपील बोते
हातोडाफेक-प्रथम

अनिकेत गुरव
जलतरण प्रथम

प्रशांत मोहीते
१०० मि.धावणे प्रथम

શિવાજી વિદ્યારીઠ આંતર વિભાગીય મેદાની સ્પર્ધેન યશ મિલ્કલેલે વિદ્યાર્થી

આશિષ સાઠોખે
ઉંચી ઉડી દ્વિતીય

અજય કટારે
૧૦૦ કિલો જ્યડો
દ્વિતીય

પ્રિતી જાધવ
૭૬ કિલો કુસ્તી
દ્વિતીય

તેજસ્વિની જાધવ
૭૩ કિલો કુસ્તી
દ્વિતીય

શ્રીધર દેસાઈ
વિદ્યારીઠ સંઘાત
ખોખો કૅમ્પસાઠી નિવડ

**આંદ્રિલ ભારતીય કબૂલી સ્પર્ધાસારી
શિવાજી વિદ્યારીઠ સંઘાત નિવડ**

**રાષ્ટ્રીય સેવા યોજના રાજ્ય વ રાષ્ટ્રીય
પ્રજાસત્તાક દિન પરેડ સારી નિવડ**

**વિદ્યારીઠ વિદ્યાર્થી
પ્રતિનિધી યદી નિવડ**

કન્હૈયા બોડ્રે

વિદ્યા કદમ

તુપ્તી અનુસે

વિકાસ શિંદે

વિશાલ મોરે

રાષ્ટ્રીય છાન્ન સૈનિક

સિનિ.અંડર ઑફિસર
કિરણ પવાર

જ્યુનિ.અંડર ઑફિસર
પ્રતિક નલવડે

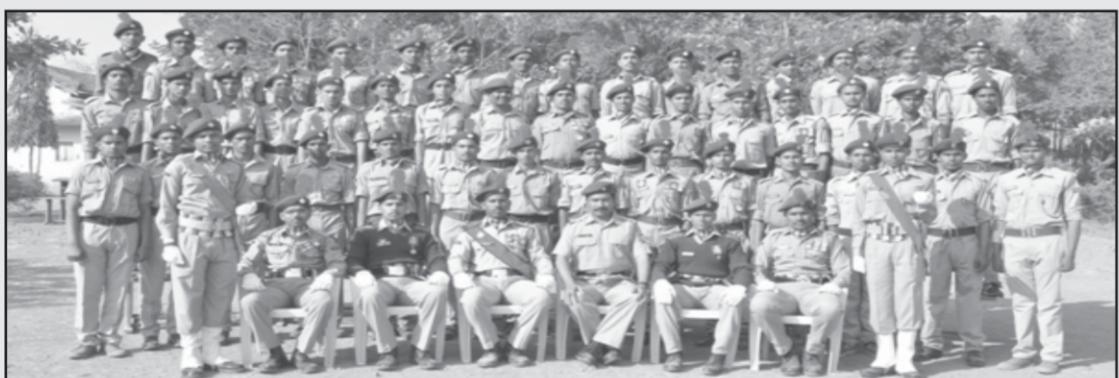
જ્યુનિ.અંડર ઑફિસર
નેહા નાયકવડી

કંપની ક્વા.માસ્ટર
અંજિક્ય ગુરવ

કંપની સા.માસ્ટર
વૈભવ અટાડે

૨૬ જાનેવારી પ્રજાસત્તાક દિન પરેડ મધ્યે સહભાગી છાત્ર વ શિક્ષક

सहल विभाग

सी.ओ.सी टुरिझम विभाग अंतर्गत
अभ्यास सहल गगनबाबडा

कलासिक मसाले बावची या कंपनीस
भेट देताना भुगोल विभागाचे विद्यार्थी

बी.ए.भाग ३ भुगोल विभाग आयोजित
अभ्यास सहल अंजिठा-वेरूळ

सुक्ष्म खेडे सर्वेक्षण अंतर्गत ग्रा.पं.बावची
येथे भेट देताना भुगोल विभागाचे विद्यार्थी व शिक्षक

वाणिज्य विभाग आयोजित अभ्यास सहल
तारकलीं

प्युअर इंडस्ट्रिज पुणे या कंपनीस भेट देताना
बी.सी.ए विभागाचे विद्यार्थी

:- अभिनंदनीय यश :-

डॉ.विजयालक्ष्मी नियोगी

शिवाजी विद्यापीठाची
इंग्रजी विषयात पीएच.डी
पदवी प्राप्त

डॉ.अरुण पाटील

शिवाजी विद्यापीठ भूगोलशास्त्र अभ्यास
मंडळाच्या स्थिरकृत सदस्य पदी निवड

प्रा.डॉ.बी.के.माने

शिवाजी विद्यापीठ
व्यावयायिक अर्धशास्त्र अभ्यास
मंडळाच्या सदस्य पदी निवड

प्रा.शांताराम माळी

शिवाजी विद्यापीठ कबड्डी व ज्युदो
पुरुष व महिला संघाच्या प्रशिक्षक पदी निवड

वैभव हुजारे
इंडियन आर्मी मध्ये
निवड

नागेश संगोगी
इंडियन आर्मी मध्ये
निवड

दिपाली सांडुळे

बी.ए.हिंदी मार्च २०१७
परिक्षेत्र विद्यापीठात प्रथम

बी.एन.हिरवे स्मृति पारितोषिक,
रत्नप्रभा प्रचारक मंडळ,कोल्हापूर हिंदी पारितोषिक

जयदिप पाटील
मुंबई पोलिस पदी
निवड

भारती कांबळे
शिवाजी विद्यापीठ
आयोजित कॅम्पस इंटरव्हूव मधून
टाटा कंन्सल्टन्सी पुणे मध्ये निवड

* विद्यार्थी यरिषद सन-२०१६-२०१८ *

कांगोणे भाग्योदय
बी.ए. भाग १

शेटे अमृता राजेंद्र
बी.कॉम भाग १

भोरे कुणाल
बी.सी.ए भाग १

श्रेया घोरपडे
बी.ए.भाग २

मयुरी रसाळ
बी.कॉम भाग २

निलम माने
बी.सी.ए.भाग २

कोमल यादव
बी.ए.भाग ३

ऐश्वर्या पाटील
बी.कॉम भाग ३

सायली घस्ते
बी.सी.ए.भाग ३

दिपाली साळुंखे
एम.ए.भाग १

स्नेहा पाटील
एम.कॉम.भाग १

अतुल माळी
एम.ए भाग २

सोनाली हवालदार
एम.कॉम भाग १

कपील बोते
क्रिडा प्रतिनिधि

नेहा नायकवडी
एन.सी.सी.प्रतिनिधि

तृष्णा अनुसे
एन.एस.एस.प्रतिनिधि

विशाल मोरे
सांस्कृतिक प्रतिनिधि

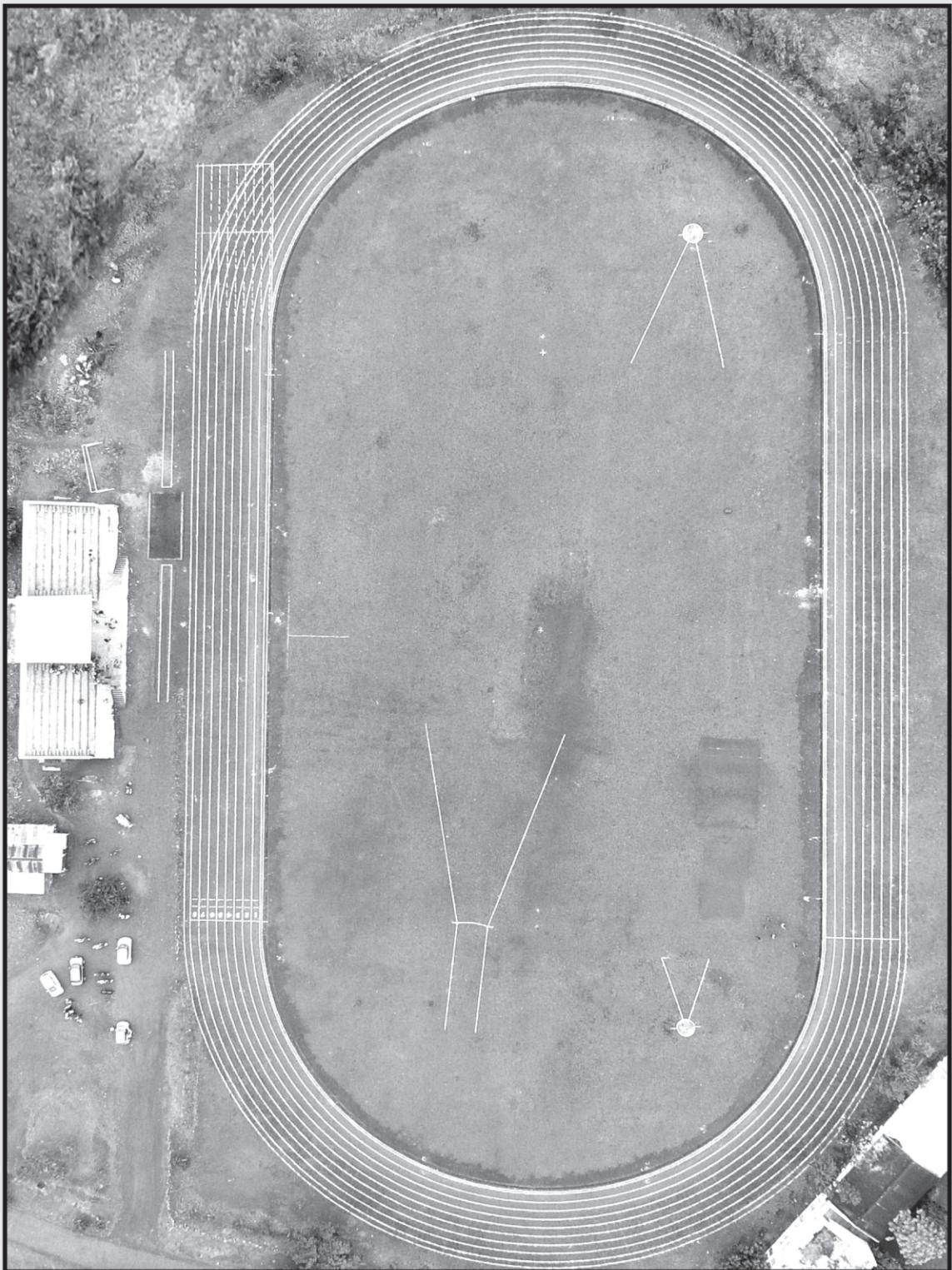

मोनिका जाधव
प्राचार्य नियुक्त प्रतिनिधि प्राचार्य नियुक्त प्रतिनिधि

अंकिता रावळ
प्राचार्य नियुक्त प्रतिनिधि

अद्यावत ८ लेन ४०० मीटर रनिंग ट्रॅक

मराठी विभाग

“ साहित्यात अंतिमतः निखळ असे विश्वात्मक मानवी
मनाचे प्रतिबिंब पडते व त्याचाच आस्वाद अंतिमता घ्यावयाचा
असतो. साहित्य निर्मितीला व साहित्यस्वादाला देशाप्रदेशाच्या,
मराठीपणाच्या, दलित-ग्रामीणतेच्या शहरीपणाच्या भिंती नसतात.
जगातलं कोणतही साहित्य कोणताही मनुष्य आस्वादू शकतो.
असे सत्व जोपासणारे साहित्यच जन्माला घातले जाते. ”

– डॉ. आनंद यादव

विभागीय संपादक – डी.जे.दमामे.

लहर... २०१७-२०१८

अनुक्रमणिका

१) मानवी अधिकार	कु.राजश्री शिवाजी मर्के, कु.स्नेहल प्रकाश गायकवाड, बी.ए.भाग २
२) आशा	कु. मनाली रामचंद्र जाधव, बी.सी.ए.भाग २
३) क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले	कु.अस्मिता संजय माळी, बी.ए.भाग १
४) स्थानिक राजकारणातील स्त्रिया: काल व आजकु.सुप्रिया देशमुख, कु.मिनाक्षी अ. थोटे, बी.ए.भाग २	
५) इंदिरा गांधी	कु.विद्या रावसाहेब जाधव, बी.ए.भाग २
६) मी आणि माझे विचार	कु.ऋतुजा दिलीप पवार, बी.ए.भाग २
७) बालपण देगा देवा (कविता)	कु.ऋतुजा दिलीप पवार, बी.ए.भाग २
८) खांत सह्याद्रीची (कविता)	कु.ऋतुजा दिलीप पवार, बी.ए.भाग २
९) मुर्लींनी वागावे तरी कसे? (कविता)	कु.ऋतुजा दिलीप पवार, बी.ए.भाग २
१०) नोटा बंदी-लुटार दिन (कविता)	अमोल बाळू घेरडे, बी.ए.भाग ३
११) बी.सी.ए.ची लाईफ	तेजस जगन्नाथ मोरे बी.सी.ए.भाग ३
१२) प्रेम (कविता)	कु.टिपाली दिवान जाधव, बी.ए.भाग २
१३) आई (कविता)	कु.शैलजा बाबासो पाटील, बी.ए.भाग २
१४) चारोंठी	कु.शैलजा बाबासो पाटील, बी.ए.भाग २
१५) आयुष्य (कविता)	कु.रुक्सार रा.लाडेखान, एम.ए.भाग २
१६) प्रेम म्हणजे आई (कविता)	कु.शैलजा बाबासो पाटील, बी.ए.भाग २
१७) दृष्टिकोन (कविता)	कु.रुक्सार रा.लाडेखान, एम.ए.भाग २
१८) असे का होते ? (कविता)	कु.मनाली रामचंद्र जाधव, बी.सी.ए.भाग २
१९) आयुष्य (कविता)	कु.मनाली रामचंद्र जाधव, बी.सी.ए.भाग २
२०) मैत्रिण(कविता)	कु.मनाली रामचंद्र जाधव, बी.सी.ए.भाग २
२१) मैत्री (कविता)	कु मयुरी तानाजी घनवट, बी.ए.भाग २
२२) शेतकरी माझा माय-बाप (कविता)	कु.मोनिका राजेंद्र गायकवाड, बी.ए.भाग २
२३) महागाई (कविता)	कु मयुरी तानाजी घनवट, बी.ए.भाग २
२४) आठवण (कविता)	अमोल बाळू घेरडे, बी.ए.भाग ३
२५) किंमत (कविता)	कु.मोनिका राजेंद्र गायकवाड, बी.ए.भाग २
२६) काटा (कविता)	अमोल बाळू घेरडे, बी.ए.भाग ३
२७) तु येतेय तेव्हा (कविता)	प्रकाश शेकाप्पा मुदुरे, बी.ए.भाग २
२८) नोकरी (कविता)	अमोल बाळू घेरडे, बी.ए.भाग ३
२९) एक राष्ट्र एक कर	पियुश वैजनाथ उंटवाल, केवल पु.पटेल, बी.कॉम.भाग ३
३०) प्रधानमंत्री पीक विमा योजना	कु.ऐश्वर्या अ.पाटील, पुनम द.साळुऱ्ये, बी.कॉम.भाग ३
३१) मैत्रिण(कविता)	कु.मोनिका रविंद्र आपुगडे, एम.ए.भाग १
३२) झाङु आणि आपण	कु.तेजश्री लालासो जाधव, बी.ए.भाग २
३३) धर्म आणि माणूस	कु.टिपाली बजरंग खोत, एम.ए.भाग २
३४) मराठी टोमणे	कु.मोनिका रविंद्र आपुगडे, एम.ए.भाग १

मानवी अधिकार

- कु. राजश्री शिवाजी मर्के
कु.स्नेहल प्रकाश गायकवाड

बी.ए.भाग २

संयुक्त राष्ट्रसंघाने १० डिसेंबर १९४८ रोजी मानवी हक्काचा जाहिरनामा मंजूर केल्याची आठवण जोपासण्यासाठी जगभर १० डिसेंबरच्या दिवस मानवी हक्क जागृती दिन म्हणून साजरा केला जातो. मानवी हक्काच्या जाहिरनाम्यास ६६ वर्षे झाली तरी आपणाकडे त्याविषयीची प्राथमिक जागृती होऊ शकलेली नाही भारतीय राज्यघटनेने नागरिकांना अनेक मानवी हक्क बहाल केलेले आहेत. परंतु मानवी हक्काविषयी भारतीय समाजात फारशी सजगता आढळून येत नाही मानवी हक्काचा हा जागतिक जाहिरनामा आता भारतासह बहुतेक सर्व राष्ट्रांनी स्वीकारलेला आहे. हा. जाहिरनामा जगातील प्रत्येक व्यक्तिला मग त्यांचा वंश, जात, रंग किंवा राष्ट्रीयत्व कोणतेही असो माणसाने माणूस म्हणून जगण्यासाठी ज्या किमान हक्कांची जरूरी आहे. असे प्राथमिक मानवी हक्क प्रदान करित आहे. व त्याचे संरक्षण करीत आहे.

मानवी हक्कांना काही वेळा मूलभूत हक्क किंवा नैसर्गिक हक्क असे म्हणतात मानवी हक्क हे कोणत्याही कायदे मंडळाकडून निर्माण झालेले नाहीत ते नैसर्गत: निर्माण झालेले असतात. जगातील सर्व स्त्री-पुरुषांना मानवी हक्क लागू पडतात. सेंट थॉमन ॲक्वायनस हा महान ग्रीक तत्ववेत्ता मानवी हक्काचा जनक मानला जातो. मानवी हक्काच्या कल्पनेमागे नैसर्गिक न्यायाचे तत्त्व आहे. जन्मानेच व्यक्ती काही हक्क घेऊन येत असते. मानवी हक्क हे प्रत्येक व्यक्तीला जात, धर्म, वंश, राष्ट्र, भाषा याचा भेदभाव न

करता मिळालेले असतात मध्ययुगीन काळात राजेशाहीची जागा संरजामशाहीने घेतली राजाची आज्ञा म्हणजेच कायदा अशी स्थिती होती पुढे संरजामशाहीत जहागीर, सामंत, सरदार, महाजन, पंडित आदि वर्गापर्यंत सत्ता केंद्रित झाल्यामुळे गुलामगिरी, दास्यप्रथा निर्माण झाली या काळात नैसर्गिक न्यायाचा अभाव होता मानवी हक्काचे सर्वाधिक शोषण गुलामगिरीची निर्मिती करणाऱ्या साम्राज्यविस्तारवादी वृत्तीत सामावलेली आढळते

मानवी हक्काची कल्पना प्रथम युरोप खंडात एकोणिसाव्या शतकात उदयाला आली युद्धात जखमी झालेला सैनिक कोणत्याही देशाचा असो, त्याला वैद्यकिय मदत मिळालीच पाहिजे तो त्याचा हक्कच आहे. त्यासाठी वैद्यकिय उपचार करणारे पथक कोणत्याही देशाचे असो ते तटस्थच मानावे हा विचार उगम पावला हा विचार केवळ मानवतावादी भूमिकेतून पुढे येऊन सर्वसामान्य झाला त्याचाच परिणाम म्हणून पुढे १८८४ मध्ये जिनिव्हा जाहिरनामा अस्तित्वात आला अशा प्रकारे मानवी हक्कांना मान्यता मिळण्यास आणि त्यांना मूर्त स्वरूप येण्यास सुरवात झाली. त्यातूनच रेडक्रॉस या जागतिक वैद्यकिय पथकाचा जन्म झाला १९२९ साली युद्ध कैद्यासाठी म्हणून काही हक्कांना मान्यता मिळाली १९१९ ते १९३९ या काळात राष्ट्र संघाने जगातील अल्पसंख्य, कामगार, निर्वासित यांच्या प्राथमिक हक्कांना मान्यतामिळवून दिली १९२६साली वेठबिगारी आणि गुलामगिरी यांच्यावर बंदी घालणारा जाहिरनामा

अंमलात आला. २४ ऑक्टोबर १९४५ रोजी संयुक्त राष्ट्रसंघटनेची स्थापना झाली जागतिक शांतता संपूर्ण मानवजातीला न्याय आणि जगण्यासाठी अधिक चांगली परिस्थिती निर्माण करणे या उद्देशाने संयुक्त राष्ट्रसंघटनेची निर्मिती झाली सर्व नागरिकांना मूलभूत हक्क व स्वातंत्र्य मिळण्याच्या दृष्टीने फेब्रुवारी १९४६ मध्ये मानवी हक्क समिती स्थापन करण्यात आली या समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार युनोच्या आमसभेचे मानवी हक्काचा जाहिरनामा १० डिसेंबर १९४८ रोजी स्वीकारून तो मंजुर केला

स्वातंत्र्यपूर्व काळातही भारतात मानवी हक्कासंबंधीची तत्वे स्वीकारलेली होती १८९५ मध्ये लोकमान्य टिळकांच्या प्रेरणेणे तयार करण्यात आलेल्या भारतीय घटना विधेयकात सर्वात प्रथम मूलभूत हक्काची मागणी करण्यात आली होती. अखिल भारतीय काँग्रेस समितीच्या १९२९ च्या ठरावातही सामाजिक व अर्थिक पुनर्रचनेचे मुद्दे ठळकपणे मांडण्यात आले होते १९३९ च्या कराची ठरावानंतर सप्रू समितीनेही आपल्या घटनाविषयक प्रस्तावात भारतीय घटनेत मूलभूत हक्कांचा जाहीरनामा आवश्यक असल्याची शिफारस केली होती. १३ डिसेंबर १९४६ रोजी जवाहरलाल नेहरू यांनी अशा एका स्वतंत्र सार्वभौम गणराज्यासाठी घटना परिषदेत असा ठराव मांडला की ज्या गणराज्यात भारताच्या सर्व नागरिकांना सामाजिक व आर्थिक न्याय समान संधी आणि कायद्यासमोर समानता विचारअभिव्यक्ती विश्वास प्रार्थना काम, कृती इत्यादींचे स्वातंत्र्य असेल मागासवर्गीय अल्पसंख्याक आदिवासी शेषित व अन्य मागासवर्गीयांना पूर्ण संरक्षण असेल भारतातील सर्वधर्मीय नागरिकांना समाविष्ट करणारी सर्वाना समान वागणूक व न्याय देणारी राज्य घटना निर्माण करण्यात

लहर... २०१७-२०१८

आलेली आहे. मानवी हक्कांच्या जाहिरनाम्यात घोषित केलेले हक्क भारतीय राज्यघटनेच्या मूलभूत हक्कांत राज्याच्या धोरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांत तसेच सर्वोच्च न्यायालयाने मान्यता दिलेल्या हक्कात समाविष्ट असलेले दिसतात.

भारताच्या मानवी हक्क आयोगाचे मुख्य कार्यालय दिल्ली येथे असून त्याची अन्य कार्यालये देशांत इतरत्र स्थापन केलेली आहेत. प. बंगाल, आसाम, पंजाब, हिमाचल प्रदेश, तामिळनाडू, नागालँड, राजस्थान, मध्य प्रदेश इत्यादी घटक राज्यात मानवी हक्क आयोग स्थापन करण्यात आलेले आहे. मानवी हक्क आयोगाला दिवाणी न्यायालयाचे अधिकार असतात न्यायदान पद्धतीप्रमाणे मानवी हक्क आयोगाचे कार्य चालते मानवी हक्कांच्या उल्लंघनाच्या तक्रारीचे सत्याशोधन करण्यासाठी आयोगाचा स्वतःचा मध्यवर्ती सेवकवर्ग असतो याशिवाय तक्रारींचे निरिक्षण, संशोधन करण्यासाठी आयोग मध्यवर्ती शासनाच्या किंवा राज्यशासनाच्या अधिकाऱ्यांची मदत घेऊ शकतो.

आज एकविसाव्या शतकात मानवी हक्कांना अनन्यसाधारण महत्व प्राप्त झालेले आहे. मानवी हक्कांचा जागतिक जाहिरनामा केवळ व्यक्तिगत स्वातंत्र्याचा पुरस्कार करीत नाही तर त्याची व्याप्ती, चांगले जीवनमान आणि सामाजिक प्रगतीसाठी निर्धार करण्याएवढी मोठी आहे.

आशग

कु.मनाली रामचंद्र जाधव
बी.सी.ए.भाग-२

“माणसाच्या जगण्याचे
कारण असते आशा
ध्येयवेड्या प्रयत्नांचे
निमित्त असते आशा”

आपण आपल्या जीवनात अनेक आशा
बाळ्युन जगत असतो.आशा नाईजाने का होईना
माणसाला जगायला भाग पाडते.जन्माला
आल्यापासून माणसाच्या जीवनात खूप वादळ, खूप
दुःख अनेक संकटे येत असतात.तरीही माणूस नव्या
जोमाने परत उठून उभा राहतोच. कारण त्याच्या
मनाच्या कुठल्या तरी एका कोपन्यात आशेची ज्योत
तेवत असते.माणूस दुःखाच्या क्षणी कोसळून पडतो
त्याला सगळं संपल्याची जाणीव व्हायला लागते, तेव्हा
ही आशाच तर माणसाला जगण्याची प्रेरणा देत
असते.गरीब लोक दोन वेळचं पोटभर अन्न मिळावं,
मध्यमवर्गीय लोक आपण श्रीमंत व्हावे,आणि श्रीमंत
लोक आपण आणखी श्रीमंत व्हाव या आशेवरच तर
जगत असतात.

“जागेपणी पाहिलेल्या स्वप्नांची
साथ असते आशा,
थकुन भागुन दमलेल्या
शरीराची आस असते आशा ”

कुणीतरी म्हंटलच आहे की,आशा ही
शोधाची जननी असते मनात आशा असेल तर
माणसाच्या जीवनातला सुखाचा शोध शेवटच्या
श्वासापर्यंत चालूच राहतो.कधीतरी आपलेही दिवस
येतील.या आशेवरच माणूस रोजचा दिवस पुढे ढकलत
लहर... २०१७-२०१८

असतो माणसातली आशाच माणसाला शेवटपर्यंत
जिवंत ठेवत असते.जापर्यंत माणसाच्या मनात आशा
जिवंत असते तोपर्यंत माणूस कुठल्याही परिस्थितीत
समाधानी राहु शकतो आशा म्हणजे आपल्या
जीवनातील अद्भूत रसायन आणि एक प्रकारचा
प्राणवायुच आहे.आशा हे आपल्या जीवनाला लाभलेलं
अमरत्वाचं लेण आहे.आशा म्हणजे आपलं जीवन
सदाबहार प्रफुल्लीत ठेवणारा प्रकाश आहे.

“आशाये मिले दिलकी...

उम्मीदे हसें दिलकी...

अब मुश्किल नहीं कुछ भी...”

आशा आपल्या जीवनदैभवाची प्रचंड प्रेरणा
आहे.आशेतूनच विश्वास निर्माण होतो.आणि
विश्वासातूच आशेच अंकुर फुटत असतात आशेमुळेच
माणसाच्या मनात उत्साह निर्माण होतोआनंदाच्या
शोधात माणूस रात्रंदिवस धडपडतो ते या आशेमुळेचं
आशा ठेवूनच माणूस यश मिळविण्यासाठी प्रयत्नांची
पराकाष्ट करत असतो.विधात्याने आपल्याला माणूस
म्हणून जन्माला घालून बहुमोल अशी देणगीच दिलेली
आहे.त्या देणगीची जपणूक करायची असेल तर
प्रत्येकाने आपल्या मनात आशेचा किरण सदैव जपून
ठेवायला हवा.

“ गरीबाच्या डोळ्यातली,
करूणा म्हणजे आशा,
जीच्या आधारावरच जगतो माणूस,
ती एकमेव असते आशा. ”

क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले

कृ.अस्मिता संजय माळी
बी.ए.भाग-१

ज्या काळात स्त्रीला समाजात मानाचे स्थान मिळत नव्हते शिक्षणापासून आणि स्वातंत्र्यापासून दूर ठेवून स्त्रीला परावळंबी आणि पारतंत्र्यात ठेवले जात होते.त्या काळात सावित्रीबाईचा जन्म झाला पुढे मात्र सावित्रीबाईंनी जोतिबा फुले यांचा उदार दृष्टीकोन असल्यामुळे स्वतःचे व्यक्तीमत्व घडविण्याची संधी प्राप्त झाली.महाराष्ट्रातील महान सुमाज सुधारक दलिताचे उद्धारकर्ते महात्मा जोतिबा फुले यांच्या संघर्षमय समाज सुधारणेचा कार्यात त्यांना खांद्याला खांदा लावून स्त्री शिक्षण व दलित उद्धार कार्य करण्याच्या त्यांच्या सौभाग्यवती सावित्रीबाई फुले सातारा जिल्ह्यातील शिरवळ पासून जवळच असणाऱ्या नायगावच्या खंडोजी नेवसे पाटील यांच्या घरी जानेवारी १८३१ रोजी सावित्री ही कन्या जन्मली त्यांची ही एकुलती एक लाडकी मुलगी होती.त्या काळात बालविवाहाची प्रथा होती त्यामुळे सावित्री सात वर्षाची असतानाच तिच्यासाठी नवरा मुलगा शोधण्याची मोहिम सुरु झाली.

सावित्री मजबूत आणि थोराड असल्याने सावित्रीबाईच्या आई-वडिलांनी मोहिम जोरात सुरु केली.नेवसे पाटील आणि धनकवडीचे पाटील यांचा घरोबा होता त्यातून जोतिबा बारा वर्षाचे आणि सावित्रीबाई नऊ वर्षाच्या होत्या जोतिबा बरोबर सावित्रीबाईचा विवाह झाल्यावर त्यांना त्यांच्या मनातील इच्छा पूर्ण करण्याची संधी चालून आली

जोतिबाच्या मनाने स्त्रियांनी शिकावे असा विचार केलेला असल्यामुळे त्यांनी आपल्या

लहर... २०१७-२०१८

पत्नीपासूनच स्त्री शिक्षणाला आरंभ केला जोतिबाच्या वडिलांनी आपल्या मुलींच्या शिक्षणाबद्दलच विरोध प्रखर केला होता तिथे सुनेच्या शिक्षणाला ते नकार देतील यात काय आश्चर्य.पण जोतिबांनी मुलींसाठी शाळा काढण्याचा विचार निश्चित केला.त्यामुळे आरंभ आपल्या पत्नी पासून केला शेतात झाडाखाली बसून काळ्या मातीत अक्षरे गिरवत सावित्रीबाई शिकू लागल्या यामध्ये प्रगती झाल्यावर एका सरकारी शाळेतच प्रवेश घेऊन पुढचे शिक्षण चालू ठेवले.सावित्रीबाई आणि जोतिबा यांना अपत्य नव्हते त्यांनी यशवंत नावाचा मुलगा आणि त्याच्या विधवा आईला आपल्या घरी सांभाळले पुढे सावित्रीबाईंनी जोतिबांशी विचार विनिमय करून यशवंतलाच दत्तक घेतले.यशवंतच्या खच्या आईला सावित्रीबाईंनी अत्यंत प्रेमाने वागवले ही त्यांच्या मनाचा मोठेपणाची साक्ष सावित्रीबाईना बालपणी घरच्याकडून शिक्षणसाठी प्रोत्साहन मिळणे त्या काळात शक्यच नव्हते पण सावित्रीबाईना मात्र बालवयापासूनच शिकावे असे मनातून वाटत होते.१४ जानेवारी १८४८ साली जोतिबांनी पुण्यात मुलींची पहिली शाळा काढली पण मुलींना शिकवयाचे धाडस करायला कोणी शिक्षक पुढे येईना तेव्हा सावित्रीबाई शाळेत जावून मुलींना शिकवू लागल्या.

सावित्रीबाई शाळेत मुलींना शिकवायला जाऊ लागल्या कि पुण्यातले अतिकर्मठ लोक त्यांच्यावर दगड शेण,चिखल वैगरे फेकित पण सावित्रीबाईंनी या सर्व छळाला शांतपणे तोंड देवून मुलींना शिक्षण देण्याचे कार्य चालू ठेवले बायकांनी

शिकणे म्हणजे महापाप आणि त्यांना शिकवणे हे तर महाभयंकर पाप असे त्याकाळी सर्वच समाजामध्ये ही अंधश्रद्धा होती. सावित्रीबाईंनी व जोतिबा फुले यांनी नंतर दोन शाळा काढल्या त्या व्यवस्थित चालल्या पुणे येथील हे शिक्षण कार्य पाहून इंग्रज सरकारने फुले पती पत्नीचा मेजर कॅन्डी यांच्या हस्ते जाहीर सत्कार केला. आणि शाळांना सरकारी अनुदानही जाहीर केले भारतातल्या मुलींना पहिल्या शाळेतील या पहिल्या शिक्षिकेने आपले शिक्षण देण्याचे व्रत चालूच ठेवले.

पण हे सर्व त्या पतीच्या पावलावर पाऊल टाकून अंधपणे करीत नव्हत्या तर त्या कार्यावर त्यांची निष्ठा होती म्हणून पती निधनानंतर त्यांनी सत्यशोधक समाजाचे समता आंदोलन पुढे चालू ठेवले सावित्रीबाई शिकल्या तेव्हा त्यांच्या ठायी असणाऱ्या कवीमनाला जे काही आढळले ते त्यांनी कविता आणि अभंगाच्या रूपात शब्दबद्धद्याही केले १८५४ साली त्यांच्या काव्यफुले हा त्याचा काव्यसंग्रह प्रसिद्ध झाला मातोश्री सावित्रीबाईचे भाषणे व गाणी या नावाने पुस्तकही १८९१ मध्ये प्रसिद्ध करण्यात आले कित्येक कवितेत निसर्गाची मनोरम वर्णनही आलेली आहेत काव्य लेखणाप्रमाणेच त्यांनी गृहिणी या मासिकेत लेख लिहले त्यांच्या लेखनाला स्वानुभावाच्या भक्कम आधार असल्याने ते लेखन परिणामकारक झाले आहेत.

सावित्रीबाईंनी जोतिबांच्या सर्व कार्यात हिरीरीने भाग घेतला स्त्रियांनी शिकावे हे त्यांचे ब्रीद वाक्य होते. अनाथांना आश्रय मिळावा त्यांची कार्यक्षेत्र त्यांच्या श्रद्धेने प्रभावी झाली सामाजिक कार्यात पुढाकार घेणे हे त्यांचे ध्येय होते त्यामुळे १८७६-७७ मधल्या दुष्काळात त्यांनी खुप कष्ट केले.

शिक्षणाच्या प्रसारासाठी अन्य सामाजिक

लहर... २०१७-२०१८

क्षेत्रातही काम करणे गरजेचे आहे. स्त्रियांचा आत्मविश्वास वाढविणे गरजेचे आहे हे सावित्रीबाईंनी ओळखले काही क्रूट रुडीनाही त्यांनी आळा घातला बालविवाह प्रथेमुळे अनेक मुली वयाच्या बारा-तेराव्या वर्षी विधवा व्हायच्या. ब्राह्मण समाजात विधवा पुनर्विवाह अजिबात मान्य नव्हता पतीच्या निधनानंतर अशा विधवांना सती जावे लागेल किंवा मग त्यांचे केशवपन करून कुरुप बनविले जाई. विरोधकाचा अधिकार नसलेल्या या विधवा मग कुणीतरी नराधमाच्याशिकार बनत म्हणून जोतिरावांनी या समस्येवर उपाय म्हणून बालहत्या प्रतिबंधक ग्रह सुरु केले.

दुदैवाने त्या स्वतःच प्लेगच्या भीषण रोगाने बळी ठरल्या आणि १० मार्च १८९७ मध्ये त्यांना मृत्यू आला. समाजातल्या दीन दलितांना माया मिळावी म्हणून धडपडणाऱ्या सावित्रीबाई खन्या अर्थाने जोतिबांच्या सहचरणी म्हणून शोभल्या त्यांच्या थोर सामाजिक कार्यविषयाची कृतज्ञता म्हणून १९९५ पासुन ३ जानेवारी हा सावित्रीबाईचा जन्मदिन हा “बालिकादिन” म्हणून साजरा केला जातो.

अशा प्रकारे स्त्री हा समाजाचा अविभाज्य भाग मानला जातो. स्त्रीला संसाराच्या रथाचे एक चाक समजले जाते परंतु स्त्री ही फक्त संसाराच्या नाही तर पूर्ण विश्वाच्या रथाचे एक चाक आहे. सावित्रीबाई फुले यांनी रचलेल्या पायावर आजच्या स्त्रीला कळस बसवण्यास यशस्वी होतील. या समाजाला त्या बदलण्यास परावृत्त करतील त्या पटवून देतील की त्याचे स्थान ही किती महत्वाचे आहे. पंखाविना पक्षाची भरारी व आईविना मातृत्व अश्या प्रकारे जसे असेल तसे स्त्रीविना जग असेल.

स्थानिक राजकारणातील स्त्रिया : काल व आज

- कु.सुप्रिया शंकर देशमुख
कु.मिनाक्षी अनिल थोटे

बी.ए.भाग-२

लोकशाही बळकट व स्थिर करण्यासाठी तसेच लोकशाही विकेंद्रीकरणासाठी देशामध्ये सक्षम व कार्यक्षम पंचायत राज्यव्यवस्था निर्माण होणे आवश्यक आहे.त्या अनुषंगाने भारतसरकारने राज्यघटनेच्या चौथ्या भागात राज्याच्या धोरणासंबंधी मार्गदर्शक तत्वे देण्यात आलेली आहेत.१९९३ साली ७३ वी व ७४ वी घटनादुरुस्ती करण्यात येऊन स्थानिक स्वराज्यसंस्थांना घटनात्मक व वैधानिक दर्जा प्राप्त करून देण्यात आलेला आहे.या घटना दुरुस्तीने स्त्रियांना सक्षम होण्यासाठी महत्वाची भुमिका स्विकारलेली आहे.या अनुषंगाने स्त्री सक्षम होण्यासाठी शिवाजी विद्यापीठामध्ये कै.शारदाबाई गोविंदराव पवार केंद्राच्या वर्तीने स्थानिक राजकारणातील स्त्रीया : काल व आज याविषयावर आयोजित कार्य शाळे च्या उद्घाटन प्रसंगी मा.एन.डी.पाटील यांनी शारदाबाई गोविंदराव पवार यांचे व्यक्तीमत्व व पुणे लोकल बोर्डातील कार्य या विषयावर बीजभाषण केले.

त्यामध्ये ते असे म्हणाले १९३८ मध्ये शारदाबाई पुणे लोकल बोर्डावर निवडून गेल्या या बोर्डाच्या त्या १४ वर्षे सदस्य होत्या त्यांच्या कारकिर्दीमध्ये त्यांनी अनेकांना चांगल्या सामाजिक कामासाठी प्रोत्साहन दिले.लोकल बोर्डाच्या धोरणावर त्यांच्या कार्याचा चांगला ठसा उमटला त्यांनी अस्पृश्यता निवारण्याचे प्रश्न, सामाजिक कार्य, शेतकऱ्यांच्या समस्या सोडविण्यासाठी सातत्याने प्रयत्न केले १९३८ ते १९५२ सालापर्यंत लोकल बोर्डाच्या सभागृहावर त्यांच्या कार्यकर्तृत्वाचा

आणि सामाजिक जीवनाचा मोठा प्रभाव होता.शारदाबाई पवार यांना आयुष्यात सातत्याने अडथळ्यांच्या शर्यतेतून जावे लागले. कोल्हापूर जिल्ह्यातील वळीवडे (ता.पन्हाळा) येथील छोट्या खेड्यात त्यांचा जन्म झाला.शारदाबाई पवार या अतिशय कर्तृत्ववान व्यक्तीमत्वाच्या होत्या या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष शिवाजी विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ.देवानंद शिंदे म्हणाले शारदाबाई गोविंदराव पवार अध्यासन केंद्र आहे. हे मातृशक्ती,स्त्रीशक्तीचे प्रतिनिधित्व करणारे केंद्र आहे.समाजातील विविध क्षेत्रात परिवर्तनासाठी स्त्रियांचा प्रतिशील सहभाग गरजेचा आहे.यावेळी कुलगुरु डॉ.देवानंद शिंदे यांच्या हस्ते बुबनाळ येथील महिला ग्रामपंचायतीच्या सरपंच आसमा जमादार,उपसरपंच सोनाली शहापुरे यांच्यासह सर्व सदस्य महिलांचा गौरव करण्यात आला त्याचप्रमाणे बुबनाळ गावच्या सर्व स्त्री सदस्य यांना प्रश्न विचारून त्यांचे अनुभव कथन करण्यात आले.

आज नोव्हेंबर २०१७ पासून सरपंच थेट जनतेतून निवड अशा प्रकारची भुमिका महाराष्ट्र सरकारने घेतलेली आहे याचा लोकशाही विकेंद्रीकरणावर स्त्री यांच्या नेतृत्वावर काय परिणाम होईल ? तसेच महिला सबलीकरणाचा प्रश्न या सर्व अंगाने विचार करणे आवश्यक आहे.या सरपंच थेट जनतेतून निवडल्यामुळे एकाच कुटुंबात सत्ता केंद्रभूत न राहता जनतेला पर्याय मिळेल,शिक्षणाकडे बघण्याचा दृष्टीकोन बदलेल.स्थानिक उमेदवारातून राज्यपातळीवर उमेदवारी मिळेल ग्रामपंचायतीला थेट निधी मिळाल्याने गावचा विकास होऊन स्थैर लाभेल महिलांना सन्मान मिळून अधिकार प्राप्त होईल.अशी आशा वाटते.

इंदिरा गांधी (जन्मशताब्दी वर्ष)

क्र.विद्या रावसाहेब जाधव
बी.ए.भाग-२

इंदिरा गांधी (१९१७-१९८४) या भारताच्या एक अत्यंत सक्षम व कर्तृत्ववान पंतप्रधान होत्या. देशाच्या राजकीय पटलावर त्यांचे व्यक्तिमत्त्व व कारकीर्द विवादास्पद तशीच प्रभावशाली ठरली आंतरराष्ट्रीय राजकारणात एक अत्यंत प्रभावशाली व्यक्तिमत्त्व म्हणून त्यांचे नांव आदराने घेतले जात असे. त्यांच्या अंगी सचोटी, निर्भयता, असाधारण मनोरथीर्थ ही पिता जवाहरलाल त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाची वैशिष्ट्ये पुरेपूर होती.

१९३० सालच्या कायदेभंग चळवळीच्या वेळी त्यांनी बारा ते सोळा वर्षांच्या वयोगटाची मुले जमवून त्यांची वानरसेना उभी केली होती. त्या वानरसेनेने कायदेभंग चळवळीच्या काळात अलाहाबाद शहरात अनेक उपयुक्त कामे केली.

१९४२ च्या भारत छोडो आंदोलनात फिरोज इंदिरा दांपत्याने सक्रिय सहभाग घेऊन तेरा महिन्यांचा कारावास भोगला होता. १९५१ साली त्या काँग्रेस पक्षाच्या अध्यक्षपदी असताना त्या अल्पकाळातही संयुक्त महाराष्ट्र ऐवजी गुजरात व महाराष्ट्र या दोन राज्यांची केलेली निर्मिती व केरळमधील साम्यवादी सरकारची बरखास्ती या दोन घटनांनी त्यांच्या खंबीर व्यक्तिमत्त्वाचा सर्वाना प्रत्यय आला.

इंदिरा गांधी जवाहरलाल नेहरूंची मुलगी त्यांना संपूर्ण देशाला आकर्षण वाटावे अशी प्रागतिक प्रतिमा लाभली होती. त्यांची ओळख एखादे राज्य, प्रदेश, जात किंवा धर्म यांच्यांशी निगडित नव्हती इंदिरा गांधी तरुण, अनुभवी स्त्री काँग्रेस पक्षात

त्यांना भरीव आधार नसल्याने त्या सर्वांशी जुळवुन घेतील असे सिंडिकेटच्या नेत्यांना वाटले परंतु काँग्रेस पक्षातील बहुमत इंदिरा गांधी यांना पंतप्रधान पद देण्यास अनुकूल असल्याचे मोरारजी देसाईना मान्य नव्हते त्यामुळे पंतप्रधान पदासाठी लढा देण्यास ते पुढे सरसावले. पक्षातील परंपरावादी उजव्या गटाचा त्यांना पांठिंबा होता तडजोडीचे प्रयत्न फोल ठरल्यामुळे नेता निवडण्यासाठी अटल झाली. मोरारजी देसाई हे पक्षातील ज्येष्ठ व अधिक अनुभवी, तसेच उत्तम प्रशासक आणि अत्यंत प्रामाणिक होते परंतु त्याचा स्वभाव ताठर होता आणि ते हेकेखोर होते ते उजव्या विचारसरणीचे असल्याचा त्यांचा लौकिक होता पक्षाध्यक्ष कामराज यांनी इंदिरा गांधीच्या प्रचार आघाडीची सुत्रे सांभाळली.

देशातील चौदा पैकी बारा मुख्यमंत्र्यांनी इंदिरा गांधीना पाठिंबा जाहिर केला काँग्रेस संसदीय पक्षात १९ जानेवारी १९६६ रोजी पक्षनेता निवडीसाठी गुप्त मतदान घेण्यात आले त्या निवडणूकित इंदिरा गांधीनी ३५५ विरुद्ध १६९ मतांनी मोरारजी देसाईचा पराभव केला. इंदिरा गांधी देशाच्या तिसऱ्या पंतप्रधान झाल्या. २४ जानेवारी १९६६ रोजी इंदिरा गांधी देशाच्या तिसऱ्या पंतप्रधान म्हणून शपथविधी झाला. त्यांची पंतप्रधान पदावरील १५ वर्षांची कारकीर्द जितकी संघर्षमय तिकीच देशाच्या प्रगतीच्या दृष्टीने लक्षणीय ठरली.

भारत एक आधुनिक स्वावलंबी, संमर्थ राष्ट्र बनावे ही त्यांची महत्त्वाकांक्षा होती भारताने त्यांच्या कारकिर्दीत कृषी, ओद्योगिक व वैज्ञानिक क्षेत्रात

नेत्रदिपक प्रगती केली.

आपल्या देशावर दुष्काळाच संकट पुन्हा येऊ नये यासाठी त्यांनी कृषी उत्पादन वाढीवर भर दिला व त्या करीता सर्व तो परी प्रयत्न केले. निरनिराळ्या मार्गाचा अवलंब करून त्यांनी देशात हरित क्रांती घडवून आणली त्यांच्या कारकिर्दीच्या अखेरीस देशातील अन्नधान्याचे उत्पादन १५१.७ दशलक्ष टनापर्यंत वाढले होते. अन्नधान्याच्या बाबतीत भारत स्वयंपूर्ण झाला होता.

देशाच्या औद्योगिक विकासाचा वेग वाढविण्याला त्यांनी प्राधान्य दिले. औद्योगिक क्षेत्रात झालेल्या भारताच्या प्रगतीसाठी इंदिराजींनी आधुनिकीकरणाचा व नियोजन प्रक्रियेला दिलेली चालना महत्वाची ठरली १९७१ साली आंतरराष्ट्रीय बाजारपेठेत खनिज किमतीत एकदम तिपटीने वाढ झाल्यामुळे देशाच्या उर्जा विकासावर त्यांनी विशेष भर दिला. १९८० साली सत्तेत आल्यानंतर त्यांनी सहाव्या पंचवार्षिक योजनेची पुनर्रचना केली. भांडवल गुंतवणूकिला प्रोत्साहन देऊन देशाच्या अर्थव्यवस्थेतील काही बंधने शिथिल केली. सहाव्या योजनेत औद्योगिक उत्पादनाच्या वाढीचा दर ६.९ होता.

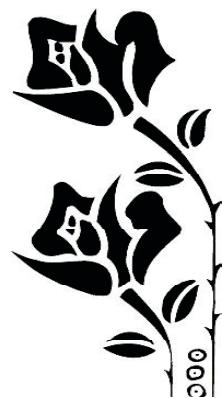
इंदिरा गांधीच्या काळातील आणखी एक यश म्हणजे देशातील खनिज तेलाच्या उत्पादनाला मिळालेली गती मुंबईपासून थोड्या अंतरावर सागरात मोबाईल डिलिंग प्लटफॉर्म उभारूण केलेल्या तेल शोधनाच्या पाचही विहिरीत खनिज तेलाचे विपुल साठे सापडले. आंतरराष्ट्रीय बाजारपेठेत तेलाच्या किमती सतत वाढत असतात भारताला हे यश लाभले हे विशेष महत्वाचे आहे.

भारताने इंदिराजींच्या काळात विज्ञान व तंत्रज्ञान या क्षेत्रात नेत्रदिपक प्रगती साधली विज्ञानाच्या

प्रगतीच्या क्षेत्रात विशेषत: अणुशक्ती व अवकाश तंत्रज्ञानात भारताने आज जगात मानाचे स्थान मिळविले आहे. त्यात भारतीय वैज्ञानिकांना त्यांनी दिलेली मदत व प्रोत्साहन या बाबी महत्वाच्या आहेत.

१९६९ साली त्यांनी इंडियन स्पेस रिसर्च ऑर्गनायझेशन (ISRO) ची स्थापना केली राजस्थानातील पोखरण येथे १९७४ मध्ये भुगर्भात केलेली पहिली यशस्वी अणुचाचणी भारतीय बनावटीची तयार झालेली उपग्रह यंत्रणा, १९७५ मध्ये पूर्णपणे भारतीय तंत्रज्ञानाने बनलेला अवकाशात झेप घेणारा उपग्रह आर्यभट त्यानंतर अवकाशात सोडलेला रोहिणी हा उपग्रह १९८१ मध्ये भारताने अवकाशात स्थिर केलेला अॅपल हा दळणवळण उपग्रह इ.गोष्टी विज्ञान व तंत्रज्ञान या क्षेत्रात भारताला स्वावलंबी बनविण्याचा इंदिरा गांधीच्या तळमळीची साक्ष देतात.

उच्च दर्जाचे वैज्ञानिक व तंत्रज्ञ यांच्या देशातील संख्येवरून जगात भारत तिसऱ्या क्रमांकाचे राष्ट्र बनला तसेच लष्करी सामर्थ्यात पाचव्या क्रमांकाचे, अणुशक्तीचे तंत्रज्ञान अवगत असलेल्या राष्ट्रांत सहाव्या क्रमांकाचे तर औद्योगिक सत्ता म्हणून दहाव्या क्रमांकाचे राष्ट्र म्हणून भारताला इंदिराजींच्या कार्यकालात मान्यता मिळाली देशाच्या सर्वांगीन प्रगतीत इंदिरा गांधी यांनी दिलेले योगदान अत्यंत महत्वाचे आहे.

मी आणि माझे विचार

कु.ऋतुजा दिलीप पवार

बी.ए.-भाग-२

जिथं सुईचे काम असते, तिथे
तलवार कधीच चालत नाही. अशा लोकांचा
आदर करा जे त्यांच्या कामातून वेळ काढून
तुम्हाला वेळ देतात. आणि अशा लोकांना
विसरू नका, जे स्वतःचे काम बाजूला ठेऊन
तुमच्या मदतीला येतात. आयुष्यात कधीही
कोणासमोर स्वतःच स्पष्टीकरण देत बसू नका
कारण ज्यांना तुम्ही आवडता त्यांना
स्पष्टीकरणाची गरज नसते. अन् ज्यांना आवडत
नाही त्यांचा तुमच्या स्पष्टीकरणावर कधीच
विश्वास बसत नाही.

माझ्या स्वभावात चुका भरपूर
असतील. पण एक गोष्ट चांगली आहे. मी
कुठंलही नातं स्वार्थासाठी जोडत नाही. मी
कुणाला आवडो वा ना आवडो, दोन्ही गोष्टी
माझ्यासाठी चांगल्याच आहेत कारण.... ज्यांना
आवडतो त्यांच्या हृदयात आणि नावडतो
त्यांच्या डोक्यात कायम राहतो.

समजंण आणि समजून घेण यात खूप
फरक आहे. कारण समजवण्यासाठी बुध्दी
लागते आणि समजून घेण्यासाठी मन....

आयुष्यात आपण कितीही मोठे
झालात तरी छोट्यांना विसरू नका. कारण
प्रत्येकाची कामे देवाने वाटून ठेवलेली आहेत.

आयुष्यात सगळं विकत घेता येतं पण

संस्कार नाही कितीही केलं तरी वाळवंटात आणि
समुद्रात पिक घेता येत नाही. म्हणूनच देवाने देह
सर्वाना सारखाच बनवला आहे पण फरक फक्त
विचारांचाच....।

भावनेपेक्षा विचार ठाम असतील आणि
त्या विचारांवर आपला पुर्णपणे विश्वास असेल तर
आयुष्यात घेतलेल्या निर्णयावर कधीही पश्चाताप
करावयाची वेळ येत नाही.

बालयण देगा देवा

त्या छोट्या छोट्या पायांनी पुन्हा
धडपडावसं वाटतं...
लुटुलुटु रांगत घरभर फिरावसं
वाटतं.....

इवल्याश्या हातांनी पुन्हा मातीत
खेळावसं वाटतं...
पुन्हा उकदा गोळयासाठी रडावं
वाटतं.....

बाबा बाहेर जाताना मागे लागावसं
वाटतं....

आईने घास भरवत मागे मागे फिरावसं
वाटत....

शाळेच्या पहिल्या दिवशी केलेला
गोंधळ आजही आठवतो.... पण तरीही पाठीवर
अ,आ, इ,गिरवावीशी वाटते....

जॉनी जॉनी एस पप्पा मोठमोठ्यानं
म्हणावसं वाटतं....

शाळेला दांडी मारावी म्हणून उगीचचं
सोंग करावसं वाटतं...

जरासे लागले तरी डोळ्यांतून पाणी
ढळाढळा वाहायचे मग आईने धावत येऊन
कुशीत घ्यायची, बाबांकडून सगळे हट्टु पुरविले
जायचे खरंच....आज कधीतरी ते पाटी,पेन्सिल
युध्द लढावसं वाटतं, मनसोक्त बागडावसं
वाटतं, आईच्या कुशीत आणि बाबांच्या
खांद्यावर ते आयुष्य पुन्हा जगावसं वाटतं...

कु.ऋतूजा दिलीप पवार
बी.ए.भाग-२

लहर... २०१७-२०१८

ख्रंतं सह्याद्रींची

रक्त आहे शिवबाचे
अंगी वाहे सळासळा।
महाराष्ट्र महानच आहे,
फक्त जाती भेद टाळा।

अशा रांगड्या राज्याच्या
शिवबा रांगडा हो राजा
त्याचे गडकोट मात्र भोगत
आहेत का सजा

शिवबा राजाचे मावळे
आज व्हॉसअॅपमध्ये दंगा।
आता शिवबाच्या राज्यात होत
आहेत विनयभंग

बाजी,तानाजी सारखे,
शूर शिवबाचे मावळे।
आज राज्यकर्त्यांनी त्यांचे,
केले की खेळणे।

कोणा लाभला हो असा,
राजा शिवबासा श्रेष्ठ।
कसा विकला हो तुम्ही,
बाबा फुलेंचा महाराष्ट्र।

कु.ऋतूजा दिलीप पवार
बी.ए.भाग-२

मुलींनी वाग्गवे तरी कसे ..?

मनमोकळे पणाने समाजात वावरले तर
म्हणतात...पोरीला धरबंध नाही
सांत धीरगंभीरपणाने वावरले
तर म्हणतात...
तोंड देण्याची हिमंत नाही,
लवकर लग्न केले की
म्हणतात.....
एखादे लफडे लपवायचे असेल
लग्नाला उशीर झाला की
म्हणतात.....
काय कामाची डाक्यावर मिन्या वाटेल
मित्र-मंडळी जास्त नसेल तर
म्हणतात.....
एकलकोंडी असेल
मुलींनी या दुतोंडी दुनियेत जगावे तरी
कसं?
निरापराधी असताना छोट्या बदनामीला
घाबरून मरावे तरी कसे?

कु.ऋतूजा दिलीप पवार
बी.ए.भाग-२

लहर... २०१७-२०१८

नोटाबंदी - लुटारू दिन

नोटासाठी नाय साहेब
आम्ही पोटासाठी जगतो...
भीक नको पण
कुत्र आवर अशी विनवणी करतो...
एक दोन रूपांची भीक मागताना,
साहेब
पाचशे हजाराच्या नोटा रोख टाकतो...
रोख नाय ते ईक टाकतो...
ते ईक घेऊन म्या
जेव्हा रांगेत जातो...
जो तो माझ्याकडं मी
भारतीय नसल्यासारखं पाहतो...
तरीबी म्या खिडकीपाशी पोचलो...
त्या सायबालाबी लयच बोचलो...
ते ईक खात नाय म्हणून
बदलून नाय मिळालं...
त्या दिवशी भारत माझा देश आहे आणि
सारे भारतीय माझे बांधव आहेत
हे कळालं...
चुरगाळलेल्या नोटा उलट्या पालट्या
करून पाहिल्या गांधीजी दिसले...
मला पाहून जरा हसले...
त्यांना नमस्कार केला
अन् एक डबरं पाडल
त्यात पुरून पाणी घातलं...
हे पीक उगवूच नये
अस वाटलं...
हा धुता-धुता नोटा
बदललेल्या माणसाला
शिव्या देत आलो
अन् त्या दिवसापासून देशद्रोही झालो.

चि.अमोल बाळू घेवडे
बी.ए.भाग-३

B.C.A.ची लाईफ

चि.तेजस जगन्नाथ मोरे
बी.सी.ए.भाग-३

आलो बी.सी.ए ला म्हणून सुरु केलेला
प्रवास अर्ध्यातून सोडून जायचो नसतो, लास्ट
बेन्च चे किस्से पुढच्या पिढीला सांगायचा
असतो, साला B.C.A.च Life असं असतंय,

Journal चा सण इथं उत्साहानं साजरा
करतात, सरांच्या सहीसाठी पाय मोकार चकरा
मारतात. किशोरदा, अरजित सिंग, मोहम्मद रफी,
या काळात जरा जास्तच आपलेसे वाटतात.
सब मिशनच्या काळात इथं कुणीच कुणाचचं
नसतयं, साला B.C.A.च Life असं असतंय,

प्रेमाचं वारं ३ वर्षात एकदातरी येतयं,
Lecture ची जागा मग कॅन्टीन घेतयं....! न
पडवडणारी Coffe मात्र आपलीशी वाटते,
मित्रांची Party मात्र वडापावच्या गाड्यावरच
भागते...!

कळत न कळत शेवटी प्रेमात दगा—
फटका होतयं, हे आपलं काम नाही म्हणून बेणं
माघारी येतयं...! Nice Dp म्हणून सुरु केलेल्या
Love Story त Block होऊन बसतंय.... साला
B.C.A.च Life असं असतंय,

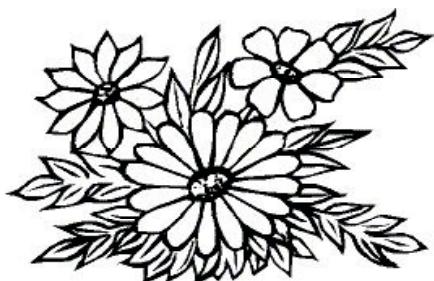
चलन मिळवण्याची—भरण्याची तन्हाच
वेगळीच असते, अनोख्या गर्दीत Crush ला
बघून मात्र दातखिणीत बसते..! परीक्षेच्या
लहर... २०१७—२०१८

काळात सगळे कटूर मित्र होतात. भावा पासिंग
परतं दाखव एवढं यात कोटेकोरमामा निघून
जातात, दीड तास शांत बसलेला गंगाधर शेवटी
शक्तीमान होतो, साला B.C.A.च Life असं
असतंय,

मित्रांच्या दुनियादारीत हे College
आपलंच असतंय...पोरां Lecture ला कमी अन्
कट्यावर जास्त दिसतंय, मोर पिसासारख्या
जपलेल्या आठवणी कॉलेज संपल्यावरच
कळतात.... आठवणीचा Album मात्र सर्वजण
आवर्जून चाळतात...! १००% B.C.A नाही
झाला तरी, ९० % माणूस व्हायचं असतंय...!

शेवटी कसंय ना दोस्ता....
सळसळत्या रक्तात जगाला बदलण्याची ताकद
लपलीये... साला, इंथ तर आख्खी Story च
आपलीयं.....!

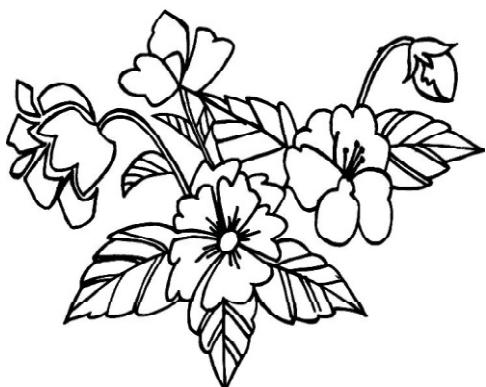
साला B.C.A.च Life असं असतंय,

प्रेम

जीवनरूपी वाटेवर प्रेम सर्वाना मिळत नसंत
न मिळणारं प्रेम माणसाला का हवं असतं
आयुष्यात प्रेम हे एकदाच मिळत असतं
प्रेम टिकवण सर्वाना जमत नसतं
जीवन हेच पुस्तक असत, तर श्रम हे पान असतं
पान फाटल म्हणून पुस्तक टाकुन द्यायचं नसतं
जीवन हे सुंदर असत, परत माणुस मिळत नसतं
आपल्या अनमोल आयुष्यात कुणावर तरी प्रेम
करून पहायंच असतं

कु.दिपाली दिवान जाधव
बी.ए.भाग-२

आई

आई म्हणजे असते
एक मायेचा पाझर
आईची माया असते
एक आनंदाचा सागर
आई म्हणजे असते
एक घराचा आधार
आई विना ते गजबजलेले
घरच असंत निराधार
आईच्या एका हाकेत
ते घर सारं मावंत
मन आधाराच्या पोटी
साच्यांना आईच घर दावतं
आईच्या हाताला
असते चव लई भारी
आईच्या हाताने
खाण्याची बातच हो न्यारी
आईच्या कुशीतला तो
विसावा खूप अनमोल
विचलित मनाला तो
नेहमीच देई समतोल
आईचा राग म्हणजे
बेभान ढगांचा गडगडाट
अवघड असते खूप
तेव्हा सापडले आपली वाट
सोसताना वेदना
मुखातून एक शब्द नेहमी येई
प्रेमाचा पाझर पसरून त्या वेदनेवर
वेदना नाहीशी करते आई

कु.शैलजा बाबासो पाटील
बी.ए.भाग-२

चारोळी

मला हरपण्याची भितीच नाही, कारण मी जे काही
निर्माण करण्याचा प्रयत्न करतोय ते शून्यातून
करतोय आपण एक दिवस चमकणार हे निश्चित
आहे. आशीर्वाद आईवडिलांचा आणि शेवट साथ
तुमच्या सारख्या मैत्रीची

कु.शैलजा बाबासो पाटील
बी.ए.भाग-२

अग्रयुष्य

कधीतरी खुप हसुन बघं
कधीतरी खुप बोलुन बघं
कधीतरी कोणालाही उगाच चिडवून बघं
कधीतरी लहान मुलांसारखं खुप हवू करून बघं
कधीतरी स्वःतच्या जगात राहण्यापेक्षा
दुसऱ्याच्या विश्वात रमुन बघं
कधीतरी आपल्या आवडत्या
व्यक्तिकडे मन मोकळे करून बघं
कधीतरी मनाविरुद्ध वागुन बघं
कधीतरी प्रेमळ राग अनुभवुन बघं
कधीतरी गुलाबी थंडीत आईस्किम घाऊन बघं
कधीतरी पावसाचे थेंबे ओजळीत घेऊन बघं
आयुष्य खुप सुंदर आहे.
कधीतरी छान जगुन बघं

रुक्सार रा.लाडेखान
एम.ए.भाग-२

प्रेम म्हणजे आई

मला माझ्या मैत्रिणीने विचारले
कि प्रेम म्हणजे नेमके काय ?
मी तिला सांगितले की,
कितीही जवळ जाणार असेल तरी
फोन कर असे आईचे काळजीचे बोल म्हणजे

प्रेम....

दिवाळीला स्वतः साठी कपडे न घेता
मुला - मुलीसांठी
त्यांच्या पसंतीचे महागातले जीन्स आणि कपडे
घेणारे बाबा म्हणजे

प्रेम...

कितीही मस्ती केली व रात्री लेट झाले तरी
आई बाबांना न सांगता हळुच दार उघडणारे
आजी आजोबा म्हणजे

प्रेम....

कितीही वाद झाले तरी दादा जेवलास का अशी
विचारणारी बहिण म्हणजे

प्रेम...

पगार कितीही कमी असेल तरी दिवाळी
भाऊ बीजेला बहिणीच्या पसंतीचे घड्याळ घेणारे
भाऊ म्हणजे

प्रेम....

कु.शैलजा बाबासो पाटील
बी.ए.भाग-२

दृष्टीकोन

जिकणाऱ्याकडे...

प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर तयार असते.

हरणाऱ्याकडे...

अडचणीचा पाढा तयार असतो.

जिंकणाऱ्याकडे...

काय करायचे याचा आराखडा असतो.

हरणाऱ्याकडे...

प्रत्येक कामात त्रास वाटत असतो.

जिंकणारा...

प्रत्येक अडचणीत उत्तर पाहत असतो.

हरणारा...

प्रत्येक उत्तरास अडचण पाहत असतो.

जिंकणारा म्हणतो...

अवघड असेल पण शक्य आहे.

हरणारा म्हणतो...

शक्य असेल पण अवघड आहे.

आपण जिंकणार की हरणार

आपण थांबणार की चालणार

सर्व काही आपल्या दृष्टीकोनावर अवलंबून आहे.

आपला दृष्टीकोनच...

आपल्या भविष्याचा आरसा आहे.

रुक्सार रा.लाडेखान
एम.ए.भाग-२

असे का होते ?

असे का होते नहमी

स्वतःचेच चुकत राहते,
चुकुन होणारी चुक

आयुष्याचा भाग बनते

असे का होते नेहमी

आशाच मरण पावतात
आयुष्याचे फासे

आपल्याच बाबतीत उलटे पडतात
असे का होत नेहमी

जगणचं निरर्थक वाटतं,
जखमी झालेल्या मनाला जग
क्षणोक्षणी टोचणी देतं

अस का होत नेहमी

पायातला त्राणच संपुन जातो,
दूषित पाण्याच्या डबक्यासारखं
आपण एकाच ठिकाणी साचुन राहतो

असं का होतं नेहमी

सगळचं संपल्यासारखं वाटतं,
नाती ,प्रेम,विश्वास

सुंदर स्वप्न भासू लागतं
असं का होत नेहमी

नशीबच साथ सोडते,
काट्याकुट्याची सोबत

आयुष्य सागरात लोटत नेते.

मनाली रामचंद्र जाधव
बी.सी.ए.भाग-२

आयुष्य

आयुष्य म्हणजे टाईमपास नव्हे
फुकट मिळालेला वेळ नव्हे,
नुसतीच घडपड जगण्याची
हाती आलेलं खेळण नव्हे
भांडतो आपण नशिबाशी
पण आयुष्य नशिबाचा खेळ नव्हे
आपल्या माणसासाठी जगतो आपण
उगाच कुठल्या परक्यासाठी नव्हे
मुर्ख ठरतो कधीतरी आपणसुधा या जगात,
पण आयुष्य म्हणजे फक्त मुर्खाचाच बाजार नव्हे
लहान गोष्टीतही आनंद शोधतो आपण
पण मोठा आनंद नशीबात नाहीच ! असे नव्हे
खुप रागावतो आपण स्वतः वरही कधीकधी
पण याचा अर्थ प्रेम कमी आहे असा नव्हे
हार मान्यच होत नाही असंही नव्हे
आयुष्य सगळेच जीव जगतात,
फक्त पुढे ढकलतात असंही नव्हे,
जगतो आपण स्वतःसाठी पण
दरवेळी दुसऱ्याला विसरतो असंही नव्हे

मैत्रिण

दूर गेलेल्या मैत्रिणी
भेटील का पुन्हा ?
जगलो होतो नव्याने
प्रत्येक दिवस जुना
बालपणीच्या आठवणी
काढाव्यात तेवढ्या थोड्या
एकमेकीना त्रास देत
खुप काढल्या खोड्या
कळत होतं तेव्हापासुन
एकत्रच शिकलो,
सोबत घालवलेल्या क्षणांना
आता, कायमचे मुकलो
पुन्हा एकदा योगयोगाने
कुठेतरी भेटु,
आठवणीना उजाळा देत
सान्याजणी हसू
आयुष्याचं हे अंतर आता
वेगळ्या वाटांनी कापू
मैत्रीचा हा मौल्यवान ठेवा
सान्या मिळुन जपू
खुप वर्ष एकत्र जगलो
पण काहीतरी राहून गेले,
अजुन साथ हवी होती
नशीबच कमी पडलं.

मनाली रामचंद्र जाधव
बी.सी.ए.भाग-२

मनाली रामचंद्र जाधव
बी.सी.ए.भाग-२

मैन्नी

एक नांत असतं
जे मनामनात वसत
नसतं ते दवासारख
वाच्यावरती विरणारं
असतं ते मोत्यासारखं
सदैव चमचमणारं
असते त्याची हृदयात वस्ती
नाही त्यांची किंमत सस्ती
त्याचा अर्थ नाही नुसती मस्ती
दुंबु देऊ नका या नात्याची कश्ती
जसं असतं चांदण छान रात्रीचं
तसंच सुंदर नांत असतं या मैत्रीचं
मयुरी तानाजी घनवट
बी.ए.भाग-२

शेतकरी माझ्या मायबाब्य

तु करतोस दिवसभर काम
आणि गाळतोस बादलीभर घाम
तु करतोस कठोर श्रम
तुझ्याच माग कामाचा क्रम
तु खातोस मीठ भाकर
सरकार करतो तुलाच चाकर
शेतामध्ये तुझीच काया
तुझ्याच पडतो आता मी पाया
सगळ्यांनी घेतला तुझ्याच ठाव
तुच आमचा आता देव
मोनिका राजेंद्र गायकवाड
बी.ए.भाग-२

महागाई

महागाईमुळे आता
जगणे झाले महाग
कशी मिटवायची सांगा
गरिबांनी पोटाची आग
गरिबांना मिळत नाही
येथे खायला अन्न
सरकार मात्र
देत आहे दारू साठी धान्य
दारू म्हणजे नशा
आणि नशा म्हणजे अंत
धान्यापासून होते दारू
हीच आहे मोठी खंत
महागाई मुळे मोडलाय
गरिबांच्या पाठीचा कणा
श्रीमंत होतोय श्रीमंत
आणि गरिब राहतोय गरिबच पुन्हा
कोट्यावधी खर्च करून सरकार
करतंय कसाबाच रक्षण
याच पैशांत झालं असतं
अनेक गरिब मुलांचं शिक्षण
आपणच आहोत आपले गुन्हेगार
कारण आपणच बसतो
घरामध्ये गपगार.

मयुरी तानाजी घनवट

बी.ए.भाग-२

अगठवण

आडरानात जाताना
 आठवण तुझी आली...
 पायात घुसला काटा
 पटकन बसलो खाली...
 पण नंतर आलं लक्षात
 आता तु न राहिली माझी...
 पण तरीही स्वप्नात मी
 गातो तुझी गाणी...
 अन् जेव्हा तु दिसते मला
 तेव्हा जीव मात्र तळमळतोय...
 मग सकाळी आई विचारते
 तु रात्रभर का चावळतोय...
 पण म्हणतात ना,
 आठवण विसरता येत नाही...
 मी मात्र नक्की विसरेन तिला

अमोल बाळू घेरडे
 बी.ए.भाग-३

किंमत

काम केल्याशिवाय
 कष्टाची किंमत कळत नाही
 नापास झाल्याशिवाय
 अभ्यासाची किंमत कळत नाही
 मैत्री केल्याशिवाय,
 मित्राची किंमत कळत नाही
 हरल्याशिवाय विजयाची किंमत कळत नाही
 व दूर गेल्याशिवाय,
 आईची किंमत कळत नाही
 मोनिका राजेंद्र गायकवाड

बी.ए.भाग-२

काटा

काळ्या बाभळीच्या गोच्या काट्यांन
 कोरलंय तुझं हातावर नांव...
 काल पाहिलं आईन
 आणि बसला मला काव...
 बर झालं
 तिला येत नाय वाचायला
 नाय तर तिनं
 मला लावलं असत नाचायला
 ती म्हणाली
 लेकरा गुबाभळीचा काटा
 हाताला लयचं वरबडलाय
 मी म्हणालो,
 आई ते गुबाभळीचा
 काटा नायं...
 सुबाबळीचा हायं
 आणि तो माझ्या
 हातालाच वरबडला नायं
 तर तो माझ्या
 काळजात रुतलाय

अमोल बाळू घेरडे
 बी.ए.भाग-३

तु येतेस तेव्हा...

तु येतेस तेव्हा ...

डोळे तुझ्याकडे पाहत राहतात...

विसरतात ते आस-पासच सगळं...

आणि शब्दही तुझेच होऊन जातात...

तु येतेस तेव्हा...

दिशा साच्या रंगुन जातात

चंद्र होतो पोरका

आणि चांदण्याही स्तब्ध होऊन जातात

तु येतेस तेव्हा ...

वाराही तुझ्या स्पर्शास आतुर होतो

तुझी माझी जवळीक पाहून

मग वाहण्याचा थांबतो...

तु येतेस तेव्हा ...

मी...मी...माझा नसतो

तु परत जाताना

मी ही तुझ्या सोबत असतो...

नोकरी

साहेब

वरच्या कडक इस्त्रीला

काय पाहताय...

आतल्या छड्डी न बनियनला

किती भोकं पडल्याती

ते तुम्हाला कसं दिसणारं

अशा अनेक मुलाखती दिल्या

आणि मला माहितेय

मी त्यात पास होतो...

पण माझ आडनांव बघून

मला नापास केलं...

आणि माझ्या छड्डी बनियनचं

आणखी एक एक भ्वांक

वाढत गेलं...

अशी भोक वाढून वाढून

मी छड्डी बनियन घालु नये

याची वाट पाहताय काय ?

अन् सांगा साहेब

तुम्ही तरी नोकरी देताय काय ?

प्रकाश शेकाप्पा मुदुरे
बी.ए.भाग-२

अमोल बाळू घेरडे
बी.ए.भाग-३

एक शृंग, एक कर G.S.T.

पियुष वैजनाथ उंटवाल
केवल पुरुषोत्तम पटेल
बी.कॉम.भाग-३

१९५१ ला स्विकारलेली पंचवार्षिक योजना पद्धती आणि १९९१ मध्ये स्विकारलेले खाजगीकरण, उदारीकरण व जागतिकीकरण हे धोरण यामुळे आपल्या अर्थव्यवस्थेत अमुलाग्र अनेक बदल घडून आले. व अर्थव्यवस्थेला चालना मिळाली. हे निर्णय आत्तापर्यंतच्या आर्थिक विकासासाठी महत्वपूर्ण ठरले आहेत. १ जुलै २०१७ रोजी वस्तू व सेवा कर ही नवीन कर पद्धती संपूर्ण देशात लागू करण्यात आली. वस्तू व सेवा कर प्रणाली ही आजपर्यंतची सर्वांत मोठी आर्थिक सुधारणा असल्याचे मानले जात आहे. हे भारतातील अप्रत्यक्ष करांच्या क्षेत्रातील सुधारणांचे एक महत्वाचे पाऊल आहे. केंद्र व राज्य सरकारच्या वेगवेगळ्या करांचे एकत्रिकरण व करांमधील गुंतागुंत कमी करण्यासाठी वस्तू व सेवा करांच्या अवलंब केला गेला आहे. त्यामुळे दुहेरी कर आकारणीचा दुष्परीणाम कमी होऊन संपूर्ण देशात एकत्रित कर पद्धतीचा मार्ग मोकळा होईल. त्यामुळे ग्राहक, व्यापारी व बाजारपेठेस आर्थिक प्रगतीस प्रोत्साहन मिळेल, असा सरकारमार्फत दावा करण्यात आलेला आहे.

दुसऱ्या महायुद्धानंतर १९५४ मध्ये सर्वप्रथम फ्रान्स या देशात वस्तू व सेवा कराचा अवलंब करण्यात आला त्यानंतर त्याचा प्रसार लहर... २०१७-२०१८

संपूर्ण पाश्चिमात्य देशात झाल्याचे आढळते. आज सुमारे १६६ देशात ही कर पद्धती लागू आहे. भारतात देखील वस्तू व सेवा कराची संकल्पना फार पुर्वी म्हणजेच १९९८-९९ मध्ये यशवंत सिन्हा यांच्या कडुन मांडली गेली. त्यानंतर प्रणव मुखर्जी, पी. चितंबरम यांच्याकडुन वस्तू व सेवा करांचा पाठपुरावा करण्यात आला.

वस्तू व सेवा करांचा ग्राहकांना झालेला फायदा म्हणजे एकाच वस्तू वरती वेगवेगळे लागू होत असलेले कर नाहिसे होऊन फक्त वस्तू व सेवा कर लागू झाल्यामुळे, तसेच विविध राज्ये एकाच वस्तूवरती वेगवेगळ्या दराने कर लावत असल्यामुळे वस्तू व सेवा करांच्या लागू होण्यापुर्वी एकाच वस्तूची वेगवेगळ्या राज्यामध्ये वेगवेगळी किंमत असे. आता असे होणार नाही कारण वस्तू व सेवा कर संपूर्ण देशामध्ये एकाच दराने व एकत्रित लागू करण्यात आला आहे. वस्तू व सेवा कर हा ऑनलाईन स्वरूपात भरावयाचा असल्याने तसेच योग्य अंमलबजावणी मुळे करचुकवेगिरी कमी होण्यास मदत झाली आहे. त्यामुळे सरकारच्या कर आकारणीमध्ये वाढ होत आहे.

भारतामध्ये खालील केंद्रिय करांच्या बदली फक्त वस्तू व सेवा कर लागू करण्यात आले.

१) केंद्रिय उत्पादन शुल्क

- २) उत्पादन शुल्क (औषधे आणि प्रसाधन सामग्री)
- ३) अतिरिक्त उत्पादन शुल्क (विशेष महत्वपूर्ण वस्तूंसाठी)
- ४) अतिरिक्त उत्पादन शुल्क (वस्त्र आणि वस्त्रोद्योग)
- ५) अतिरिक्त सीमा शुल्क
- ६) सेवा कर
- ७) केंद्रिय अधिभार व उपकर तसेच राज्यामधील खालील करांच्या बदली वस्तू व सेवा कर लागू करण्यात आला.
- १) राज्य मुल्यवर्धीत कर
 - २) विक्री कर
 - ३) ऐषआराम कर
 - ४) प्रवेश कर
 - ५) करमणूक आणि मनोरंजन कर
 - ६) जाहिरातीवरील कर
 - ७) खरेदी कर
 - ८) लॉटरी, बेटिंग आणि जुगारावरील कर
 - ९) राज्य अधिभार आणि उपकर वस्तू व सेवा कराची आकारणी ही उत्पादित मालाची विक्री व पुरवण्यात येणाऱ्या सेवा यावरील कर या संकल्पने ऐवजी मालाच्या आणि सेवांच्या पुरवठ्यावर कर लागू करणे अशी पद्धती लागू करण्यात आली. तसेच माणसाने सेवन करण्याची मद्यपी दारू आणि पाच पेट्रोलियम पदार्थ जसे की पेट्रोल क्रुड मोटार स्पीरीट, हायस्पीड डिझेल, नॉर्सर्गिक वायू आणि

लहर... २०१७-२०१८

एव्हिएशन टर्बाईन फ्युएल या व्यतिरिक्त सर्व वस्तूंवर वस्तू व सेवा लागू करण्यात आला आहे. वस्तू व सेवा कर हा केंद्र व राज्यामध्ये एकाच वेळी समान कराच्या आधारे गोळा केला जाणार आहे. केंद्राने मालाच्या व सेवांच्या पुरवठ्यावर आकारलेला कर हा केंद्रिय वस्तू व सेवा (CGST) तर राज्याने आकारलेल्या कराला राज्य वस्तू व सेवा कर (SGST) व वेगवेगळ्या राज्यांत होणाऱ्या व्यवहारांवर आकारल्या जाणाऱ्या करास आंतरराज्यीय वस्तू व सेवा कर (IGST) असे म्हणतात.

वस्तू व सेवा करामध्ये करांचे दर हे ५ टप्प्यामध्ये विभागाले आहेत. सर्वसामान्य नागरिकांना दैनंदिन गरज असणाऱ्या वस्तुंचा व सेवांचा दर हा ०%, ५%, व १२% या टप्प्यामध्ये आकारला जातो. उदा. ताजे दूध, ताजी फळे व भाजीपाला, शेतीची औजारे, जळावू लाकूड इ. वस्तू ०% व ५% करामध्ये समाविष्ट होतात. तसेच ज्या वस्तुंचा वापर दैनंदिन कार्यासाठी न होता मनोरंजनासाठी व चैनीच्या हेतुने केला जातो, त्यांचे करांचे दर हे १८% व २८% या टप्प्यामध्ये समाविष्ट केले जातात. उदा. प्रिंटर, मोबाईल, कारखाण्यांसाठी वापरावयाची शुद्ध साखर, वॉलपेपर, फ्रिज, इ. वस्तू तसेच वित्रपट, मोठे स्टार हॉटेल, जास्ती किंमतीच्या गडया या सारख्या सेवा इत्यादीचा समावेश होतो. या प्रकारच्या वस्तू व सेवांवरती जास्त प्रमाणात कर आकारला गेला तरी त्यामधील मोठ्या प्रमाणात वस्तू सर्वसामान्य नागरिक वापर करत नाही, त्यामुळे ज्या वस्तुंचा

कर वाढला तरी त्याचा सर्वसामान्य
नागरिकांना दैनंदिन जीवनावर जास्त प्रमाणात
परीणाम झालेला दिसत नाही.

वस्तू व संवा करामध्ये वेळोवेळी बदल
करून दैनंदिन सामान्य ग्राहकांसाठी उपयुक्त
वस्तुवरील व सेवांवरील दर कमी करण्यात येत
आहेत. वस्तू व सेवा कर लागु ढाल्यापासून
म्हणजेच १ जुलै २०१७ पासून फेब्रुवारी २०१८
पर्यंत वस्तू व सेवा समितीच्या एकूण २३ सभा
झाल्या व त्यामध्ये वस्तुंचे दर कमी करण्यात
आले आहेत. उदा. १० नोव्हेंबर २०१७ व १८
जानेवारी २०१८ ला झालेल्या सभा या सभांमध्ये
जास्तीत जास्त वस्तुंचे च सेवांचे दर कमी करून
फक्त ५० प्रकारच्या वस्तू या सर्वोच्च म्हणजेच
२८% गटामध्ये राखीव ठेवण्यात आलेल्या
आहेत. इतर सर्व प्रकारच्या वस्तुंचे दर हे २८%
पेक्षा कमी करांच्या ४ गटामध्ये विभागले आहेत.

वस्तू व सेवा कर हा महत्वाच्या कर
सुधारणांची अमंलबजावणी, कर आधार सुधारणे
इत्यादी उद्देशासाठी उपयुक्त ठरणार आहे. अशा
मोठ्या बदलानंतर समाजामध्ये उलट-सुलट चर्चा
होणे साहजिकच असते. जसे की वस्तू व सेवा
कराचा अर्थव्यवस्थेवर काय परिणाम होई वैरे हे
सर्व कालांतराने कळेलच पण त्याआधी
तुमच्यासाठी एक साधा प्रश्न आहे. समजा तुम्हाला
एखाद्या डॉक्टरने सांगितले की, तुम्हाला निरोगी
राहण्यासाठी वेगवेगळी औषधे खाण्यापेक्षा फक्त
एकच औषध खावे लागेल पण ते औषध थोडे कडू
व थोडे महाग आहे. तर अशा वेळी तुमची निवड

लहर... २०१७-२०१८

काय असेल? खात्री आहे की तुम्ही थोडे कडू व
थोडे महाग औषधच निवडाल कारण त्यामुळे
तुमचा वेळ वाचेल व कालांतराने तुमचा
औषधावरील खर्चही कमी होईल. त्याप्रमाणेच वस्तू
व सेवा कर हे सुधारथोडे कडू व थोडे महाग
औषध आहे. ते तुमचा वेगवेगळ्या करांचा खर्च
कमी करेल आणि त्याचे परिणाम दुरगामी अनुकुल
परीणाम निश्चितच दिसतील. सुरवातीला काही
प्रमाणात महागाई वाढेल पण आपण निर्णयाचे
स्वागत केले पाहिजे. एकूणच वस्तू व सेवाकरांच्या
विषयी जे ग्राहक व व्यापाच्यामधील गैरसमज होते
ते कमी होवून भविष्यकाळात त्याचा सर्वाना
फायदाच होणार आहे.

प्रधानमंत्री पीक विमा योजना

ऐश्वर्या अशोक पाटील
पूनम दत्तात्रय साळुंखे
बी.कॉम भाग ३

विमा म्हणजे संभाव्य नुकसानीची शक्यता गृहित धरून तो कमी करण्याचा जोखीम व्यवस्थापनचा उपाय होय. हा दोन प्रकारचा असतो. १) आयुर्विमा २) सर्वसाधारण विमा आयुर्विमा म्हणजे व्यक्तीच्या जीवनाचा विमा होय. सर्वसाधारण विमा म्हणजे विम्यामध्ये आयुर्विमा सोडून इतर सर्व धोके जोखीम विचारात घेतली जाते. त्यामध्ये अग्नी विमा, सागरी विमा, वाहन विमा, पीक विमा इ. समावेश होतो. स्वातंत्र्यापुर्वी भारतात विमा व्यवसाय खाजगी कंपन्यामार्फत करण्यात येत होता. स्वातंत्र्यानंतर विम्याचे राष्ट्रीयीकरण करण्यात आले. आयुर्विमा व्यवसायासाठी भारतीय आयुर्विमा महामंडळ व इतर विमा व्यवसायासाठी सर्वसाधारण विमा महामंडळ स्थापन करण्यात आले. पुन्हा भारतातील विमा क्षेत्र हे इ.स. २००० मध्ये खाजगी विमा कंपन्यासाठी खुले करण्यात आले. आज भारतात २४ खाजगी कंपन्या कार्यरत आहेत. सध्या भारतामध्ये सर्वच राज्यात शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या, कर्जमाफी, हमीभाव या विषयावर आंदोलन चालू आहे. शेती आर्थिकदृष्ट्या किफायतशीर होण्यासाठी पिक विमा हा एक चांगला उपाय ठरू शकेल. यासाठी प्रधानमंत्री पीक विमा योजना उपयुक्त ठरली आहे.

केंद्र शासनाने नैसर्गिक आपत्ती, किड-

रोग व अल्प कारणामुळे होणाऱ्या पिकांच्या नुकसानी पासून शेतकऱ्यांना दिलासा देण्यासाठी जाहिर केलेली प्रधानमंत्री पीक विमा योजना २०१७ च्या खरीप हंगामापासून राज्यात राबविण्याचा निर्णय मंत्री मंडळाच्या झालेल्या बैठकीत घेण्यात आला. राज्यात क्षेत्र हा घटक धरून राबविण्यात येत असलेली पूर्वीची राष्ट्रीय कृषी विमा योजना केंद्र सरकारने आता बंद केली आहे. त्याएवजी नव्याने प्रस्तावित केलेली प्रधानमंत्री पीक विमा योजना १८ फेब्रुवारी २०१६ रोजी राबविण्यात आली. योजनेप्रमाणे प्रायोगिक तत्वावर राबविण्यात येणारी हवामान आधारित पीक विमा योजना खरीप हंगामापासून राबविण्यात येणार नाही. राज्यात अतिरिक्त हवामानामुळे संबंधित विविध घटकांचा कृषी उत्पन्नावर प्रतिकूल परिणाम होतो. त्यामुळे अशा परिस्थितीत शेतकऱ्यांना आर्थिक दिलासा देणे आवश्यक होते या दृष्टीने महत्वपूर्ण ठरू शकणारी प्रधानमंत्री पीक विमा योजना केंद्र सरकार सर्व राज्यामध्ये राबविणार आहे.

या योजनेनुसार शेतकऱ्यांना खरीप हंगामासाठी २ टक्के, रब्बी हंगामासाठी १.५ टक्के व्यापारी पिकासाठी २.५ टक्के दराने विमा हृप्ता निश्चित करण्यात आला. राज्याच्या कृषी आयुक्तालयाने सर्व जिल्ह्यामध्ये पंतप्रधान पीक

लहर... २०१७-२०१८

विमा योजना राबविण्यास सुरुवात
केली. २०१७ च्या खरीप हंगामासाठी शेतकऱ्यांनी
३१ जुलै २०१७ पर्यंत या योजनेत सहभागी व्हावे
असे आव्हानही कृषी आयुक्तालयाकडून
करण्यात आले आहे. पंतप्रधान पीक विमा
योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी राज्यातील सर्व
जिल्ह्याचे पाच गट करण्यात आले आहेत. या
योजने अंतर्गत भरणा करण्यात येणारा प्रिमियम
दर कमी ठेवण्यात आला आहे.

शेतकऱ्यांच्या पिकांचे जेवढे नुकसान
झाले आहे तेवढी नुकसान भरपाईची रक्कम
मिळत नसल्याने दरवर्षी विमा उतरणाऱ्या
शेतकऱ्यांच्या संख्येत चढउतार होत असल्याचे
आढळले. विभागाच्या सरासरीच्या आधारे
नुकसान प्रमाण ठरवले जात असल्याने बन्याच
वेळा पात्र शेतकरी नुकसान भरपाई पासून वंचित
राहतात. आणि अपात्र शेतकऱ्यांना विम्याचा
फायदा मिळू शकतो. पीक विमा योजना योग्य
प्रकारे राबविल्यास शेतकरी आत्महत्या कमी
होवू शकेल.

मैत्रीण

एक तरी मैत्रीण अशी हवी
जरी न बघता पुढे गेलो तरी
मागून आवाज देणारी
आपल्यासाठी हसणारी
वेळ आलीच तर अश्रुही पुसणारी
स्वतःच्या घासातला घास
आठवणीने काढून ठेवणारी
वेळप्रसंगी आपल्या वेड्या मित्राची
समजूत काढणारी
वाकडं पाऊल पडताना मात्र
मुस्काटात मारणारी
यशाच्या शिखरावर
आपली पाठ थोपटणारी
सगळ्यांच्या घोळक्यात
आपणास सैरभैर शोधणारी
आपल्या आठवणीनं
आपण नसताना व्याकुळ होणारी
खरंच ! अशी एक तरी जीवा भावची
मैत्रिण हवी जी आपणास मित्र म्हणवणारी

मोनिका रविंद्र आपुगडे
एम.ए भाग-१(हिंदी)

झाडू आणि आपण

घरातला कोणताही झाडू हा जोपर्यंत एकत्र बांधलेला असतो तोपर्यंत तो कचरा झाडून काढतो. घरातल्या कोपन्या न कोपन्यात त्याची हुकूमत चालते कसलाही कचरा असला तरी तो झाडून काढू शकतो पण त्याचे बंध तुटतात, सुटतात आणि त्या झाडूच्याच काढ्या जेव्हा विखुरतात, तेव्हा तो झाडू हा स्वतःच कचरा होऊन जातो.

आता याच झाडूचं उदाहरण स्वतःला आणि आपल्या कुटुंबाला लावून पहा म्हणजे, जोपर्यंत आपण सगळे एकत्र बांधलेले असतो तेव्हा कोपन्या न कोपन्यात आपली हुकूमत चालते. पण आपणच विखुरलो तर आपलाच कचरा होऊन जातो. म्हणूनच कुटुंबात एकत्र रहा. एकमेकांवर प्रेम करा. एकमेकांचा आदर करा. एकमेकांना मदत करा, एकमेकांना सोबत घेऊनच पुढे चला, यातच आयुष्याचा खरा आनंद आहे, समाधान आहे. नाहीतर फक्त कचरा... बाकी काहीच नाही...

सुंदर काय असतं ?

जे मन रागाहून जास्त अनुराग करतं आणि तिरस्कार ऐवजी फक्त प्रेमच करतं... ते मन सुंदर... ! चांगल्या चेहऱ्याहून जास्त चांगल्या मनाला जे प्राथान्य देतात... ते विचार सुंदर... ! कितीही गैरसमज झाले किंवा कितीही राग आला तरीही थोड्याच अवधीमध्ये मनापासून सर्व माफ करून पुर्ववत होते... ते नाते सुंदर... ! ज्यामध्ये एकमेकांची आठवण काढल्याशिवाय जगु शकत नाहीत.. ते मनापासून असलेलं प्रेम सुंदर... ! कुठल्याही अपेक्षेशिवाय एकमेकांना दिलेली कायमची साथ... एकजीव असल्याची जाणीव असते... ती साथ आणि जाणीव सुंदर... ! जिथे आपलं मन विश्वासतं... तिथे आपलं मन जपलं जातं... असा मिळवलेला विश्वास आणि आपल्या मनाला जपणारं कोंदण सुंदर... !

तेजश्री लालासो जाधव
बी.ए .भाग २

लहर... २०१७-२०१८

मोनिका रविंद्र आपुगडे
एम.ए भाग-९ (हिंदी)

धर्म आणि माणूस

कु.दिपाली बजरंग खोत
एम.ए.भाग २

“Science with out religion is lame and religion with out Science is Blind”

असे एक महान शास्त्रज्ञाने म्हटले आहे. आज संबंध जगातील परिस्थिती व व्यक्तिच्या (माणूस म्हणून) जीवनातील वेग व गुंतागुंत पाहता ‘धर्माचे स्थान तपासण्याचे नितांत निकड निर्माण झाली आहे.

माणूस कोण आहे ? man is a social animal , अन् समाजशील असण्याला काय लागते ? ,एक घटू चौकट नियमनांची अन् तिथे संबंध येतो धर्माचा. धर्म,‘धारयती तो.. असे म्हटले जाते. जीनव (ऐहिक)व पारलैकिक जीवन यांना जोडणारा पूल म्हणजे धर्मः आजच्या घडीला धर्म कोणताही असो. धर्म तिथे देव-देवता आल्याच. धर्म म्हणजे वर्ण व्यवस्था,वर्ग-व्यवस्था आलीच. अन् तिथेच भेदाभेद सुरु इथलं जीवन सुखी करण्यासाठी देवदेवतांना आवाहन करतानला,पारलैकिक जीवन ‘मोक्षांची ’ असं लावून ,हे सुंदर जीवन मठास करायला लावणारे ‘निरिच्छ’ जीवनाचा आदर्श वस्तुपाठ घालून देणारे धर्म काही कमी नाहीत या पृथ्वीवर. परवाच एका युवतीने अपरिग्रह वृत्तीचा स्वीकार केल्याचे बातमी टी.व्ही वर झळकवली गेली धर्माप्रिमाणे आचरण म्हणजे पुण्य व अन्य पाप या भांडग्यात अडकलेली माणसे जण कीटकवत झालेली दिसतात.

लहर... २०१७-२०१८

या जगात आजपर्यंत जेवढी म्हणून सकृत्ये वा दृष्ट्ये झाली आहेत ती बहुसंख्यवेळा धर्माच्याच नावे. भारताच्या प्रपेक्ष्यात विचार करायचा, तर धर्म उदंड झालेत धर्म ही एक सत्ताकेंद्र आहे. व ते चालविणारे अत्यंत चतुर व्यवस्थापन तज्ज उद्योजक आहेत. हे कदापि नजरेआड करता येत नाही. गेली दोन दिवस महाराष्ट्रात ‘लिंगायत ’ धर्माची स्वतंत्र मान्यता मिळण्याकरीता मोर्चे निघत आहेत. यामध्ये स्वतंत्र ओळख निर्माण करणे, Votebank तयार करणे, अल्पसंख्य म्हणून घोषित करून घेणे एक समाज घटक आपले ऐहिक जीवन सुलभ करण्याकरीता धर्माचा सोयीस्कर उपयोग करताना दिसतो. मात्र वैयक्तिक जीवनात मोक्षाचे द्वार खुले करणाऱ्या या धर्माकडे तो सांशक्तेनेच पाहतोय. याला कारण आजच्या विज्ञान –तंत्रज्ञानाचा जीवनाकरील प्रभाव. धर्म ही अफुची गोळी न राहता, दुधारी शस्त्र,दुतोंडी राक्षस बनला आहे, नव्हे त्याच्या “धारकांनी” तसा मुद्दाम बनविलाय.

धर्माचे वेड जगाला म्हणजेच मनुष्याला विनाशाच्या उंबरठ्यावर घेऊन उभे आहे. महा भारतरतील दृष्ट व चांगल्या प्रवृत्तीच्या युद्धात जिंकण्यासाठी श्रीकृष्णाने सज्जनांना प्रेरित केले. तसेच धर्माचे जीवनातील स्थान तपासण्यासाठी पुढे येण्याची गरज आहे.

प्रत्येक माणसाला धर्माच्या नावाने धमकावलं जातं, चाकोरीतून जायला शिकवलं जातं,

कर्मकांडाच्या यज्ञात आहुती पडते, ती आले) विस्कटणार नाही याची दक्षता घेणारा माणूस त्यांचीच. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरासारख्या विद्वान निर्माण होणे गरजेचे आहे .

तर्कनिष्ठ, बुद्धिनिष्ठ घटनाकराने देखील एक धर्म सोडून दुसरा धर्म स्वीकारला याचे कारणच मुळात “सामान्य माणूस ” हाच होय. जीवन जगताना धर्माच्या आधाराची व पाऊलवाटेची सवय असलेल्या या सामान्य माणसाने मात्र या धर्माचे आपल्या जीवनातील स्थान तपासून, ते योग्य ठिकाणी प्रतिस्थापित करायला हवे. धर्माची जीवनातील “अनावश्यक लुड्बुड ”(म्हणजे धर्म व त्यांचे ठेकेदार यांची)थांबविण्याची वेळ आली आहे.

“उषःकाल होता होता काळ्रात्र.... अरे पुन्हा आयुष्याच्या पेटवा मशाली” हे गीत प्रत्येक धर्मीयाने ओठावर ठेवायला हवे. धर्माकडे केवळ एखाद्या देवाचे स्तुतिगीत गाऊन Bundle of Blessiness मिळविण्याचे वा जन्म-मृत्युच्या फेच्यारतून सुटका करून घेण्याची गुरुकिली म्हणून बघण्याचे थांबवायला हवे.

भारताच्या परिप्रेक्ष्यात तर राज्याला स्वतःचा असा कोणताही धर्म नाही परंतु, असे हे धर्मनिरपेक्ष शासन, लोकांना मात्र धर्माच्या आधारावर ध्रुवीकरण करून नाचविते आहे. आता जबाबदारी आहे “माणसाची” स्वतः ला या भस्मासुरापासून रक्षण करण्याची. धर्माला तपासून पाहताना, २१ व्या शतकाला साजेसे, असे धर्माचे स्वरूप देण्यात ‘धर्म ’ व त्याचे तथाकथित हस्तक अपुरे पडताहेत.

धर्म ही माणूस म्हणून व्यक्तिच्या जीवनातील अत्यंत खाजगी बाब आहे. ही प्रथमतः मान्य करायला हवी. धर्माचे आचरण उत्सवप्रियतेतुन प्रकट करताना सार्वजनिक जीवन(त्यामध्ये पर्यावरण लहर... २०१७-२०१८

मला तर नेहमी असं वाटतं की, भारताची राज्यघटना एवढी सक्षम व जगातील सर्वात मोठी लिखित घटना आहे. सरनाम्यामध्ये ‘धर्मनिरपेक्ष’ गणराज्याची निमिर्ती संकलिपित केली. परंतु आज ६९ वा प्रजासत्ताक साजरा करताना ‘धर्माची’ नेमकी व्याख्या काय ?असा प्रश्न पडतो. त्यामुळे अधिकृतरित्या ही व्याख्या केली असती, तर आज असे सामुदायिक मोर्चे निघाले नसते, ना बुवाबाबा यांचे मठ, अड्डे यांची अमानवीय धर्माधता फोफावली नसती. जगाच्या पाठीवर संयुक्त राष्ट्रांनी सुध्दा याबाबत काम करण्याची गरज निर्माण झाली आहे. UNO ने आता कायमस्वरूपी Security वा UNDP प्रमाणेच Religious Programme करीता शाखेची स्थापना करावी तरच या विश्वाला भविष्य आहे.

संत तुकारामांना सदेह विमानाने वैकुंठाला नेणारा हा धर्म येशूला क्रुसावर चढविणारा हा धर्म , धर्माच्याच नावाने धर्मयुद्ध करण्यास आदेश देणारा हा धर्म, संन्याशांची मुले म्हणून हिणवणार व आई-वडीलांना जलसमाधी घ्यायला लावणारा हा धर्म अशी कित्येक परस्पराविरोधी रूपे घेणारा हा धर्म तपासण्याची गरज काळाने माणसला सुचित केले आहे. वैयक्तिक पातळीवर मला ही या धर्माने अचंबित केलेयं...हिंदू धर्मशास्त्रा प्रमाणे संतती शिवाय त्यात ही मुलग्या शिवाय मोक्ष प्राप्ती होत नाही. मग मुलगा होत नसेल तर काय अन्य उपाय ? द्विभार्या, हा एकच म्हणजे विवाह करताना सप्तजन्मी साथ देण्याचे वचन विसरायला लावणारा हा धर्म, एका नैतिक परंपरेला मानवतेला छेद देण्यास सरळ सरळ ‘सुट ’ देतो.

माझ्या मते माणसाने, धर्माचे स्थान
ओळखून, त्यानुसार त्याची भूमिका घ्यायला हवी. असं
म्हणतात 'मिठावाचून जेवण अळणी' तसंच धर्मावाचून
जीवन. परंतु एक सजग, सद्सदविवेकबुद्धी असणाऱ्या
माणसाने, धर्माचा आपल्या जीवनातील शिरकाव
विवेकपणे अटकाव करावा. धर्म, ना... दे हरी
पलंगावरी.. या न्यायाने मदतीला धावतो..., ना
अडचणीत आणतो.

*"It is Human to decided... What to do with Religion?
To love every human is a religion of human."*

माणसाने 'माणूसकी हाच धर्म' आचरणात आणायला
हवा. तरच गीतेत सांगितल्या प्रमाणे धर्माला आज
जी ग्लानि आली आहे, ती दूर करू शकू. तरच
खन्या अशा स्वधर्माची म्हणजे मानवता धर्माची
प्रतिष्ठापना होईल.

हे मानवा,
खरा तो एकचि धर्म जगाला प्रेम अर्पविते....!

मराठी टोमण

मुलगा : या दिवसाची मी कधीपासून वाट पाहत
आहे.

मुलगी : तर मी जाऊ ?

मुलगा : छे, छे

मुलगी : तू माझ्यावर प्रेम करतोस ना ?

मुलगा : करीत होतो। करीत आहे। करीत राहणार

मुलगी : तू माझी कधी फसवणूक करशील का ?

मुलगा : नाही, त्यापेक्षा मी मरण पत्करीन

मुलगी : तू माझे प्रेमाने लाड करशील ना ?

मुलगा : नेहमी

मुलगी : तू मला कधी मारशील का ?

मुलगा : नाही, मी तसला माणूस नाही.

मुलगी : मी तुझ्यावर विश्वास ठेवू शकते ?

मुलगा : हो...

मुलगी : Ohooo डार्लिंग

आता हेच उलट वाचा

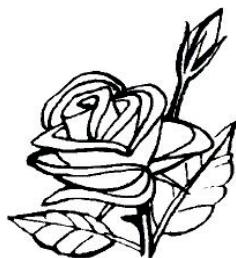
मोनिका रविंद्रआपुगडे
एम.ए भाग-९ (हिंदी)

हिंदी विभाग

“ यह वक्त वक्त नहीं ।
एक मुकदमा है ।
या तो गवाही दो ।
या हो जाओ गूणे ।
हमेशा हमेशा के वास्ते...”

-चन्द्रकांत देवताले

विभागीय संपादक प्रा.विकास पाटील

लहर... २०१७-२०१८

अनुक्रमणिका

१) राष्ट्रीय एकता	कु.दिपाली पांडुरंग साळुंखे , एम.ए.भाग १
२) सोशल मीडिया	कु.तेजश्री लालासो जाधव, बी.ए भाग २
३) एक याद वृद्धाश्रम	कु.निलोफर हनिफ आत्तार , बी.ए भाग १
४) माँ (कविता)	कु.निलोफर हनिफ आत्तार , बी.ए भाग १
५) दिया और बाती (कविता)	कु.ज्योती तानाजी यादव, बी.ए भाग १
६) एक सफर : जिंदगी (कविता)	कु.दिपाली पांडुरंग साळुंखे , एम.ए.भाग १
७) शायरी	कु.अबोली अनिल पाटील, बी.ए.भाग २
८) मैं बेठी हूँ	कु. दिपाली पांडुरंग साळुंख, एम.ए.भाग १
९) एक भावनिक प्रेम कहाणी (संकलन)	कु.ज्योती तानाजी यादव, बी.ए भाग १
१०) जिंदगी (कविता)	कु.ज्योती तानाजी यादव, बी.ए भाग १
११) दोस्ती(कविता)	कु.ज्योती तानाजी यादव, बी.ए भाग १
१२) शायरी	कु.ज्योती तानाजी यादव, बी.ए भाग १
१३) चुटकुला	कु.रुक्सार रा.लाडेखान, एम.ए.भाग १
१४) जीना या मरना (कविता)	कु.ज्योती तानाजी यादव, बी.ए भाग १
१५) जरूरत (कविता)	कु.ज्योती तानाजी यादव, बी.ए भाग १
१६) मजबुरी	कु.रुक्सार रा.लाडेखान, एम.ए.भाग १
१७) शायरी	कु.रुक्सार रा.लाडेखान, एम.ए.भाग १
१८) माँ-बाप	कु.अबोली अनिल पाटील, बी.ए.भाग २
१९) जिंदगी (कविता)	कु.मोनिका रविंद्र आपुगडे, एम.ए.भाग १
२०) एक कविता हर माँ के नाम (कविता)	कु.मोनिका रविंद्र आपुगडे, एम.ए.भाग १
२१) जिंदगी (कविता)	कु.पुजा अशोक बसुगडे, बी.ए.भाग १
२२) क्या फर्क पड़ता है	कु.तेजश्री लालासो जाधव, बी.ए.भाग २
२३) चुटकुला	कु.तेजश्री लालासो जाधव, बी.ए.भाग २
२४) राष्ट्र भाषा हिंदी	कु.पुजा रमेश जाधव बी.ए.भाग २
२५) दोस्ती ,जिंदगी,खुशी,परिवार (कविता)	कु.पुजा रमेश जाधव बी.ए.भाग २
२६) प्रेमचंद	कु.पुजा रमेश जाधव बी.ए.भाग २
२७) संत तुकाराम कि राम भक्ती	कु.पुजा बंदू चालके, बी.ए.भाग १
२८) जिंदगी के पल	कु.पुजा अशोक बसुगडे, बी.ए.भाग १

राष्ट्रीय एकता

- कु.सालुंखे दिपाली पांडुरंग
एम.ए, भाग-१(हिंदी)

हमारा भारत देश विश्व के मनःचित्र पर एक विशाल देश के रूप में चित्रित हैं। भारत के लोह पुरुष कहे जाने वाले सरदार वल्लभ भाई पटेल के जन्म दिवस के उपलक्ष्य में 'राष्ट्रीय एकता दिवस' मनाया जाता है। इस दिन कि शुरुआत ३१ अक्टूबर २०१४ से केन्द्रीय सरकार द्वारा दिल्ली में की गई है। इस दीप का उद्घाटन नई दिल्ली में माननीय प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी जी ने किया था।

प्राकृतिक रचना के आधार पर तो भारत के कई अलग-अलग रूप और भाग हैं। भारत में अलग जातियों एवं भाषाओं के लोग निवास करते हैं। अनेकता में एकता भारत की मुख्य विशेषता है, परंतु समय-समय पर इस देश की एकता को खण्डित करने के लिए विरोधियों द्वारा प्रयास किए जाते हैं।

एकता में टूट जाने के कारण ही भारत को अंग्रेजी की गुलामी करनी पड़ी। उन्होंने देश की एकता को खण्डित कर देशवासियों पर हुकूमत की तथा उनको अपमानित कर उनके साथ दुव्यवहार किया। अंग्रेजों की नीति के कारण ही आजादी के बाद भारत दो भागों में विभाजित हो गया। एक हिन्दुस्तान दूसरा पाकिस्तान। अंग्रेजी की नीति के कारण ही दोनों देश एक दुसरे के दुश्मन बने।

मैं नहीं तू। तू नहीं मैं।
कब तक चलेगा ये मतभेद
कैसे अनपढ है कहने वाले
जो देश को साम्प्रदायिक सोच देते हैं।

राष्ट्रीय एकता के मार्ग में बाधाएँ बहोत सारी हैं। उसमें साम्प्रदायिकता, भाषागत विवाद, प्रान्तीयता या प्रादेशिकता की भावना, जातिगत विवाद आदि है। इन बाधाओं को दूर करने के उपाय भी बहोत हैं। सर्व प्रथम राष्ट्रीय एकता को बढ़ावा देने के लिए हमें शायद इकबाल के कथन को समझना चाहिए। जिन्होंने एकता के ऊपर एक सन्देश देशवासियों के लिए लिखा था, जो इस प्रकार है।

“मजहब नहीं सिखाता,
आपस में बैर रखना
हिन्दु है हम, वतन हैं,
हिन्दोस्ता हमारा।”

साम्प्रदायिकता की भावना को समाप्त कर आपसी भाईचारा से रहना चाहिए। जातिवाद का उन्मूलन होना चाहिए ताकि राष्ट्रीय एकता बनी रहे। यदि इस विषय पर ध्यानपूर्वक विचार करे तो नई-नई योजना बना सकते हैं तथा देश की जनता भी जागरूक होकर राष्ट्र के प्रति अपने कर्तव्यों को अच्छी तरह समझ सकती है। राष्ट्रीय एकता को प्रभावित करने वाले कारकों को ऐसी कोई भी ताकत यहाँ तक कि आंतकवादी या विरोधी संगठन में इतनी क्षमता नहीं कि वह हमारी एकता को खण्डित कर सके। हम जिनता एक सूत्र में बँधे रहेंगे देश उतनी ही ज्यादा तरक्की करेगा।

सोशल मीडिया

- कु.जाधव तेजश्री लालासो
बी.ए,भाग-२

सोशल मीडिया (Social Media) एक ऐसा मीडिया है, जो बाकी सारे मीडिया (प्रिंट इलेक्ट्रॉनिक और समानांतर मीडिया) से अलग है। सोशल मीडिया इंटरनेट के माध्यम से एक वर्चुअल बनाता है। जिसे उपयोग करनेवाला व्यक्ति सोशल मीडिया के किसी प्लेटफॉर्म (फेसबुक, ट्विटर, इंस्ट्राग्राम) आदि का उपयोग कर पहचान बना सकता है। आज के दौर में सोशल मीडिया जिंदगी का एक अहम् हिस्सा बन चुका है। जिसके बहुत सारे फ्युचर हैं, जैसे की सूचनाएँ प्रदान करना मनोरंजन करना और शिक्षित करना मुख्य रूप से शामिल हैं।

सोशल मीडिया एक अपरंपरागत मीडिया (Nontraditional Media) है। यह एक व्युँअल वर्ल्ड बनता है जिसे इंटरनेट के माध्यम से पहुँच बना सकते हैं। सोशल मीडिया एक विशाल नेटवर्क है, जो सारे संचार को जोड़े रखता है। यह संचार का अच्छा माध्यम है। यह द्रुत गति से सुचनाओं के आदान-प्रदान करने, जिसमें हर क्षेत्र की खबरें होती हैं।

सोशल मीडिया (Social Media) सकारात्मक भूमिका अदा करता है जिससे किसी भी व्यक्ति, संस्था, समूह और देश आदि को आर्थिक सामाजिक, सांस्कृतिक रूप से समृद्ध बनाया जा सकता है। सोशल मीडिया के जरिए ऐसे कई विकासात्मक कार्य हुए हैं। जैसे कि लोकतंत्र को समृद्ध बनाने का काम हुआ है।

जिससे किसी भी देश की एकता अखंडता पंथनिरपेक्षता समाजवादी गुणों में अभिवृद्धि हुई है।

हम ऐसे कई उदाहरण देखते हैं, जो कि उपयुक्त बातों को पुष्टी करते हैं जिनमें INDIA AGAINST CORRUPTION को देख सकते हैं, जो की भ्रष्टाचार के खिलाफ महाअभियान या जिसे सड़कों के साथ-साथ सोशल मीडिया पर भी लढ़ा गया जिसके कारण विशाल जनसमूह अब्ना हजारे के आंदोलन से जुड़ा और उसे प्रभावशाली बनाया।

२०१४ के आम चुनाव के दौरान राजनीतिक पार्टीयों ने जमकर सोशल मीडिया का उपयोग कर आम जन को चुनाव जागरूक बनाने में महत्वपूर्ण भूमिका अदा की थी। इस आम चुनाव में सोशल मीडिया के उपयोग से वेटिंग प्रतिशत बढ़ा, साथ-साथ युवाओं में चुनाव के प्रति जागरूकता बढ़ी। सोशल मीडिया के माध्यम से ही निर्भया को न्याय दिलाने के लिए विशाल संख्या में युवा सड़कों पर आ गए जिससे सरकार दबाव में आकार एक नया एवं ज्यादा प्रभावशाली कानून बनाने पर मजबूत हो गई।

लोकप्रिय के लिए सोशल मीडिया एक बेहतरीन प्लेटफॉर्म है, जहाँ व्यक्ति स्वंय को अथवा अपने किसी उत्पाद को ज्यादा लोकप्रिय बना सकता है। आज फिल्मों के ट्रेलर, टिव्ही प्रोग्रैम का प्रसारण भी सोशल मीडिया के माध्यम से किया जा रहा है। वीडियों तथा ऑडियों चैट भी सोशल मीडिया के माध्यम से सुगम हो पाई हैं जिनसे फेसबुक, व्हॉट्सअॅप, इंस्ट्राग्राम कुछ प्रमुख प्लेटफॉर्म हैं।

सोशल मीडिया जहाँ सकारात्मक भूमिका अदा करता हैं। वहाँ कुछ लोग इसका गलत उपयोग भी करते हैं। सोशल मीडिया का गलत तरीके से उपयोग कर ऐसे लोक दुर्भावनाएं फैलाकर लोगों को बाटने की कोशिश करते हैं। सोशल मीडिया के माध्यम से भ्रामक और नकारात्मक जानकारी साझा की जाती है जिससे कि जनमानस पर प्रतिकाल प्रभाव पड़ता है।

कई बार तो बात इतनी बढ़ जाती हैं कि सरकार सोशल मीडिया के गलत इस्तेमाल करने पर सख्त हो जाती और हमने देखा है कि सरकार को जम्मू -कश्मीर जैसे राज्य में सोशल मीडिया पर, प्रतिबंध तक लगाना पड़ता है। मध्यप्रदेश और महाराष्ट्र में हुए किसान आंदोलन में भी सोशल मीडिया पर प्रतिबंध लगा दिया गया ताकि किसी भी बड़ी घटना को अंजाम न दे पाएं।

जिस प्रकार एक सिक्के के दो पक्ष होते हैं। ठिक उसी प्रकार सोशल मीडिया के भी दो पक्ष हैं। जो इस प्रकार है-

- ✽ सोशल मीडिया के लाभ
- ✽ दैनिक जीवन में सोशल मीडिया का प्रभाव
- ✽ यह बहुत तेज गति से होनेवाला संचार का माध्यम है।
- ✽ यह जानकारी को एक ही जगह इकट्ठा करता है।
- ✽ सरलता से समाचार प्रदान करता है।
- ✽ सभी वर्गों के लिए है, जैसे कि शिक्षित वर्ग हो या अशिक्षित वर्ग
- ✽ यहाँ किसी प्रकार में कोई भी व्यक्ति किसी भी कंटेट का मालिक नहीं होता है।
- ✽ फोटो, वीडिओ, सूचना, डॉक्युमेंट्स आदि को आसानी से शेअर किया जा सकता है।

लहर... २०१७-२०१८

- ✽ सोशल मीडिया का दुष्प्रभाव
- ✽ यह बहुत सारी जानकारी प्रदान करता है। जिनमें से बहुत सी जानकारी भ्रामक भी होती हैं।
- ✽ जानकारी को किसी भी प्रकार से तोड़-मरोड़कर पेश किया जा सकता है।
- ✽ किसी भी जानकारी का स्वरूप बदलकर वह उकसाने वाली बनाई जा सकती है। जिसका वास्तविकता से कोई लेना-देना नहीं होता।
- ✽ यहाँ कंटेट का कोई मालिक न होने से मूल स्रोत का अभाव होना।
- ✽ प्रायवेसी पूर्णतः भंग हो जाती है।
- ✽ फोटो या वीडीयो की एडिटिंग करके भ्रम फैला सकते हैं जिनके द्वारा कभी-कभी दंगे और आशंका भी उत्पन्न हो जाती है।
- ✽ सायबर अपराध सोशल मीडिया से जुड़ी सबसे बड़ी समस्या हैं।

“ एक समय था जब स्नातक होने का अर्थ अक्सर शिक्षा की समाप्ति और दीक्षांत के माने होते थे विश्वविद्यालय से बिदाई। अब यह बात नहीं है। इस समय ज्ञान का विकास इतनी तेजी से हो रहा है कि एक डिग्री को प्राप्त करने का अर्थ शिक्षा की समाप्ति नहीं, बल्कि यह वह घड़ी है जब विद्यार्थी खोज और अनुसंधानकी देहलीज पर कदम रखता है। ”

— यशवंतरावजी चव्हाण
(दीक्षांत समारोह, भागलपूर विश्वविद्यालय, बिहार)
२० अप्रैल १९६८ के अवसर पर व्यक्त किए गए विचार)

एक याद.....वृद्धाश्रम

- कु.आत्मार निलोफर हनिफ
बी.ए.भाग-९

सन २०१४-१५ को मैं नर्सिंग कॉलेज में पढ़ती थी। तब हमारे कॉलेज का नियम था कि किसी जगह विजिट देना। हर साल मॅडम प्रथम वर्ष की छात्रा आँको क्षेत्रभेट के लिए ले जाती थी। उस साल हमें भी बहुत सी जगह क्षेत्र भेट के लिए गए थे। जैसे कि अंधशाला, मुकबाधि शाला मिरज, मेंटल हॉस्पिटल सिव्हिल मिरज, वृद्धाश्रम कुपवाड आदि हमने भेट दी थी। उसमें से बहुत बुरा लगा वृद्धाश्रम में जाने के बाद...

हम सुबह ९ ते ९.३० के करीब उस आश्रम में गए। आश्रम में जाने से पहले हमारे ओर से वृद्धाश्रम के लोगों को खाने के लिए मिठायाँ वगैरा लेने के लिए सभी ने थोड़े-थोड़े पैसे लेकर मिठाई लाई थी। हम आश्रम के अंदर चले गए। आश्रम की इमारत दू मंजील थी। वहाँ का वातावरण बहुत अच्छा था। आश्रम में बहुत से औरत-आदमी रहते थे। हमने उनसे दिल खोल कर बातचित की। एक बुढ़ी अम्मा तो पुराने जमाने की झिम्मा-फुगड़ी गाना गाकर खेल रही थी।

मुझे उस बुढ़ी अम्मा को देखकर मेरी नानी कि याद आ गई। मेरी नानी ने मुझे सँभाला था। मेरा पालन-पोषण किया था। वह भी ऐसे ही काम करते वक्त गाना गाया करती थी और अभी भी करती हैं। अलग अलग खेल सीखायाँ करती थी।

लहर... २०१७-२०१८

मेरी नानी बहोत मीठी, प्यारी और सारे दुनिया से न्यारी हैं।

उसके बाद १२ बजे के करीब हम आश्रम के हॉल में बैठे थें वहाँ हमने सारे आश्रम के लोगों को मिठाई बांट दी और वहाँ हमे एक ऐसी बात पता चला की दिल को ठेस पहुँच जाए। वहाँ इक साल पहले एक बुढ़ी अम्मा का देहान्त हुआ था। वह बुढ़ी अम्मा एक उच्चवर्गीय परिवार से थी। उनको दो लड़के थे। एक डॉक्टर और दूसरा इंजिनिअर था। वह दोनों बाहर गाँव नौकरी के लिए रहते थे। एक पूना में और दुसरा बम्बई में दोनों ने गाँव की जमीन बेच दी घर भी बेच दिया और उस बुढ़ी आम्मा को वृद्धाश्रम में छोड़कर चले गए थे। एक दिन रात को उस अम्मा का दिल का दौरा पड़कर उनका देहान्त हुआ। उसके बाद झट से उस आश्रम के मुखिया ने उसके बेटों को फोन करके बताया। पूना में इंजिनिअर था, वो लड़का आया। वह उसकी माँ के पास बैठ गया और रोना शुरू किया। उसने किसी का अपनी तरफ ध्यान है, या नहीं यह देखकर अम्मांके हातमें से सोने की चुड़ियाँ, गले के जेवर, कान के जेवर निकाल कर लिए और थोड़ी देर बाद उसने कहाँ तुमें इस लाश का क्या करना है? वो करों और वहाँ से चला गया।

उस आश्रम के मुख्य व्यक्तिने उस बूढ़ी अम्मा
की चिता को अन्नि दी।

सगे दो बेटे जिंदा होकर भी आश्रम के
मुखिया ने अम्मा का क्रियाक्रम किया । यह
जिंदगी का वास्तविक और यथार्थ रूप देखकर
मेरी साँसे कुछ पल के लिए रुख गई । मेरे
मन मस्तिष्क पर एक अनजान कोहरा पड़ गया।
उनमें से एक किरण इस आधुनिक यथार्थ रूप
मिटायेगी ? यह किरण सिर्फ मेरे हि दिमाग है
या जिनके हृदय में आत्मीयता और प्रेम का
दीया जलता है। उनके मन में भी हैं ।

शायद वृद्धाश्रम इन लालची, स्वार्थी
लोगों के मस्तिष्क की उपज है..।

माँ

माँ	दिल की पुकार
माँ	बिना बोले आग
माँ	ईश्वर का नाम
माँ	संतो की वाणी
माँ	नहीं है केवल देह
माँ	मुझीभर प्यार
माँ	आँगन की पवित्र तुलसी
माँ	मंदिरो का ऊँचा कलश
माँ	दिल की कोमल
माँ	एक अक्षय दान
माँ	अपनेपन की छाँव
माँ	है हम सबको देनेवाली जीवनदान

- कु.आत्तार निलोफर हनिफ
बी.ए,भाग-९

लहर... २०१७-२०१८

माँ

माँ आस है।
माँ साँस हैं।
दिल से देख तो माँ प्यास हैं।
माँ कसम हैं।
माँ रहम है।
दिल से देखे मो माँ महरम हैं।
माँ साग्र हैं।
माँ राग हैं।
दिल से देखे तो माँ त्याग हैं।
माँ ईमान हैं।
माँ पहचान हैं।
दिल से देखे तो माँ भगवान हैं।

दीया और बाती

तू सुरत की सांज सवेश
संग, संपनो की संग सांज सवेश
तो-हा महारा मिलन के
लागेरे साथियाँ
दिया और बाती
ओ.दिया और बाती हम

- कु.यादव ज्योती तानाजी
बी.ए,भाग-९

एक सफर : जिंदगी

जिंदगी एक समंदर की तरह हैं ।
 किनारे पर जाने की चाह है।
 हर मंजिल को पार करना है।
 हर लहर पर तैरना है ।
 हर फैसले पर एक सवाल है ।
 क्या सही ? क्या गलत है ?
 एक भूल भी डूबा ले जाएगी तुम्हें ।
 की अंत तक ढूँढ़ नहीं पाओगे ।
 फिर एक सुरज की किरण होगी ।
 हर परिस्थिति को मुँह देना होगा ।
 जिंदगी के हर पेहलू को परखना होगा ।
 हर सफर को सुहाना बनाना होगा

- कु.साळुंखे दिपाली पांडुरंग
 ए.म.भाग-१(हिंदी)

मैं बेटी हूँ

वही मासूम चेहरा
 दर्पण मन मेरा
 मैं भी लेती साँस हूँ
 पत्थर नहीं इन्सान हूँ
 जीती हूँ मैं ज्जबातों में
 बेटा नहीं , बेटी हूँ ।
 बस, प्यार की भूखी हूँ
 तुम थाम लो जो मेरा हाथ
 हर जिंदगी खुशहाल कर दूँगी
 क्योंकि मैं बेटा नहीं , बेटी हूँ
 दिया हीं नहीं कोई मौका
 बस, पराया बना दिया
 सिर्फ एक बार अपना लो
 फिर चाहे हर कदम आजमा लो
 चाहे जो लढाई हो जीत कर दिखाऊँगी
 मैं बोझ नहीं, भविष्य हूँ
 बेटा नहीं, पर बेटी हूँ ।

- कु.साळुंखे दिपाली पांडुरंग
 ए.म.भाग-१(हिंदी)

नींद अपनी भूलाकर सुलाया हम को,
 आँसू अपने गिराकर हसायाँ हमको,
 दर्द कभी न देना,
 उस खुदा की तस्वीर को
 जमाना कहता है, माँ-बाप जिनको

- कु.पाटील अबोली अनिल
 बी.ए.भाग-२

एक भावनिक प्रेम कहानी

फर्क सिर्फ इतनासा ही हैं

उसकी बारात गयी
इनकी मर्यादा उठी।

फूल उसपर भी थे।
फूल इसपर भी थे।

मैफील वहाँ भी थी।
लोग यहाँ भी थे।

काझी उधर भी था।
इनका रोना यहाँ।

सहेलियाँ उसकी भी थी।
दोस्त इनके भी थे।

ओ सजके गयी।
इसे सजाया गया।

ओ उठ कर गयी।
इसे उठाया गया।

संकलन- कु.ज्योती तानाजी यादव
बी.ए,भाग- 9

लहर... २०१७-२०१८

जिंदगी

जिंदगी एक जोक हैं।

ईश्वर के लिए यह अपवाद है।

जिंदगी एक सुनहरा सपना है।
रिश्ते-नाते से जुड़े अपना हैं।

जिंदगी एक मुस्कान हैं।
अपने साथी के लिए कुर्बानी हैं।

जिंदगी एक मुसाफिर हैं।
थोड़े दिन का एक साथी हैं।

जिंदगी एक शरारत हैं।
सुख,दुःख की दास्तान हैं।

जिंदगी एक अधूरा नजराना है।
कभी हँसती हैं, कभी रुलाती हैं।

दोस्ती

दोस्ती उस चीज का नाम हैं,
जिसके बिना जिंदगी बेनाम हैं।

प्यार तो इसमें समा नहीं पाता,
नफरत यहाँ अपनी जगह नहीं पाती।

मकसद इसका सुख-दुःख में साथ देना,
हर हालत में संग-संग रहना।

एक का दुःख दोनों बाँट लेते हैं।

एक की खुशी में दोनों शामिल होते हैं।

उसको दोस्ती कहते हैं।

कु.ज्योती तानाजी यादव
बी.ए,भाग- 9

शायरी

उन आँखों पर भरोसा मत करो
जो आँखों से वार करते हैं ।
हमें पहले से पता हैं
वो किसी और से प्यार करते हैं

ये रात इतनी तनहा क्यूँ होती हैं।
किस्मत से अपनी सबको शिकायत क्यूँ होती है।
अजीब है ये किस्मत जिसे हम पा नहीं सकते
उसीसे महब्बत क्यूँ होती है।

लाखों में एक हो आप,
स्वीट मे केक हो आप,
दिल से नेक हो आप,..
हर दोस्त में ओवर टेक हो आप,
आपसे कोई रिश्ता तोड़ नहीं सकते हम,
मेरे अपनों मे से एक हो आप

कु.यादव ज्योती तानाजी
बी.ए,भाग- ९

* चुटकुला *

एक मक्खी गंजे के सिर पर जा बैठी ।
तब दुसरी मक्खी ने कहाँ, वहाँ क्या घर मिला
है तुझे..... ?
पहली मक्खी बोली....नहीं अभी तो सिर्फ प्लॉट
खरीदा हैं...।

- कु.लडेखान रुकसार राजवल्ली
एम.ए,भाग- ९(अंग्रेजी)

लहर... २०१७-२०१८

जीना या मरना

जीना इतना आसान नहीं ,
मरना उसे मुश्किल हैं ।
करे तो क्या करे ?
जीए या मरे ?
जीत है तो मरमर के जीना पड़ता है ।
करे तो क्या करे ?
जीए या मरे ?
मेहनत से जिए
इज्जत से मरे ।
बलिदान कहलाए ।
जीवन का नियम यही होना चाहिए।
क्योंकी मेहनत इज्जत देती है ।
और इज्जत मरने के बाद जीवन देती है ।

जरूरत

दिन ढलने के लिए
शाम की जरूरत होती है।
देखने के लिए
आँखों की जरूरत होती हैं।
सोचने के लिए
दिमाग की जरूरत होती है ।
खाने के लिए
मुँह की जरूरत होती है ।
सुनने के लिए
कानों की जरूरत होती है

- कु.यादव ज्योती तानाजी
बी.ए,भाग- ९

मजबूरी

इन्सान को सैतान
सैतान को हैवान
बनाती है मजबूरी ।
क्या से क्या कराती हैं
कहाँ लाकर छोड़ती,
कितना भी रोकने पर
सबको नचाती है मजबूरी।
पल में मिलता हैं
तो पल में जाता हैं
खाली हाथ रहने पर
विवश करती है मजबूरी
जिससे इन्सान होता है
इतना मजबूर के
रिश्ते नातों को करता है दूर
कुछ भी करने के लिए होता है मजबूर
सचमुच कितना मजबूर
बनाती है यह मजबूरी

- कु.लाडेखान रूक्षसार राजवल्ली
एम.ए,भाग-९(अंग्रेजी)

शायरी

बचपन से लेकर आजतक
बस यही करती आई हूँ मैं।
कितने सपने टुट गए
फिर से नये देखती आयी हूँ मैं ।

खुश नशीब होते हैं बादल
जो दूर रहकर भी जमीन पर बरसते हैं
और एक बदनसीब हम हैं
जो पास रहकर भी
मिलने को तरसते हैं ।

लहर... २०१७-२०१८

तुम अगर कह दो तो
मैं यु हीं जिंदगी भर हँसती रहूँ।
तुम सिर्फ मेरे लिए जीते रहो
और ,मैं सिर्फ तुम्हारे लिए मरती रहूँ ।

इन्सान तो बहुत नजर आते हैं।
मगर इन्सानियत कहीं नजर नहीं आती
इन्सान में अगर इन्सानियत होती तो...
आग बुझाने के लिए, आग लगाई नहीं जाती ।

न चाहो किसी को इतना कि,
चाहत तुम्हारी मजबूरी बन जाए।
मगर चाहो किसी को इतना
कि तुम्हारी चाहत उसके लिए जरूरी बन जाए।

जिंदगी एक चाहत का सिलसिला हैं,
कोई मिल गया, कोई बिछड़ गया ।
जिसे हर पल मांगा मैंने दुवाँ में ,
खुदा से मुझे ओ, बिन माँगे ही मिल गया।

मुझे इस बात का गम नहीं,
बदल गया जमाना,
मेरी जिंदगी में सिर्फ तुम्ह हो,
कही तुम ना बदल जाना ।

फिजा में मेहकती शाम हो तुम,
प्यार में झलकता जाम हो तुम,
सीने में छुपाया फिरते हैं हम, यादे तुम्हारी,
इसलिए मेरी जिंदगी का दुसरा नाम हो तुम ।

- कु.लाडेखान रूक्षसार राजवल्ली
एम.ए,भाग-९(अंग्रेजी)

मँ-बग्य

जिंदगी है छोटी
हर पल में खुश रहो।
दफ्तर में खुश रहो,
घर में खुश रहो।

आज पनीर नहीं,
दाल में ही खुश रहों।
आज जिम जाने का समय नहीं,
दो कदम चल के ही खुश रहो।

घर नहीं जा सक ते तो
फोन करके खुश रहो।
आज कोई नाराज है,
उनके, उस अंदाज में भी खुश रहो।

जिसे देख नहीं सकते
उसकी आवाज सुनकर खुश रहो
जिसे पा नहीं सकते
उसे याद करते रहो

लेपटॉप न मिला तो क्या,
डेर्स्काटॉप में हो खुश रहो।
बीता हुआ कल जा चुका है
उससे जुड़ी मीठी यादे हैं,
उनमें ही खुश रहो।

जिंदगी है छोटी मेरे यारों,
हरपल खुश रहो।
इस आकाश में तारे बहुत हैं,
मगर चाँद जैसा कोई नहीं होता,
इस दुनिया में प्यार करनेवाले बहुत होते हैं,
मगर माँ-बाप जैसे काई नहीं होता।

- कु.पाटील अबोली अनिल
बी.ए.भाग-२

लहर... २०१७-२०१८

जिंदगी

दिल के टुटने पर भी हँसना,
शायद जिंदादिली इसी को कहते हैं,
ठोकर लगने पर भी मंजिल तक भटकना,
शायद तलाश इसी को कहते हैं,
किसी को चाहकर भी न पाना
शायद चाहत इसी को कहते हैं,
टुटे खंडहर में बिना तेल के दीया जलाना
शायद उम्मीद इसी को कहते हैं,
गिर जाने पर भी फिर से खड़ा होना
शायद हिम्मत इसी को कहते हैं,
और ये हिम्मत, उम्मीद, चाहत, तलाश,....
शायद जिंदगी इसी को कहते हैं....!

एक कविता हर माँ के नाम

घुटनों से रेंगते-रेंगते,
कब पैरों पर खड़ा हुआ,
तेरी ममता की वर्षा में
जाने कब बड़ा हुआ।

काला टीका, दूध मलाई
आज भी सब कुछ वैसा है,
मैं ही, मैं हूँ हर जगह,
माँ प्यार ये तेरा कैसा है,

सीधा-साधा, भोला-भाला,
मैं ही सबसे अच्छा हूँ,
कितना भी हो जाऊ बड़ा,
माँ, मैं आज भी तेरा बच्चा हूँ।

- कु.आपुगड मोनिका रविंद्र
एम.ए.भाग-१(हिंदी)

जिंदगी

दुनिया में आये हो,
तो थोड़ा जी के तो देखो।
जिंदगी में दुःख तो बहुत हैं,
पर थोड़ा बरदाश्त कर के देखो।
थोड़े से दुख से फिसलो मत,
दुख के पहाड़ पर चढ़ कर तो देखो ।
खेल बिछाना आसान होता है,
थोड़ा खेल के तो देखो ।
खुद खुश रहना
आसान होता है
कभी दुसरों को भी हँसा कर तो देखो ।
मरना आसान होता है,
थोड़ा जी के तो देखो।
जो बीत गए गम को,
कभी मुड़ कर मत देखो ।
सुख के लिए ही सही,
थोड़ा जी कर तो देखो।
गम के पहाड़ हैं तो,
खुशी के पल भी तो देखो
सुख और दुःख की कटोरी,
एक सिर्फ मन ही तो होता है ।
पल पल की ही जिंदगी बनानी होती है ,
खुश रहने के लिए।
निराश का पहाड़ है तो,
सिर्फ खुशी के सागर भी तो है ।
छोटे से पहाड़ के पिछे,
विशाल सागर भी तो है ।
बूँद-बूँद से सागर बनता है, तो
पल-पल से दिन ।
दिन के वर्षे बनते हैं तो,
वर्षों की जिंदगी ।
जीना मरना एक उलझन है
जाते जाते असे सुलझा के तो देखो ।

- कु.बसुगडे पूजा अशोक
बी.ए,भाग-१

क्या फर्क पड़ता है

क्या फर्क पड़ता है,
हमारे पास कितने लाख,
कितने करोड़,
कितने घर,
कितनी गाड़ीयाँ हैं,
खाना तो बस दो ही रोटी हैं।
जीना तो बस एक ही जिंदगी है।
फर्क इस बात से पड़ता है,
कितने पल हमने खुशी से बिताये,
कितने लोग हमारी वजह से खुशी से जीये

* चुटकुला *

किसी लड़के को पालग करना हो तो क्या
करे..... ?

उसे बहुत सारी लड़कियों के फोन नंबर दे दे ,
और फिर एक ऐसे कमरे में बंद करे दे जहाँ
नेटवर्क ही न आता हो ।

किसी लड़की को पागल करना हो तो क्या
करे... ?

उसे खुब महंगे कॉस्मेटिक, कपड़े, गहने दे दे,
और फिर एक ऐसे कमरे में बंद कर दे जहाँ
शीशा ही ना हो .

- कु.जाधव तेजश्री लालासो
बी.ए,भाग-२

राष्ट्रभाषा हिंदी

राष्ट्रभाषा हिंदी हमारी,
सबको लगती प्यारी ।
तुलसी सूर ने सम्मान किया है,
सब लोगोंने अपनाया है ।
इसके बिना व्यक्ति अभागा है,
राष्ट्रभाषा के बिना राष्ट्र गँगा है ।
पढ़ने में है अत्यंत आसान
लिखने में है अत्यंत बेमिसाल ।
किसी भी भाषा से विरोध नहीं,
मराठी इसकी है बहन रही ।
लिपि इसकी है देवनागरी
छात्रों को लगती है प्यारी ।
राष्ट्रभाषा हिंदी हमारी,
सबको लगती है प्यारी ।

दोस्ती

जब विश्वास की एक डोर है दोस्ती,
बेताब दिल की मजबूरी है दोस्ती,
ना मानी तो कुछ नहीं,
और मानी तो खुदा की भी,
कमजोरी है दोस्ती ।
पत्ते गिरते हैं, पेड़ से
उठाता है, कोई
दोस्ती तो करते हैं सबसे
निभाते हैं, कोई कोई ।

- कु.जाधव पूजा रमेश
बी.ए, भाग-२

लहर... २०१७-२०१८

जिंदगी

जिंदगी एक हसीन ख्वाब है,
जिस में जी ने की चाहत होनी चाहिए।
गम खुद ही खुशी में बदल जायेंगे,
सिर्फ मुस्कुराने की आदत होनी चाहिए।

खुशी

एक जोकर ने लोगों को एक जोक
सुनाया तब लोग बहुत हँसे..
उसने वही जोक दुबारा सुनाया तो कम लोंग
हँसे, उसने वही जोक फिर से सुनाया... तो कोई
नहीं हँसा ।
फिर उसने एक बहुत प्यारी सी बात बोली,
अगर तुम एक खुशी को लेकर बार बार खुश
नहीं हो सकते हो... तो एक गम को लेकर बार बार
क्यों रोते हो..।

परिवार

जहाँ सूर्य की किरण हो,
वही प्रकाश होता है ।
जहाँ भगवान के दर्शन हो,
वही भव पार होता है।
जहाँ संतो की वाणी हो,
वहीं उद्धार होता है।
और...
जहाँ प्रेम की भाषा हो,
वही परिवार होता है..।

- कु.जाधव पूजा रमेश
बी.ए, भाग-२

प्रेमचंद

कु.जाधव पूजा रमेश
बी.ए.भाग २

प्रेमचंद! हिंदी साहित्य जगत के एक अनमोल रत्न। प्रेमचंद उन साहित्यकारों में से एक है जिनके साहित्य की वजह से परदेशी साहित्यप्रेमी पाठक हिन्दुस्थान को पहचान ने लगे हैं।

प्रेमचंदजी का जन्म उत्तरप्रदेश के लमही नामक गाँव में १४ सितंबर १८८० में हुआ। उनका वास्तविक नाम धनपतराय था। लेकिन स्नेह से लोग उन्हे नबाब के नाम से पुकारते थे। वे सात वर्ष के आयु में पितृसुख से बंचित हो गए थे। उनका विवाह सोलह वर्ष के आयु में हुआ था। खेलने, कुदने की उम्र में उन्हें परिवार की चिंता करनी पड़ी और यहाँ से शुरू हुआ उनका संघर्षमय जीवन।

अनेक संकटों के बावजूद उन्होंने वाराणसी कॉलेज की मैट्रिक परीक्षा पास की। घर की आर्थिक स्थिति बहुत खराब थी। फिर भी इस परिस्थिति का डटकर सामना करके १९१९ में बी.ए.पास किया। सोजेवतन यह उनके उर्दू कहाँनियों का पहला संकलन प्रकाशित हुआ। जिससे खराब थी। इसके बाद उन्होंने हिंदी साहित्य में आगमन किया। उनकी पहली कहानी संसार का सबसे अनमोल रत्न उर्दू पत्रिका जमाना में प्रकाशित हुई थी। उसके बाद प्रेम बत्तिसी और आदि कहानियाँ प्रकाशित हुईं।

प्रेमचंद यह नाम उन्हे उर्दू के लेखक, संपादक दयानारायण निगम ने दिया। प्रेमचंद एक आदर्शवादी और मानवतावादी व्यक्तित्व थे।

किसान, मजदूर, नारी, दलित, पीड़ित लोगों की व्यथा सुख-दुःख, समस्या उनकी जीवन पद्धति आदि को उन्होंने पाठकों के सामने रखा।

प्रेमचंदजी एक देशभक्त थे। उन्होंने गांधीजी के साथ असहकार आंदोलन में भाग लिया। इस प्रेरणा से उन्होंने अपनी बीस साल की नौकरी छोड़ दी और समाज कार्य में जुट गए।

अपनी अमर कलाकृतियों द्वारा उन्होंने हिंदी साहित्य को और भी सशक्त कर दिया। ८ अक्टूबर १९२६ में प्रेमचंदजी का स्वर्गवास हुआ। उन्होंने दुनिया छोड़ दी, मगर साहित्य से वे आज भी अमर हैं, और अमर रहेंगे।

बगीचे में बहुत फूल खिलते हैं।

लेकिन गुलाब जैसे नहीं,

लेखक बहुत मिलते हैं,

लेकिन प्रेमचंद जैसे नहीं।

संत तुकाराम की राम भक्ति

कु. चाळके पूजा बंदू
बी.ए.भाग १

वारकरी संप्रदाय रूप मंदिर के कलश कहलाने वाले संतश्रेष्ठ तुकाराम का महान व्यक्तित्व सादगी के साथ प्रकाशित है। केवल उपकार के लिए शेष रह गया हूँ कहने वाले अणु से भी छोटे अपने आपको मानने वाले तुकाराम सर्वार्थ में आकाश से विशाल बने हुए हैं। वारकरी संप्रदाय को पूर्णावस्था में पहुँचानेवाले तुकाराम आंबिले (मोरे) का जन्म पूना नगर के निकट इशान्य स्थित देहू नामक गाँव में १५९७ में हुआ। वह पंढरपुर के विडुल के परम भक्त थे। वह नियमित रूप से प्रतिवर्ष पंढरपुर को यात्रा (वारी) करते थे। जो नियमित रूप से आज भी शुरू है। तुकाराम जी के अभंग आज भी चिर परिचित और पढ़नीय है जो वारकरी संम्प्रदाय को ऊर्जा स्तोत का कार्य करते हैं। संत तुकाराम के हिंदी साहित्य में भी पद मिलते हैं जिसमें रामभक्ति की सादगी दिखाई देती है।

खेलो अपने रामहि सात। जैसी वैसी कर हों मात॥४॥
क्या गाऊँकोई सुमन बाला। देखे तो सब जग ही भूला ॥१॥
कहां से लाऊं मथुरा बानी। रीझे ऐसी लोक बिरानी ॥२॥
गिरधर लाल तो भाव का भूका। राग कला नहिं जानत तुका ॥३॥

मैं अपने राम के साथ खेलता हूँ और जैसी भी बने, वैसी बात मैं उनसे करता हूँ। दुनिया में किस को गा-बजाकर मैं रिझाऊँ यहीं समज में नहीं आता, क्योंकि उसे सुननेवाला ही कोई दिखाई नहीं देता है। जगत के सभी लोग सही रास्ता भूलें

हुए हैं। सभी लोगों को प्रसन्न कर सकूँ, ऐसी मधुर वाणी भी मेरे पास नहीं है और न हृदय को छूने वाले विरहगीत मेरे पास है। परंतु मैं इतना अवश्य जानता हूँ कि मेरे गिरधरलाल तो केवल भाव के भूखे हैं, इसलिए मुझपर अवश्य प्रसन्न होंगे यद्यपि मैं भले ही राग कला से अपरिचित हूँ।

तीनसों हम करवों सलाम। ज्यामुख बैठा राजाराम ॥४॥
छोडे धन मंदिर बन बसाया। मांगत टूका घर-घर खाया ॥१॥
तुलसीमाला बभूत चहावे। हरजी के गुण निर्मल गावे ॥२॥
कहे तुका जो साँई हमारा। हिरनकश्यप उन्हें मारहि डारा ॥३॥

जिस मुख में राजाराम बसते हैं, वह मेरे लिए वंदनीय है। संपत्ति और वैभवशाली मंदिर छोड़कर वे वन में एकांतवास करते हैं। घर-घर में भीक माँग कर अपना पेट पालते हैं, जिस से सारा अभिमान चूर हो जाए। भगवान के लिए सारे वैभव का त्याग हमने किया है। तुलसीमाला और भस्म लगाकर वे शंकरजी का गुणगान करते हैं। यहाँ तुलसी और भस्म का एकसाथ उल्लेख करते हुए हरि-हरि की एकता को सूचित किया गया है। तुकाराम जी कहते हैं कि वही हमारा स्वामी है जिसने भक्त की रक्षा के लिए हिरण्यकश्यप का नाश किया है।

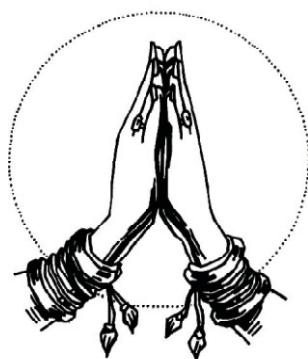
संत तुकाराम के आराध्य पंढरपुर के विडुल होकर भी उनके पदों में रामभक्ति दिखाई देती है। वारकरी संतों की तरह तुकाराम महाराज जी ने मधुरा-भक्ति को प्रकट किया है और मधुरतम भक्ति-भाव को अपने पदों में प्रयुक्त किया गया है।

जिंदगी के पल...

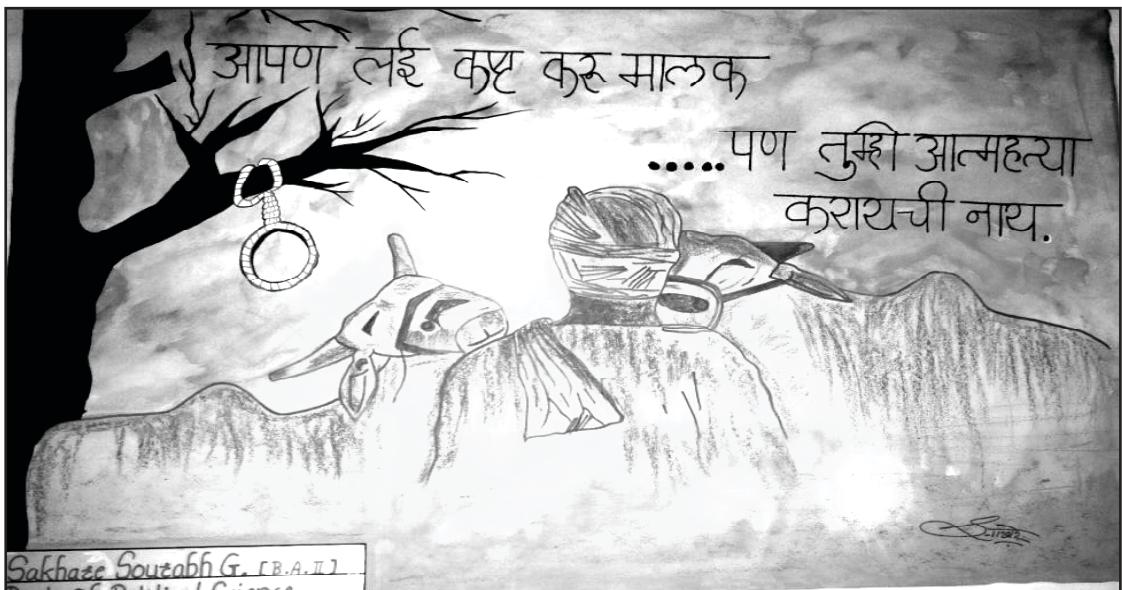
कु.बसुगडे पूजा अशोक
बी.ए.भाग १

जिंदगी तो कभी खुशी कभी गम है, थोड़ी जादा तो थोड़ी कम है। बस दो पल कि है ये जिंदगी इसे थोड़ा मुस्कुराके जियो। जिंदगी को ऐसा जियो की दुनिया याद रखे। जिंदगी ये बस लब्ज नहीं है, हमारी उम्मीद, हमारी पहचान होती है। जिंदगी हमें बहुत कुछ सीखाती है। उसमें कभी अच्छे लोग मिल जाते हैं, तो कभी पागल। लेकिन जो मिलते हैं वो अच्छे के लिए ही मिलते हैं। अच्छे लोगों से हम अच्छा सीखते हैं, तो पागलों से थोड़ा पागलपन। यहीं तो एक अनुभव होता है। जो हमे इस जिंदगी में आगे बढ़ाने की राह दिखाता है। हमे सीखाता है कि हम आगे कैसे बढ़े? हम अच्छी जिंदगी जी ने के लिए क्या कुछ नहीं करते लेकिन फिर भी हम जी नहीं पाते, क्योंकि हम उसे समझते ही नहीं। क्या हुआ अगर कुछ चीजे नहीं मिली हैं तो लेकिन जो इस जिंदगी ने दिया है उसमें भी हम खुश रह सकते हैं। हमें जो दिया है उसके लिए तो हमे इस जिंदगी का शुक्रगुजार होना चाहिए। किस्मत हमारी कभी-कभी ऐसे मोड़ पर ले आती है, जहाँ हमारी उम्मीद खत्म हो जाती है, पर तब जिंदगी हमारा साथ नहीं छोड़ती, तो हम क्यों उसका साथ छोड़े। हमें भी तो उसका हाथ पकड़कर चलना चाहिए, चाहे बूरा वक्त हो या अच्छा, चाहे खुशी हो या गम। वही हमारा हमसफर होना चाहिए। जिंदगी बहुत अच्छी है दोस्तों थोड़ा उसे समझकर देखो। जिंदगी में बहुत सी वजह मिलेगी

जीने के लिए, आगे बढ़ने के लिए। बस उसे देखने का अंदाज बदलो। एक बार उसे अपना करके देखो, आप जीना अपने आप सीख जाओंगे। लेकिन इस जिंदगी में हमे अपने अहंकार को भूलकर प्यार की राह पर चलना चाहिए, क्योंकि अहंकार हमारी जिंदगी को ही नहीं हमे भी बरबाद कर देती है। हम अगर किसी का बूरा करेंगे तो निश्चित हमारा भी बूरा ही होगा। लेकिन हम अगर दूसरों के रास्तों में काँटों के बजाय फूलों को सजाएँगे तो हमे भी फूल ही सजे मिलेंगे। इसलिए ये जिंदगी बहुत ही प्यारी है, हम खुश रहना सीखे और दूसरों को भी खुश रखना। हम अगर दूसरों को खुश नहीं रख सकते तो कम से कम हम उने दुःख तो ना, दे। क्या, जाते समय ले जाना है बस प्यार भरे दो लब्ज ही बोलने हैं। इसलिए जिंदगी को जीना सीखो सच में जिंदगी एक जन्नत है।

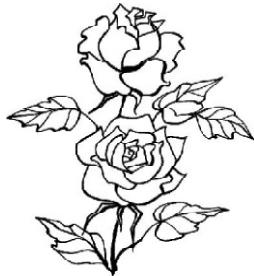

रेखाचित्रे

सौरभ साखवरे- बी.ए.भाग-२

लहर... २०१७-२०१८

English Section

“ If we respected only what is inevitable and had a right to be, music and poetry would resound along the streets. When we are unhurried and wise , we perceive that only great and worthy things have any permanent and absolute existence that petty fears and petty pleasures are but the shadow of the reality. This is always exhilarating and sublime...”

(*From walden' by H.D. Thoreau*)

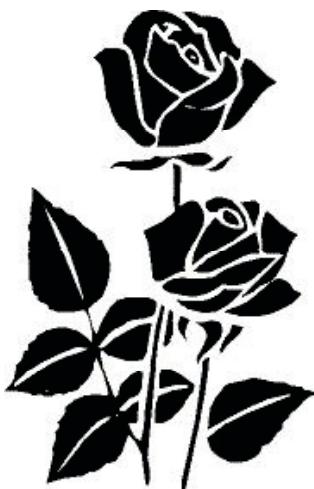

Section Editor- Rajendra A. Pradhan

لہر... ۲۰۱۷-۲۰۱۸

INDEX

- 1) Education Jamadar Mumtaj Alam, B.A. III
- 2) TEST (Poem) Ladekhan Ruksar R., M.A.I
- 3) Friend A to Z (Poem) Lad Abhijeet R., M.A. II
- 4) Save... Babby girl (Poem) Jamadar Mumtaj Alam, B.A. III
- 5) Be Careful (Poem) Patil Ankita Ramchndra B.A. III
- 6) The Most Amazing 10 Letters Ladekhan Ruksar R,M.A.I
- 7) You Start Dying Slowly (Poem) Aiwale sangita R., M.A.I
- 8) Good Thoughts Mandle Ashwini Dagdu, B.A.III
- 9) Nothing is Imposible Patil Akita Ramchndra,B.A.III
- 10) Friend (Poem) Jadhav Deepali Divan B.A.II
- 11) Need of Value Education in the Modern Age Mandle Ashwini Dagdu, B.A.III
- 12) The Grammar House Mujawar Afreen Kalandar, B.Com.I
- 13) Tension...Tension...Tension (Poem) Naikawdi Marjina Mubarak , B.Com.I
- 14) Life Without Internet Naikawdi Marjina Mubarak , B.Com.I

Education

**Jamadar Mumtaj Alam
(B.A. III)**

Education is the chief defense of nation. This good thought suggests to us that education is defense or the important aspect of the nation. The future of the nation depends upon the quality of education.

By the scientific evidence, education begins with life, but I shall say education does not start with life; otherwise it starts with his or her birth in the womb of mother. How is it? A new born baby does not want to be taught cry how to laugh or eat and other activities. He or she already knows these daily activities. Naturally, we don't want to be taught to say Aai or Baba. It naturally calls to his/her mother and father. It is an unbelievable creation of god, can we imagine it?

That education is very useful which teaches us to live, otherwise education is a burden on our brain. Education shows a path of right direction for building the future of a person. In the time of Bhagwan Ram, there was a different system of education. In those days, disciples used to live along with their Guru and ac-

quire knowledge. Now-a-days this tradition is losing deeply.

Education has no end or a person is allowed to acquire education from his/her birth to death. Today, we believe in the slogan 'To share knowledge is to increase it'. Education streams have been generated according to specific profession or occupation. There is no emotional development and traditional value. Earning money has become the sole motto of the education system today. We do not have the passion which great social reformers like Mahatma Phule and Dr. Babasaheb Ambedkar were trying to inculcate among the people.

In the education system today, there is a great variety. Education is available on social, environmental, physical, medical, psychological and so many other fields of life. We choose any one as a part of our career. In my opinion, all the parents and guardians must find inclination of their son or daughter and then select the proper stream of education with the choice

of their children. They should not create anxiety about education in their mind. Moreover, they should try to motivate them so that the process of education becomes more happy and simple as well as entertaining. The following lines carry the great meaning regarding 'Education' :

Education is never over,
Education is forever.
It spreads knowledge shower,
It is like the Eiffel Tower,
Very high and high over,
Education is forever, Education is Forever.

TEST

Miss Ladekhan Ruksar
(M.A. I, English)

Oh! My dear test
Let me have some rest.
See it is not just,
You are unwanted quest.

I do not know what to do
I am afraid of you,
And so is everybody else
Who wants to get through.

You are always there
In April and December,
Tell me how to prepare
And read and remember.

Friend is A to Z

Lad R. Abhijit
(M.A.II, English)

- A: Accepts you as you are
- B: Believes in you
- C: Calls you just to say 'Hi'
- D: Doesn't give up on you
- E: Encourages you
- F: Forgives your mistakes
- G: Given unconditionally
- H: Helps you
- I: Invites you over
- J: Just 'Be' with you
- K: Keeps you close at heart
- L: Loves you
- M: Makes a difference in your life
- N: Never judges wrong
- O: Offers support
- P: Picks you up
- Q: Quotes your years
- R: Raises your spirits
- S: Says nice about you
- T: Tells you the truth only
- U: Understands you
- V: Values you
- W: Walks beside you
- X: x-plains things you don't understand
- Y: Yells when you won't listen and
- Z: Zaps you back to reality.

Save... Save a Baby Girl

**Jamadar Mumtaj Alam
(B.A.III, History)**

Save the life, save the Nature
God created our future.
Save the girl, save the baby girl,
To make a more beautiful world.
Save the water, save the Oxygen
To live life with fun.
Save the sun, save the earth
To wait baby girl's birth.
Save the Nature and save the life
You can not live without Mother,Sister
and Wife.
So welcome a girl, Welcome a baby girl.

Be Careful

**Patil Ankita Ramchandra
(B.A.III, History)**

Be careful of your thoughts,
For your thoughts become WORDS.
Be careful of your Words,
For your words become ACTIONS.
Be careful of your Actions,
For your actions become HABITS.
Be careful of your Habits,
For your Habits become CHARACTER.
Be careful of your Character,
For your Character becomes your
DESTINY.

The Most Amazing 10 Letters

**Miss Ladekhan Ruksar
(M.A. I, English)**

The most damaging one letter word
I : Avoid it
The most satisfying two letter word
We : Use it
The most poisonous azthree letter word
Ego : Kill it
The most used four letter word
Love : Value it
The most pleasing five letter word
Smile : Keep it
The most spreading six letter word
Rumour : Ignore it
The most difficult seven letter word
Success : Achieve it
The most furious eight letter word
Jealousy : Distance it
The most powerful nine letter word
Knowledge : Acquire it
The most essential ten letter word
Confidence : Trust it.

You start dying slowly

Aiwale Sangita Revappa
(M.A.I, English)

You start dying slowly
if you do not travel,
if you do not read,
If you do not listen to the sounds of
life,
If you do not appreciate yourself.
You start dying slowly
When you kill your self-esteem;
When you do not let others help you.
You start dying slowly
If you become a slave of your habits,
Walking everyday on the same paths...
If you do not change your routine,
If you do not wear different colours
Or you do not speak to those you don't
know.
You start dying slowly
If you avoid to feel passion
And their turbulent emotions;
Those which make your eyes glisten
And your heart beat fast.
You start dying slowly
If you do not change your life when you
are not satisfied with your job, or with
your love,
If you do not risk what is safe for the
uncertain,
If you do not go after a dream,
If you do not allow yourself,
At least once in your lifetime,
To run away from sensible advice...

Good Thoughts

Mandle Ashwini Dagdu
(B.A.III)

1. Never laugh at your friends' choices
Because you are one of them.
2. 'Don't compare yourself with anyone
in this world,
If you do so you are insulting yourself.'
3. 'To die for failure in life is not the
big thing,
To Live with that pain with smile for-
ever is the greatest achievement'
4. 'The words 'listen' and silent' both
contain the same alphabets but different
in meaning;
But someone special can listen to you
when you are silent.'
5. 'Treat everyone with love, even those
who hurt you,
Not because they are not nice, simply
because you are nice'.

Nothing is Impossible

**Patil Ankita Ramchandra
(B.A.III, History)**

The word 'impossible' itself spells 'I m possible', Napoleon Bonapart once remarked that the word impossible is found only in the dictionary of fools. In this world everything is possible on the basis of will power, dogged determination and sacrifice and with good thoughts.

To accomplish the most difficult tasks, you need to put in a lot of smart work, extra perseverance and concentration on a single objective. Great minds have purposes, whereas others simply have wishes. Man is an architect of his own fate. He can make himself if he has willed it. As a poet has said, 'The man who wins is the man who thinks that he can. To worry is a total waste of time.' I think that the common problem to setting goals is the word 'impossible'. Thomas Addison said that, genius is 1% inspiration and 99% perspiration. So, dream on! Don't get caught up with your limitations. Think big and work smart to attain those dreams. As you step up the

ladder of progress, you will find out that the impossible has just become a little bit more possible. Finally, I would like to say that,

"Each step is a challenge,
Each day is a joy
An unstoppable spirit,
None can destroy".

FRIEND

One One Two
I Miss you too.
Two Two Four
I Miss you More.
Three Three Six
Friendship is Fix.
Four Four Eight
You are great.
Now Poem is end
I Miss You Friend.

**Jadhav Deepali
B.A.II**

Need of Value Education in the Modern Age

Mandle Ashwini Dagdu
(B.A. III, History)

Value education is a process by which people pass on the values to others. Value education can take place not only at home but also in schools, colleges and universities. It can be an activity of people helping one another. Value education can be defined as learning about self and about wisdom of life in a self-exploratory and scientific way through formal, informal training. Actually, value education begins from our birth. In this materialistic world, materialism is more important than spirituality. We should be practical but we should not be over practical. We should be spiritual, but not over spiritual. People should think that one can buy food but not hunger. One can buy a golden bed but not sleep. It's very important that our mind ought to be clean, our thoughts must be clear. According to me, one must not be cunning and selfish.

In the modern world, there is a lack of communication between young people and their parents, perhaps this lack of communication can cause danger to this generation because many times we don't have even general conversation.

Hence, the youngsters are unable to know our culture, the spirituality. They don't know much about the value education and its importance. The main reason of this is technology. Youngsters are literally glued to computers, tabs, mobiles and numerous apparatus like facebook, whats app. I don't say that we should not be up to date. We must use computers up to a certain limit. In my opinion, we must use the technology within a limit. One ought to share one's feelings with others. I am sure, one will feel very happy. It will help one to minimize one's tension.

There are two main approaches to value education. Some see it as inculcating a set of values, which often comes from social rules. Others see it as a type of Socratic dialogue, where people are gradually brought to their own realization of what is good behavior for themselves and their community. There are many values to learn. We have learnt these in school. Patriotism, neatness, gender equality, sensitivity, kindness, sympathetic attitude, caring, friendship and responsibility are some such values. I feel that gen

der equality is the most important value to learn. Many people just speak about it, but when it's time to do something, they ignore it.

In India, there must be gender equality in true sense because without it we can't raise the graph of development. Sensitivity is also needed. It means to have sympathetic attitude about the other people and to understand and to work on their problems. We should study and learn our culture. We should be able to recognize what's wrong and what's right. The Indian culture is richer and more pious than any other cultures in the world. Cheerfulness and kindness are essential values in our life as they deal with friendship.

What's responsibility? Responsibility is showing a sense of duty, caring for public property, being responsible to family, being responsible to the resources. All these things have a great importance in our life. Teach children to have good values. It is essential for individual to do right things. Teaching of values develops a desirable social behavior among the students and makes them understand the importance of preservation of culture. Students will recognize their own worth and will be honest in their deal-

ing with others. Now a days our human values are being discarded. In such a situation, it is important to lay down basic principles for us, so that we may lead a brighter life. Value education makes the world a better place to live in.

The Grammar House

**Mujawar Afreen Kalandar
(B.Com. I)**

There is a little house called the “GRAMMAR HOUSE” in the city of English There are eight family members and each one has /her own duty to perform .

Noun is Father-

Without him the grammar is incomplete .

Verb is Mother-

Who does all the work of house.

Pronoun is the eldest son-

Who takes the place of Father in his absence.

Adjective is the youngest daughter-

Who keeps on commenting on the father.

Adverb is the younger son-

Who is always around his mother.

Conjunction is the Grand father-

Who brings together all the family members.

Preposition is Grandmother

Who always comments on the position of house.

Interjection is family friend,

Who extends help when needed.

لہر... ۲۰۱۷-۲۰۱۸

Tension ! Tension ! Tension !!!

**Naikwadi Marjina Mubarak
(B.Com. I)**

Man’s closest relation : Tension

Teachers have Tension

For completing the prescribed syllabus.

Students have tension
of facing examination.

Ministers have tension
of result of election.

Tension, Tension,Tension

Man’s closest relation

Scientists have tension,
of new inventions.

Businessmen have tension
of their profession.

Milkman has tension
of making more profit.

Tension, Tension,Tension

Man’s closest relation

I have one solution

Not to take tension

Live a life without Tension

It’s the need of time to pay attention

Tension, Tension, Tension,
man’s closest relation.

Life Without Internet

**Naikwadi Marjina Mubarak
(B.Com. I)**

Just as a coin has two sides, Internet also has two sides. Internet brings the biggest boon to mankind gifted by science. People become addicted to it.

Internet is a global network of under connected computers enabling users to share information through multiple channels, the low cost and ideas. Knowledge and skills have made man's work dramatically easier.

How would absence of internet affect the general user ? well it comes down to how much I personally use the internet and for what purpose. Some people hardly use the internet wheras others live their life around it. Equally some actually live a completely new life within internet as if leading a double life.

Since the 1980 internet has become the most common media of interacting with the rest of the world also known as world wide web.

Now learning through the internet

لہر... ۲۰۱۷-۲۰۱۸

is like a knife. You can kill a man with a knife or use it for cutting a fruit and eating it, making it only the instrument which is used for goods as well as bad purposes. Is life without interenet very difficult ? The actual status would be people will chit-chat again, Ignoring facebook messages. Kids who are using google to find information would go instead to the libraries. People will reveive thoughtfull and loving letters instead of copy pasted e-mails. This would be life without Internet !

It is not compulsory that only with internet lifestyle could be improved. There was no Internet during the times of our ancestors, still they developed to the extent that they created internet.

रेखाचित्रे

सौरभ साखरे- बी.ए.भाग-२

लहर... २०१७-२०१८

* अहंवाल विभाग *

“ हिंसेचा फोलपणा आणि अहिंसेची आवश्यकता हीच महाभारताची शिकवण आहे. कारण या हिंसक युधानंतर कोणताच पक्ष विजयी झाला नाही ”

– महात्मा गांधी

विभागीय संपादक- श्री.दत्तात्रय शिंदे

लहर... २०१७-२०१८

अनुक्रमणिका

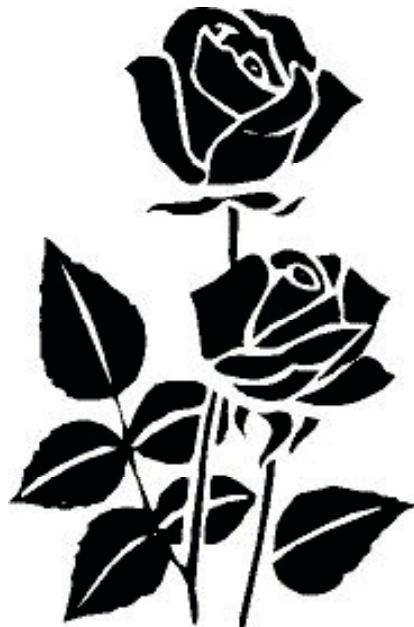
- १) प्राद्यापकांचे अध्यापन पूरक कार्य
- २) सांस्कृतिक विभाग
- ३) करिअर ओरिएंटेड कोर्सेस इन स्पोकन इंग्लिश
- ४) राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग
- ५) करिअर ओरिएंटेड कोर्सेस वाणिज्य विभाग
- ६) मराठी वाङ्मय मंडळ
- ७) करिअर ओरिएंटेड कोर्सेस इन ट्रिइंग्स
- ८) प्रसिद्धी विभाग

९) **Centre for Skill and Entrepreneurship Development**

- ९०) ग्रंथालय विभाग
- ९१) जिमरवाना विभाग (वरिष्ठ)
- ९२) अग्रणी महाविद्यालय उपक्रम
- ९३) हिंदी वाङ्मय मंडळ
- ९४) लैंगिक छळ प्रतिबंधक समिती
- ९५) स्टाफ अकॉडमी
- ९६) भुगोल विभाग

९७) **Department Of Political science**

- २०) **Department Of English**
- २१) **Department Of B.C.A**
- २२) **Department Of History**
- २३) **National Cadet Corps**
- २४) **Distance Education Study Center**
- २५) **Department Of Commerce**

* प्राद्युपकंचे अद्युपन पूरक कार्य *

प्राचार्य डॉ.विलास काळे

प्रमुख, मराठी विभाग

१ महाराष्ट्र राज्य अशासकीय महाविद्यालयीन प्राचार्य महासंघाच्या ३७ व्या राज्यस्तरीय अधिवेशनात सक्रिय सहभाग. दि.९ व १० जुलै २०१७.

२) शिवाजी विद्यापीठ, मराठी विभाग DRC कमिटी सदस्यपदी कार्यरत

३) आर.आय.टी.साखराळे आणि आय.एस.टी.डी. यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित प्राचार्याच्या एकदिवशीय कार्यशाळेत सक्रिय सहभाग. दि.२८/१०/२०१७.

४) शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर आयोजीत “New NAAC QIF” या कार्यशाळेत सक्रिय सहभाग. दि.२२/डिसेंबर २०१७.

५) शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर -एम फील (मराठी) विषयाचा मौखीक परीक्षेचा परिक्षक म्हणून काम. दि.१० नोव्हेंबर २०१७.

६) PVPIT इंजिनिअरिंग कॉलेज, बुधगांव येथील प्राचार्य निवड समितीवर कुलगुरु नियुक्त प्रतिनिधी म्हणून काम. दि.१३ डिसेंबर २०१७.

७) मोहनराव पतंगराव पाटील महाविद्यालय, बोरगांव यांच्यावतीने आयोजित व शिवाजी विद्यापीठ पुरस्कृत “२१ व्या शतकातील साहित्य, समाज आणि सांस्कृतिक परिवर्तन ” या विषयावरील एक दिवशीय आंतरविद्याशाखीय राष्ट्रीय चर्चासत्राच्या समारोप समारंभात प्रमुख पाहुणा म्हणून मार्गदर्शन. दि.२९ डिसेंबर २०१७.

८) विद्यानिकेतन इंग्लिश मेडिकल स्कूल आष्टा येथे वार्षिक पारितोषक वितरण समारंभात प्रमुख पाहुणा म्हणून मार्गदर्शन. दि.१२ जानेवारी २०१८.

Dr. Pratapsinh Vitthalrao Mohite
Head, Department of Commerce

Papers published:

1. Paper published jointly on “Comparative Study of Cost Benefit Analysis of Traditional System and E-governance System in Municipal Corporation” in ETHOS, Volume 10, Number 2, July-December, 2017.
2. Paper published jointly on “A Comparative Study on Internet Utilization among the Teachers and Students” in International Journal of Research in Management and Social Science, ISSN: 2322-0899, Vol. 5, Issue 4 (III), December, 2017.
3. “Goods and Service Tax: An overview” a paper published jointly in Electronic International Interdisciplinary Research Journal ISSN: 2277-8721, Vol. No. VII Special Issue IV, Impact Factor 5.20 (proceeding CD form) of National Seminar on “Impact of Goods and Service Tax on Business, Trade and Indian Economy” organized by Arts and Commerce College, Nagthane, on 15th February, 2018.

Papers presented:

1. Paper presented on “Commerce and Management Education: Today and Tomorrow” in ICSSR Sponsored Two Day National Seminar organized by Hon. Annasaheb Dange Arts, Commerce and Science College, Hatkanangale Dated 26th and 27th July, 2017
2. Paper presented jointly on “Assessment & Accreditation Framework of NAAC : Theoretical study” in National Conference organized by Kolhapur Institute of Technology (KIT), Kolhapur.
3. Paper presented jointly on “Role of “Yashada” in Capacity Building of the Stakeholders in the Cooperative Sector” in National Conference organized by D.R. K. College of Commerce, Kolhapur.
4. Paper presented jointly on “Industry Institute Interface: Need of an Hour” in ICSSR Sponsored Two Day National Seminar organized by Hon. Annasaheb Dange Arts, Commerce and Science College, Hatkanangale Dated 26th and 27th July, 2017

-
5. Paper presented jointly on “A Study on Stress among Faculty Members in Sanjay Ghodawat University, Kolhapur” in National Conference on “Role Of Commerce And Management In Emerging Economies” organized by Department of Commerce and Management, Shivaji University, Kolhapur, dated 16th and 17th March, 2018.

Participation:

- Workshop on preparation of SIM organized by Centre for Distance Education, Shivaji University , Kolhapur.

Chairman/Resource Person :

- Subject expert, at Avishkar Satara District Research Competition organized by Arts and Commerce College, Nagthane and Shivaji University, Kolhapur.
- Resource Person, Workshop on Revised Syllabus of M. Com. II, organized by Venkatesh Mahavidyalaya, Ichalkaranji.

Positions Held:

- Member, BOS in Accountancy, D.G. College of Commerce (Autonomous), Satara.
- Member, BOS in Financial Management, CSIBER (Autonomous), Kolhapur.
- Member, BOS in Tax Management, CSIBER (Autonomous), Kolhapur.
- Member, Editorial Board, Journal of Innovative Practices in Management (JIPM), published by Sanjay Ghodawat Group of Institution's Faculty of Management

Other Achievements:

- M. Phil. and Ph. D. Guide in Commerce and Management, Shivaji University, Kolhapur.
- One student awarded Ph. D.
- Member, Syllabus sub-committee in the subject Management Accounting, Advanced Accountancy, D.G. College of Commerce (Autonomous), Satara.
- Coordinator, COC Certificate Courses in Business Accounting, E-Banking and Tax Practices

Dr. Vijalaxmi A. Niyogi
Head, Department of English

- 1). Awarded with Ph.D degree on 5/6/2017 by shivaji University Kolhapur on the thesis entitled “ **The Novel of Monica Dickns: A Fenisit Discourse**”
 - 2). Attended One Day Workshop on “ Revised API System (4th Amendment)” organised by shivaji University (SUTA) Kolhapur on 13/02/2018
 - 3). Co-organisedion of a One Day Worshop on “Creating Public Awarnass of Laws” on 20-02-2018
 - 4) Junior supervision work
 - 5) Assessment of B.com I and B.A. I Eng. Opt. Papers.
 - 6) Worked as co-ordinator of NAAC
-

Dr. Arun Bhagwan Patil
Head. Department of Geography.

Position Head

- 1) Chairman, Shivaji Vidhyapeeth Bhugol Shikshak Sangh, Kolhapur.
- 2) Member- Co-ordination committee in Gegraphy and Geology
- 3) Executive Member and Treasurer, Maharashtra Bhugol Shastra Sangh, Pune.
- 4) Executive Member The deccan Gographical Society, Pune

Research Paper Published

- 1) Research paper publishes in critical space a peer reviewd (refered) International Journal Special Issue On “ Transformation in LanguageLiterature, society and culture in the 21 th centure Extitled “ Hierarchy of urban Centres Based on Centrality Index in Belagavi District : A Geo-Spatial Andysis
ISSN -2319. 3869 Dec.2017

Examinator

- 1) Examinor for one Act play Kohlapur District Youth Festival organiized by shivaji University, Kolhapur and R.B Madkhola kar mahavidylaya chandgad on 18-09-2017
- 2) Examinor for the Avishkar Mohostav 2017-18 a Research Project competition in pure science held on 29 th Dec. 2017. Organized by the school of Nano Science and Technology, Shivaji University Kolhapur.

لہر... ۲۰۱۷-۲۰۱۸

Gangaram Balasaheb Masal
Associate professor Department Of English

- Life member, Shivaji University Teachers Association kolhapur
- Life member, Shivaji University English Teachers Association
- Coordinator National Service Scheme.
- Co-Ordinator U.C.G. Sponsored C.O.C Certticate Course in “ Spoken English
Co-Ordinator Emglisch Literary Association College Level
- Member, Internal Assurance Quality Cell (IQAC)
- Attended the central Assessment in subject English M.A part I Literture in English :
Nove. Paper I & II M.A part II Literature in English Drema : Paper I & II
as Examiner and Modertor in Shivaji University Kolhapur. From 1 st May to 26
May 2017
- Attended the central Assement in subject English special paper no IX & X. B.A part
III as examier & modertor at Balavantrao Marathe Mahavidhlaya Miraj. Nov. 2017
- Attended the Meeting of Redressal committee for Revaluation Constituted for the
Literature in English : Poetry paper 2 as V.C. nominated at shivaji University
Kolhapur on 5 th Aug 2017
- Attended the Paper setting meeting for Literature in English. Novel Paper II & I on
24th Jan 2018
worked as Internal sr. saupervisor from 4th Oct.2017 to 14 th Oct.2017 & 22 th
Nov.2017 to 2nd Dec.2017
- Actively participated in the One Day workshop on Revised APL system. Organsized
by Shiviaji University teachers Association (SUTA) kolhapur on 13th Feb 2018 at
Day Celebration Hall Islampur

- Attended and actively participated in One Day Interdisciplinary National Seminar on “ Transformation in Language, Literature, Society & Culture in 21 st Century” Organize by Department of Marathi & English, Mohanrao Patangrao Patil Mahavidhyalaya, Borgaon. Held on Friday 29 th Dec.2017 and presented a paper entitled “ 21 st Century English Language A Cultural Study”
- About 500 plants planted during July/Aug 2017 in college compus. through N.S.S dept.
- 350 plants planted during special camp at Gatadwadi . Tal. Walwa from 18 Dec. 2017 to 24 Dec.2017
- About 25 New voters Registered before. Jan 2017. Empowering Young & Future Voters in palus, Walea, Nliraj Tahshil
- Organized essay, poster, Ragoli Compition on behalf of Empowering young & Future voters. Compagion on 25 th Jan 2018
- Attended & Actively participated in in “ Two Days Training fo N.S.S Co-ordinatoron Social Issues organised by Department of Journalism and Mass Communication,
- Shivaji University Kolhapur and UNICEF on 15 th & 16 th sept 2017 Attended One Day Workshop on “ Early Detection and Interyention” organised by Social welfare Dept. of kolhapur & sangli Z.P at Tatyasaheb Kore Engenring &
- Tec Instuate Warnanagar on 31 st Jan 2018 Attended One Day workshop on “ Public Finacial Managment System(PFMS) Organised by Finance Dept & N.S.S Dept Shivaji University Kolhapur on 9th March 2018

Dr. Mane Balasaheb Kondiba
Head,Business Economics,
Associate Professor, Department Of Economics

1. Elected member of Board of Studies in Business Economics of Shivaji University,Kolhapur.
 2. Member of Board of Studies in Business Economics of Dr.Dhanjayrao Gadgil Commerce College Satara, an autonomous college.
 3. Member of Expert Committee of Shivaji University,Kolhapur at 1-Jayshingpur College, Jayshingpur,2 – Dahiwadi College Dahiwadi 3-new College, Kolhapur.
 4. Participated in national seminar at Kamala College.
 5. Participated in national seminar at MPP Mahavidyalaya , Borgaon.
 6. Participated in workshop on API by SUTA.
 7. Participated in annual Conference of Shivaji University Economics Association (SUEK)at G.D.Bapu Lad mahavidyalaya,Kundal.
 8. Paper published “An analysis of Agricultural Crisis in Productivity, Expenditure and Income”
 9. External referee for Ph. D viva in Tilak Maharasharta Vidhayeeth,Pune
-

प्रा.शांताराम शंकर माळी

शारिरीक शिक्षण संचालक,

अ) व्यवस्थापन व आयोजन-

१. १ ऑगस्ट २०१७ रोजी महाविद्यालयाच्या मैदानावर प्राचार्य,प्राध्यापक,विद्यार्थी,खेळाडू यांच्यासमवेत क्रिडा दिन साजरा करण्यात आला. महाविद्यालयाचे प्राचार्य यांनी मेजर ध्यानचंद हॉकीचे जादुगर यांच्या प्रतिमेचे पुजन करण्यात आले.

ब) सेमिनार-

१. दि.२१ जुलै २०१७ रोजी शिवाजी विद्यापीठ क्रिडा अधिविभाग कोल्हापुर आयोजित शारिरीक शिक्षण व क्रिडा धोरण या विषयावरील एक दिवसीय कार्यशाळेत सक्रिय सहभाग.

लहर... २०१७-२०१८

२.दि. १०/११/२०१७ रोजी महिसादल कन्या महाविद्यालय पुरबमेदिनीपुर वेस्ट बंगाल आयोजित आंतर राष्ट्रीय परिषदेमध्ये सक्रिय सहभाग

३.दि.१५/१२/२०१७ रोजी अमरावती विद्यापीठ अमरावती आयोजित आंतर राष्ट्रीय परिषदेमध्ये सक्रिय सहभाग

४. दि.३/२/२०१८ रोजी शिवाजी विद्यापीठ सुटा संघटना कोल्हापूर आयोजित एक दिवसीय कार्यशाळेत सक्रीय सहभाग.

५. दि.११/३/२०१८ रोजी शिवाजी महाविद्यालय बार्शी आयोजित सोलापूर विद्यापीठ सोलापूर पुरस्कृत राष्ट्रीय परिषदेमध्ये सक्रिय सहभाग

क) नेमणुक व निवड-

१.दि.१३ सप्टेंबर २०१७ रोजी स.ब.खाडे महाविद्यालय कोपडे येथे झालेल्या शिवाजी विद्यापीठ आंतर विभागीय महिला ज्युदो स्पर्धेतून शिवाजी विद्यापीठ ज्युदो संघ निवडण्यासाठी चेअरमन म्हणून निवड

२. दि. ०५ नोव्हेंबर २०१४७ रोजी अखिल भारतीय ज्युदो महिला स्पर्धा टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ पुणे येथे होणाऱ्या स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ महिला संघचा कोच म्हणून निवड.

३. दि. ११ नोव्हेंबर २०१७ रोजी वारणा महाविद्यालय ऐतवडे येथे झालेल्या आंतर विभागीय महिला कबड्डी निवड चाचणी क्रीडा स्पर्धेतून शिवाजी विद्यापीठ महिला संघ निवडण्यासाठी चेअरमन म्हणून निवड.

४. दि.११ नोव्हेंबर २०१७ रोजी वेस्ट झोन विद्यापीठ महिला कबड्डी स्पर्धो मुंबई विद्यापीठ मुंबई(महाड) येथे होणाऱ्या स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ महिला कबड्डी संघाचा कोच म्हणून निवड.

५. दि. २७/११/२०१९ / रोजी क्रीडा महोत्सव डॉ.बाबासाहेब सावंत कोकण कृषी विद्यापीठ दापोली येथे होणाऱ्या स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ पुरुष कबड्डी संघाचा कोच म्हणून निवड.

६. दि.१३/१२/२०१७ रोजी स.ब.खाडे महाविद्यालय कोपडे येथे झालेल्या शिवाजी विद्यापीठ आंतर विभागीय पुरुष ज्युदो स्पर्धेतून शिवाजी विद्यापीठ ज्युदो संघ निवडण्यासाठी सदस्य म्हणून निवड

७. दि.०९/०९/२०१८ रोजी अखिल भारतीय विद्यापीठ पुरुष ज्युदो स्पर्धा पंजाबी विद्यीपीठ चंदीगढ येथे होणाऱ्या स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ पुरुष ज्युदो संघाचा कोच म्हणून निवड

८. दि. ९/०८/२०१७ रोजी शिवाजी विद्यापीठ क्रीडा व संवर्धन मंडळ बैठकीसाठी सदस्यपदी नियुक्ती.

लहर... २०१७-२०१८

राजाराम आ.पाटील

सहयोगी प्राध्यापक मराठी विभाग

- १.आत्मप्रत्यय या त्रैमासिकेच्या संपादन मंडळावर सदस्य म्हणून काम
२. आर्ट्स् अॅण्ड कॉर्मर्स कॉलेज,आष्टा येथे अग्रणी महाविद्यालात समन्वयक म्हणून काम
३. प्रसार माध्यमातील करीयरच्या संधी या विषयावर एक दिवसीय कार्यशाळा आयोजन दि.११/१/२०१८
४. कायदा जनजागृती कार्यशाळा अग्रणी महाविद्यालय अंतर्गत दि.२०/२/२०१८ रोजी पार पडली. अँड किरण पाटील,अॅ.ओंकार पाटील,अॅ.दिग्विजय पाटील व इतर सहभागी झाले होते. समन्वयक म्हणून काम.
५. शिवाजी विद्यापीठ मराठी शिक्षक संघ व पाचगणी येथील श्रीमती मीनालबेन मेहता महाविद्यालय दि.२३ सप्टेंबर २०१७ आयोजित एक दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्र निबंध वाचक म्हणून सहभागी,संशोधन पेपर प्रकाशित.
- ६.शिवाजी विद्यापीठ मराठी शिक्षक संघ व बळवंत कॉलेज विटा आयोजित दोन दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्रात दि. ९ व १० फेब्रुवारी २०१८ रोजी सहभाग.
७. शिवाजी विद्यापीठ शिक्षक संघ (सुटा) आयोजित एक दिवसीय चर्चासत्र दि.१३/२/२०१८ रोजी इस्लामपूर येथील चर्चासत्रात उपस्थित.
- ८.मोहनराव पंतगराव पाटील महाविद्यालय बोरगांव,आयोजित दि.२९/१२/२०१७ राष्ट्रीय चर्चासत्रात निबंध वाचक म्हणून सक्रिय सहभाग
९. तक्रार निवारण समिती ,समन्वयक म्हणून काम
१०. लैंगिक छळ प्रतिबंध समिती सदस्य म्हणून काम.
११. निवडणुक निर्णय अधिकारी (विद्यार्थी मंडळ२०१७–२०१८ निवडणुक) म्हणून यशस्वीपणे काम.
१२. अंतर्गत वरिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून शिवाजी विद्यापीठ परीक्षा ऑक्टों/नोव्हें २०१७ काम
१३. बी.ए /बी.कॉम परिक्षा कामकाज पूर्ण.

Prof.Dr.P.A.Olekar **Assistant Professor,Dept.of Histaory**

A) Important Activities:-

1. Working as a Head of the History Department from 1st August 2015 to till today.
2. Working as a Associate NCC Officer of the National Cadet Corps from 1st July 2012 to till today.
3. Working as a co-coordinator in colleges Various Committees like Entry in Services, Staff Academy and Career Guidance Cell.
4. Working as a Nodal Officer of AISHE (All India Survey of Higher Education) in college.

B) Attendance in Workshop and Faculty Development Programme:-

1. Attended one Day Workshop on 'AISHE' (All India Survey of Higher Education) 1st February 2018, Jointly organized by PVP College, Tasgaon & Director of Higher Education Office, Pune.
2. Attended one Day Workshop on Avishkar at Willindon College, Sangli on 18th November 2107 organized by Willindon College, Sangli and Shivaji University, Kolhapur.
3. Attended and completed 10 day CATC Camp organized by 16 MAH BN NCC Sangli, at SKTN Sangli on 19th July 2017 to 28th July 2017.

C) Attendance in Seminar and Conference Programme:-

1. Presented Research paper on 'The Contribution of Aruna Asafali in the Under ground Movement at 1942' of one day national Seminar on 'Contribution of women in Indian freedom movement' organized by Dr. Babasaheb Ambedkar College, Peth- vadgaon, Dist.- Kolhapur.
2. Presented Research paper on 'Post- Truth new ideological concept in the modern political culture' of one day interdisciplinary International Conference on 'Political and Historical movements in the world' organized by Vivekanand College, Kolhapur, Dist.- Kolhapur.
3. Presented Research Paper on 'Scientific Methodology of Historical data preservation' of Two Day National Seminar at PVP College, Tasgaon.

डी.जे.दमामे

सहायक प्राध्यापक, मराठी विभाग.

१. शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर आणि ‘युनिसेफ’ यांच्या वतीने घेण्यात आलेल्या

“Reduction of Neo -Natal Mortality /all Children in school and learning /migration/wash” (दि. १५-१६ सप्टेंबर)या कार्यशाळेत सहभाग

२. शिवाजी विद्यापीठ शिक्षक संघ (सुटा) यांच्या वतीने घेण्यात आलेल्या ‘सुधारित ए.पी.आय. व्यवस्था’ या कार्यशाळेत सहभाग.

३. दुरशिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर. यांच्या वतीने तयार करण्यात येणाऱ्या एम.ए.भाग-

१ मराठी च्या ‘भाषाविज्ञान व मराठी भाषा’ या अभ्यास पत्रिकेतील ‘भाषाकुल संकल्पना आणि मराठी भाषा’ या अभ्यास घटकांचे लेखन

४. ‘नवज्योत’ या आंतरराष्ट्रीय आंतरविद्याशाखीय संशोधन पत्रिकेमध्ये ‘मराठी विज्ञान साहित्य’ हा संशोधन लेख प्रसिद्ध

५. यु.जी.सी आणि तुळजाभवाना महाविद्यालय तुळजापूर, यांच्या वतीने घेण्यात आलेल्या ‘मराठी साहित्य : प्रकारांतर व माध्यमातंर’ या राष्ट्रीय चर्चासत्रात ‘साहित्याचे माध्यमातंर : एक विचारमंथन’ या संशोधन लेखाचे सादरीकरण तसेच सदर लेख ‘रिव्हिव ऑफ रिसर्च’ या यु.जी.सी मान्यता प्राप्त संशोधन पत्रिकेत प्रकाशित.

६. दक्षिण महाराष्ट्र साहित्य सभा कोल्हापूर , अखिल भारतीय मराठी साहित्य महा मंडळ, महाराष्ट्र साहित्य परिषद शाखा इस्लामपूर यांच्या वतीने आयोजित करण्यात आलेल्या ‘मराठी साहित्यातील श्रमिकांचे चित्रण’ या राज्यस्तरिय चर्चासत्रात ‘चर्चक म्हणून सहभाग

७. शिवाजी विद्यापीठ शिक्षक संघ (सुटा) यांच्या वतीने घेण्यात आलेल्या ‘परिभाषित अंशदायी पेन्शन योजना’ या राज्यस्तरीय एक दिवसीय कार्यशाळेत सहभाग.

८. शिवाजी विद्यापीठ मराठी शिक्षक संघ कोल्हापूर आणि बळवंत कॉलेज विटा यांच्या वतीने घेण्यात आलेल्या ‘कविता : रूप आणि अविष्कार’ या दोन दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्रात ‘अदिवासी जमातीच्या लोककलांचा सांस्कृतिक दृष्टीने अभ्यास ’. या शोधनिबंधाचे सादरीकरण.

९. ‘अक्षर वाडःमय या यु.जी.सी प्रमाणित आंतरराष्ट्रीय संशोधन पत्रिकेत मराठीतील ‘प्राणीकथा : स्वरूप आणि संकल्पना’ हा शोधनिबंध प्रकाशित.

१०. ‘क्रिटिकल स्पेस’ या यु.जी.सी प्रमाणित आंतरराष्ट्रीय संशोधन पत्रिकेत ‘२१ वे शतक, जागतिकीकरण आणि मराठी काढंबरी’ हा शोधनिबंध प्रकाशित.

-
- ११. शिवाजी विद्यापीठ मराठी शिक्षक संघ कोल्हापूर (शिविम)च्या कार्यकारिणी सदस्यपदी (२०१८ ते २०२१) निवड
 - १२. शिवाजी विद्यापीठ शिक्षक संघ (सुटा) सांगली जिल्हा कार्यकारिणी सदस्यपदी महाविद्यालय प्रतिनिधी म्हणून निवड.
-

**Dattratray B. Shinde
Librarian**

- 1. Presented Research paper in Interaional conference The Impact o Social Network Sites on Library Services Organsized by 1-Kol & Goa University, Goa on 15 th & 16 th Decenber 2017.
- 2.Presented and Published Research in Multidisciplinary Naional Seminar on Role of E-resources in the Academic libraries in UGC Approved Journal having ISSN-23193689 at Mohanrao Patangrao Patil College, Borgao on 29 th December 2017.
- 3. Presentes and published research in National seminar on INFLIBNET-Nlist e-Consortium for Academic Libraries in UGC Aproved journal having ISSN-2394-207Xat Baburaoji Gholap collge,Sangvi, Pune on 19 th & 20 th january 2018.
- 4. Presented and Published Research in state National Seminar on Library Automation : An overview in UGC Approved Journal having ISSN-2394- 207X at Arts Commerce & Science College, Isdapur on 23rd & 24 th january 2018
- 5. Presented and Published Reserch in National on Seminor on Changing Role of open Access in Libraries in Proceeding having ISBN- 9788192489513 at Y.C Warna Mahavidyalaya, Warnanagar on 9 th February 2018.
- 6. Book chapter published on. Institutional repositories in Indian higher education. in “ Changing Dimenstions of Libraies in the Digital Age . having ISBN- 9788126926993 by atlantic publishers & Distributors ltd. 2018

दांडगे सुरेश नामदेव

सहाय्यक प्राध्यापक, इतिहास विभाग

- * दूर शिक्षण विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर, च्या वतीने दूर शिक्षण प्रवेश प्रक्रियेसाठी आयोजित केलेल्या एकदिवसीय कार्यशाळेत दिनांक-२७ जून २०१७ रोजी उपस्थिती.
- * गांधी अभ्यास केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर, च्या वतीने जी.डी बापू लाड आत्मकथन. एक संघर्ष यात्रा या विषयावर आयोजित केलेल्या एकदिवसीय कार्यशाळेत दिनांक. २२ ऑगस्ट २०१७ रोजी उपस्थिती
- * कायदे विषयक सल्ला समिती, इस्लापूर, आग्रणी महाविद्यालय विभाग व लैगिंग छळ प्रतिबंधक समिती, आर्ट्स् अॅण्ड कॉमर्स कॉलेज, आष्टा च्या वतीने आयोजित केलेल्या कायदा जन जागृती एकदिवसीय कार्यशाळेत दिनांक. २० फेब्रुवारी २०१८ रोजी उपस्थिती.
- * शिवाजी विद्यापीठ शिक्षक संघ, कोल्हापूर च्या वतीने इस्लामपूर येथे Revised API System (4 th Amendment) या विषयावर आयोजित केलेल्या एकदिवसीय कार्यशाळेत दिनांक. १३ फेब्रुवारी २०१८ रोजी उपस्थिती.
- * मोहनराव पंतगराव पाटील कॉलेज, बोरगांव, च्या वतीने दिनांक-२९ डिसेंबर २०१७ रोजी आयोजित केलेल्या उक दिवसीय आंतराविद्याशाखीय राष्ट्रीय चर्चासत्रात अंधश्रद्धा निर्मूलन सामाजिक व्यवस्थेपुढील एक आव्हान या विषयावर संशोधन पेपर सादर व प्रकाशित
- * इतिहास विभाग, विवेकानंद कॉलेज, कोल्हापूर च्या वतीने दिनांक ९ व १० फेब्रुवारी २०१८ रोजी आयोजित केलेल्या दोन दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्रात अकबरकालीन फतेपूर-सिंगीची वास्तुशिल्पकला या विषयावर संशोधन पेपर सादर प्रकाशित

III- Refresher Course :

Participated in the 300 th Refresher Course from 4 th September to 23 rd sept, 2017 in HRDC H.P University ,Shimla.

V -social Work and Special Activity :

1. Admission Committee Member of B.A II for 2017-18
2. Coordinator of Distance Education Study Center.
3. Participate in yoga Day 26 th June 2017.
4. Tree Plantation at College campus 4 July 2017.
5. Member of Standing Committee
6. Organized of Educational Tour of Dept. Of History on 24 th & 25 th Dec.2017
7. Prepared Criterion No VII for NAAC.

Dr.Ram N. Naik
Assistant Professor, Department Of Commerce

1. Published research paper on 'Innovation in Higher Education : A Student Approach' in Prime International Research Journal , Double Blind, Peer Reviewed, Indexed Journal on 2nd April,2017, Page Number- 39 - 47. ISBN-2349-2139
 2. Co-organization of one day workshop on 'Creating Public Awareness of Laws', in college on 20th Feb,2018.
 3. Attended one day workshop on 'Revised API System (4th Amendment)' on 13th Feb,2018 organized by Shivaji University Teachers Association, Kolhapur in Yashwantrao Chavan Mahavidyalaya, Islampur.
 4. Attended one day workshop on 'Avishkar' on 24th November,2017 jointly organized by Shivaji University, Kolhapur and Welingdon College, Sangli
-

Dr. Santosh Prabhakar Kavade
Department Of Political Science

1. Participated in one day Workshop on G.D.Baple Lad' Strugle in Life" orga nized by center for Gandhian study, Shivaji University, Kolhapur on 22 Aug 2017.
2. Participated as Team Manager in "Avishkar 2017-2018 research Project Compitation" Organized by D.A.B.Naik College, Chikali on 27 Dec 2017
3. Participated as term manager in one day workshop on "Leadership of Woman Local self Govt" oryanized by centre for Sharadabai Pawar at Shivaji Univer sity, Kolhapur on 31 Jan 2018.
4. Paper Presented entited "Direct Selection of Sarpanch by the People" in two day National conference on changing political issues organzied by shri Vijayshinha Yadav Arts & Science pethyadgaon on 16 & 17 Feb 2018
5. Participated as Term Manager in "Political Science Festival 2018" Organized by dept of political science at Shivaji University, Kolhapur on 3 Feb 2018
6. Gaided for poster exbition" Save the baby Environment, Terrarium,suced of Farmer M.K. Gandhi , 25 Non vters day, 26. No-constitutaional day on 2017 - 2018

Rajendra A. Pradhan
Assistant Prof. Deparment Of English

I - Seminar /Workshop/Conference Attended:

Sr. No.	Day and Date	Status	Title / Subject	Venue/Organized by
1	Saturday 9/9/2017	State Level Seminar	The Revised Process of Assessment and Accreditation by NAAC	D.D. Shinde Sarkar College, Kolhapur
2	Wednesday 13/12/2017	National Level Conference	Understanding Revised Assessment and Accreditation Method by NAAC	Mahavir Mahavidyalaya, Kolhapur.
3	Friday 29/12/2017	National Seminar	Transformation in Language, Literature, Society and Culture in 21 st Century	Mohanrao Patangrao Patil College, Borgaon.
4	Saturday 10/2/2018	National Seminar	New Streams in Higher Education	Kamala College, Kolhapur
5.	Tuesday 13/2/2018	Workshop	Revised System of API	SUTA
6.	Saturday 17/2/2018	National Conference	Use of ICT in Teaching, Learning and Research and Environmental Consciousness	K.N. Bhise Arts and Commerce College, Kurduwadi

III- Other Professional Development Activities:

- Presented and Published a Research Paper on 'Introduction of Foreign Universities in India and its Impact on Higher Education' in International Peer Team Reviewed Journal with ISSN..
- Presented and Published a Research Paper on 'Cultural Degradation in the 21st century Higher Education' in ISSN Journal designed by Mohanrao Patangrao Patil College, Borgaon.
- Presented and published a research paper entitled 'Use of ICT for Teaching English in India' in ISSN Journal designed by K.N. Bhise Arts and Commerce College, Kurduwadi.
- Completed a Refresher Course in 'English Language Teaching' at Jawaharlal Nehru Technological University, Hyderabad held during 19th Feb.2018 to 12th March 2018.
- Oral examiner for coc in 'English Communication skills' on 30 th March 2018 at gmt. K.R.P .Kanya Mahavidhylaya, Islampur

प्रा.विकास विलासराव पाटील हिंदी विभाग

१. संत कबीर प्रतिष्ठान लातुर द्वारा भारतीय भाषा और साहित्य चिंतन विषय पर आयोजित अंतर्राष्ट्रीय सम्मेलन में हिंदी था मराठी भाषाओं की वर्णमालाओं में अंतःसंबंध इस विषय पर आलेख प्रस्तुत किया ।
२. *अंग यथाम् उ आउग वॉअ_ ¥ ग { वर, ब त्वा उम्* “हाशिए का समाज और हिंदी-मराठी साहित्य” विषय पर आयोजित राष्ट्रीय संगोष्ठी विषय पर शोधालेख प्रस्तुत किया ।
३. श्रीमती कुसुमताई राजारामबापू पाटील कन्या महाविद्यालय इस्लामपूर में आयोजित हिंदी दिवस समारोह में प्रमुख अतिथि रूप में मंतव्य प्रस्तुत किया
४. कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय इस्लामपूर में आयोजित हिंदी दिवस समारोह में प्रमुख अतिथि के रूप में सन्मान प्राप्त.
५. काव्यप्रेमी शिक्षक तथा हास्य प्रबोधन परिवार द्वारा आयोजित राज्यस्तरीय काव्य सम्मेलन में प्रतिनिधि कवि के रूपमें चुनाव.
६. जानाई सार्वजनिक वाचनालय, आकाश चैरिटेबल ट्रस्ट, पेरले तथा परिसस्पर्श युथ क्रिएशन कराड द्वारा आयोजित राज्यस्तरीय काव्यवाचन प्रतियोगिता में सहभाग
७. अभिजित (दादा)कदम ज्युनिअर कॉलेज, पलूस में २३ जनवरी २०१८ को १२ वी कक्षा के बिदाई समारोह में प्रमुख अतिथी के रूप में सन्मान
८. डॉ. बी. आर. अम्बेडकर कला एवं वाणिज्य महाविद्यालय द्वारा “साहित्य समाज और हिंदी सिनेमा विषय पर आयोजित संगोष्ठी में हिंदी सिनेमा में हरफन मौला व्यक्तित्वः कवि प्रदिप विषय पर ” शोधालेख प्रस्तुत.
९. सावित्रीबाई फुले पुणे विश्वविद्यालय पुणे द्वारा “ हिंदी सिनेमा : समय संस्कृति और भाषा विषय पर ” आयोजित अंतर्राष्ट्रीय संगोष्ठी में हिंदी सिनेमा में लोकगीतों का योगदान विषय पर शोधालेख प्रस्तुत.
१०. काव्य प्रेमी शिक्षक मंच शाखा-सातारा द्वारा १४ फरवरी २०१८ में प्रेम काव्य प्रतियोगिता में परीक्षक के रूप में सन्मान मिला ।
११. शिवाजी विश्वविद्यालय के अंतर्गत आयोजित सातारा जिला अंतर विभागीय क्रीडा कबड्डी प्रतियोगिता में पंच के रूप में नियुक्ति चुनाव
१२. काव्य प्रेमी शिक्षक मंच शाखा-सातारा द्वारा राज्यस्तरीय काव्य सम्मेलन का आयोजन.

* सांस्कृतिक विभाग *

सांस्कृतिक विभाग हा महाविद्यालयाचे स्पंदन असतो. आपल्या श्रेष्ठ संस्कृतीची व उच्च जीवन मूल्यांची ओळख या विभागातून करून दिली जाते. सांस्कृतिक मुल्यांचे जतन करावे व विद्यार्थ्यांमध्ये असणाऱ्या सुप कलागुणांना वाव दयावा या हेतूने या विभागाची स्थापना केली आहे. केवळ ज्ञानार्जन न करता विद्यार्थ्यांनी उत्तम कलावंत व सुजाण नागरीक बनावे यासाठी हा विभाग प्रयत्नशील आहे.

राजश्री शाहू महाराज जयंतीच्या निमित्ताने राजर्षी शाहू महाराजांच्या प्रतिमेचे पूजन करून त्यावेळी त्यांचे विचार व व्यक्तिमत्वाची ओळख सांगणारे लेख भित्तिविक्रिकेमध्ये प्रसिद्ध करण्यात आले.

आदरणीय लोकनेते राजारामबापू पाटील यांची जयंती व लोकमान्य टिळक पुण्यतिथी व आण्णा भाऊ साठे जयंती असा संयुक्त कार्यक्रम हा १ ऑगस्ट रोजी घेण्यात आला. त्यांच्या प्रतिमांना अभिवादन करून त्या निमित्ताने ‘परिमल’ या भित्तिपत्रिकेचा विशंष अंक प्रकाशित करणेत आला. या कार्यक्रमाच्या वेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून प्राचार्य डॉ.विलास काळे हे उपस्थित होते. यावेळी त्यांचे व्याख्यान आयोजित करणेत आले होते. गुरुपौर्णिमा :

गुरुपौर्णिमेच्या निमित्त साधून त्या दिवशी गुरुपुजनाबरोबर नवीन आलेल्या विद्यार्थ्यांना उद्देशून ‘प्राचार्य डॉ.विलास काळे यांचे अभिभाषण झाले.या वेळी विद्यार्थ्यांनी शिक्षकांचा सत्कार केला.

स्वातंत्र्य दिन :

१५ ऑगस्ट रोजी स्वातंत्र्यदिनाच्या निमित्ताने प्राचार्य डॉ.विलास काळे यांनी ध्वजवंदन केले. या निमित्ताने ‘परिमल’ या भितीपत्रिकेच्या ‘स्वातंत्र्य दिन’ विशेषांकाचे उद्घाटन केले गेले. यावेळी प्राचार्यांनी महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना उद्देशून मार्गदर्शन केले.

*शिक्षक दिन :

५ सप्टेंबर ला शिक्षक दिन या कार्यक्रमाचे नियोजन करण्यात आले होते. शिक्षक दिनाच्या निमित्ताने विद्यार्थ्यांनी शिक्षकांचा सत्कार केला.व या दिवशी महाविद्यालयाच्या अध्यापनाचे काम विद्यार्थ्यांनी केले.

मा.खा.सुप्रिया सुळे यांच्या युवासंवाद यात्रेत ५० विद्यार्थ्यांचा सहभाग व निरंजन कुरणे या विद्यार्थ्यांचे ‘युवकांची व्यसनाधिनता’ या विषयावर संवाद यात्रेत भाषण

* सावित्रीबाई फुले जयंती :

स्त्री शिक्षणाच्या आद्य प्रणेत्या क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले यांची जयंती महाविद्यालयात मोठ्या प्रमाणात साजरी करण्यात आलेली यावेळी त्यांच्या प्रतिमेचे पूजन करणेत आले. यावेळी झालेल्या समारंभाच्या प्रमुख पाहुण्या म्हणून मराठी विभागाच्या प्राध्यापिका डॉ. माधुरी तानवडे या उपस्थित होत्या. या समारंभाचे अध्यक्ष हिंदी विषयाचे विभागप्रमुख प्रा.दिपक फसाले हे होते यावेळी विद्यार्थ्यांनी,शिक्षकांनी आपली मनोगते व्यक्त केली.

महापरिनिर्वाण दिन – भारतीय घटनेचे शिल्पकार भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचा महापरिनिर्वाण दिन साजरा करण्यात आला. यानिमित्त त्यांच्या प्रतिमेचे पूजन करण्यात आले.

शिवजयंती – हिंदवी स्वराज्याचे संस्थापक छत्रपती शिवाजी महाराज यांची जयंती रविवार दि. १९/२/२०१८

लहर... २०१७-२०१८

रोजी मोठ्या उत्साहात साजरी करण्यात आली. महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांच्या हस्ते प्रतिमेचे पुजन करण्यात आले.

युवा महोत्सव -

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस येथे संपन्न झालेल्या जिल्हास्तरीय युवा महोत्सव २०१७ – १८ मध्ये झालेल्या स्पर्धात भारतीय वाद्यवृद्ध या कला प्रकारात महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी तृतीय क्रमांक पटकावला.

डॉ. के. एच. हिरे कॉलेज, गारगोटी येथे झालेल्या मध्यवर्ती युवा महोत्सव स्पर्धामध्ये भारतीय वाद्यवृद्ध या कलाप्रकारात सहभाग

या सर्व कार्यक्रमासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. व्ही. जी. काळे यांचे मोलाचे मार्गदर्शन लाभले. तसेच सर्व प्राध्यापक व प्रशासकीय सेवक वर्गांचे सहकार्य लाभले.

समन्वयक : प्रा. डॉ. अरुण पाटील

Career Oriented Course in “ Spoken English”

The Certificate Course in ‘ Spoken English’ has been started in our college from academic year 2008-2009. With the purpose of providing career opportunities to the students in their various emerging fields of duties / jobs.

Since the date of commencement it has been running successfully. This course is funded by University Grants Commission, New Delhi, and affiliated to Shivaji University Kolhapur.

The art of communication in English is as important as one’s need for food and habitation in today’s times of globalization and information technology. The respected present course strikes to explore all possible innovative techniques of effective English Speaking

Our respected faculties are prof. Mrs. Vijaylaxmi Niyogi , Prof. Masal Ganaram Balasaheb and our visiting faculties are Prof. Rajendra Kamble, Dr. Snehal Kesarkar & Prof. Mrs. Anil Kate From Shirala .

In this year total number of benefitted Students are 25, out of them 04 belongs S.C., 01 NT, 02 OBC, 03 muslim and 14 Belongs open category.

We have given boost to basic skills of the students like self reliance, self expression, socialization, stage courage and group activities skills very successfully.

**Prof. Masal G. B.
Co-ordinator.**

राष्ट्रीय कैवळ योजना विभाग

प्रस्तावना :

कासेगांव शिक्षण संस्थेच्या आर्ट्स ॲण्ड कॉमर्स कॉलेज आष्टा येथे सन १९६९ पासून राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यरत आहे. महाविद्यालयीन विद्यार्थी विद्यार्थिनींच्या व्यक्तिमत्वाचा सर्वांगिण विकास व्हावा आणि तसेच त्यांना त्याचे मोल कळावे यासाठी राष्ट्रीय सेवा योजना महत्वाची भूमिका पार पाडत आली आहे. या योजनेच्या यशस्वीतेसाठी महाविद्यालयीन परिसर आणि दत्तक खेडे या ठिकाणी विविध उपक्रम राबविले जातात. निर्मलग्राम, राष्ट्रीय एकात्मता, देशप्रेम, नेतृत्व, अंधश्रद्धा निर्मूलन, साक्षरता वृक्षारोपण, पर्यावरण, जाणीव जागृती, रक्तदान, लेक वाचवा अभियान, सामाजिक बांधिलकी, सर्वधर्म समभाव, ग्रामीण विकास, स्वयंशिस्त, आरोग्य, तंटामुक्त गांव, गर्भलिंग निदान व स्त्रीभुण हत्या प्रतिबंध, आरोग्य व सार्वजनिक स्वच्छता, व्यसनमुक्ती, पाणी व्यवस्थापन श्रमदान या सारख्या कार्यक्रमाबरोबर विविध उपक्रम राबवले जातात.

नियोजन बैठक :

सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात पार पाडल्या जाणाऱ्या उपक्रमांचे नियोजन करण्यासाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे बैठक दि. ७ जुलै २०१७ रोजी यावेळी वर्षभरातील विविध कार्यक्रमांचे नियोजन करण्यात आले. त्यानुसार दत्तक खेडे म्हणून गाताडवाडी या गावाची निवड करण्यात आली तसेच महाविद्यालय परिसर व दत्तक खेडे गाताडवाडी या गावी विविध उपक्रम घेण्यात आले.

राष्ट्रीय सण व कार्यक्रम :

महाविद्यालय आणि दत्तक खेडे गाताडवाडी येथे. लोकसंख्या दिन, राजारामबापू जयंती, अण्णाभाऊ साठे जयंती, लोकमान्य टिळक पुण्यतिथी, १ ऑगस्ट, क्रांती दिन १५ ऑगस्ट, स्वातंत्र्य दिन २६ जानेवारी प्रजासत्ताक दिन, सद्भावना दिन, शिक्षक दिन, वृक्षादिंडी, वृक्षारोपण, श्रमदान, सेवा योजना दिन, महात्मा गांधी जयंती, १ डिसेंबर एड्स दिन सारखे युवक दिन, राजारामबापू पुण्यतिथी, मकर संक्रांती, सावित्रीबाई फुले जयंती, तसेच १२ जानेवारी २०१८ स्वामी विवेकानंद यांच्या जयंती 'निमित्त भव्य रथ यात्रेचे आयोजन आष्टा शहरामध्ये करण्यात आले होते. या रथयात्रेत एन.एस.एस.च्या विद्यार्थी विद्यार्थिनी व ग्रामस्थ यांनी सहभाग घेतला.

आरोग्यविषयक कार्यक्रम :

सन २०१७-२०१८ या शैक्षणिक वर्षात राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वतीने दत्तक खेडे गाताडवाडी येथे निर्मलग्राम, एड्स जनजागृती, पल्सपोलिओ मोहिम, वैयक्तिक आरोग्य, शारीरिक स्वच्छता, महिला आरोग्य, यासारखे आरोग्यविषयक कार्यक्रम राबविण्यात आले.

लहर... २०१७-२०१८

श्रमप्रकल्प :

राष्ट्रीय सेवा योजनेमार्फत महाविद्यालयातील विद्यार्थी विद्यार्थ्यांच्या बौद्धिक विकासाबरोबरच शारीरिक श्रमाचे महत्त्व समजावे. श्रमाला प्रतिष्ठा मिळावी यासाठी विविध श्रमकल्प राबविले जातात. दत्तक खेडे गाताडवाडी येथे निर्मलग्राम अभियाना अंतर्गत, गटार खुदाई, गटार सफाई, गाजर गवत निर्मूलन, वृक्षारोपण आणि वृक्षसंवर्धन, ग्राम परिसर स्वच्छता, वृक्षारोपणासाठी खड्डे इत्यादी कार्यक्रम राबविण्यात आले. यासाठी गाताडवाडी गावचे सौ. वैशाली जाधव सदस्या पं. स. वाळवा, माजी सरपंच, मा. श्री. शंकर जाधव, ग्रामविकास अधिकारी, गावकामगार तलाठी, विविध संस्थांचे पदाधिकारी ग्रामस्थ यांचे सहकार्य लाभले. वृक्षारोपण आणि संवर्धन :

या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालय परिसर व दत्तक खेडे गाताडवाडी येथे प्रवेशदाराजवळ तसेच महादेव मंदिर परिसरामध्ये वृक्षारोपणासाठी खड्डे काढून २५० झाडांचे वृक्षारोपण करण्यात आले. तसेच महाविद्यालयीन परिसरात १५० झाडाचे वृक्षारोपण करण्यात आले.

विशेष उपक्रम :

स्वामी विवेकानंद यांच्या जयंती निमित्त राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वतीने स्वामी विवेकानंद

जीवन व कार्य या विषयावर दि. १२/१/२०१८ रोजी प्रा. दीपककुमार फसाले यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते.

नेताजी सुभाषचंद्र बोस जयंती निमित्त राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वतीने प्राचार्य डॉ. विलास काळे यांचे मार्गदर्शनपर व्याख्यान २३ जाने २०१८ रोजी आयोजित करण्यात आले होते.

दि. २४ सप्टेंबर २०१७ रोजी एन.एस.एस. दिनानिमित्त आमच्या महाविद्यालयाचे प्रा. गंगाराम मासाळ यांचे राष्ट्रीय सेवा योजना या विषयावर मार्गदर्शनपर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

दि. २२ -१२- २०१७ रोजी दत्तक खेडे गाताडवाडी येथे शिंदे शिंदे शिंदे जनजागृतीसाठी कॅडल मार्च चे आयोजन करण्यात आले होते.

राष्ट्रीय व राज्य प्रजासत्ताकदिन सराव व संचलन निवड शिंदे :

* २६ जानेवारी २०१८ राष्ट्रीय प्रजासत्ताक दिन संचलन शिंदे नवी दिल्लीसाठी कु. विकास सखाराम शिंदे बी. ए. भाग ३ याची अभिनंदनीय निवड (१ जानेवारी ते ३१ जानेवारी २०१८)

* प्रजासत्ताक दिन संचलन पूर्व निवड शिंदे दि. २० आक्टोबर ते २९ आक्टोबर २०१७
१) कु. विकास सखाराम शिंदे बी. ए. भाग ३

*प्रजासत्ताक दिन संचलन पूर्व निवड शिबीर दि. ८ सप्टेंबर ते १० सप्टेंबर २०१७

१) कु.विकास सखाराम शिंदे बी.ए.भाग ३

२) कु.तृप्ती धोंडिराम अनुजे बी.ए.भाग २

* प्रीएसआरडी निवड शिबीर दि. ९ सप्टेंबर ते ७ सप्टेंबर २०१७

१) कु.अनुजे तृप्ती धोंडिराम बी.ए.भाग २ २) कु.नायकल तेजस्वी खंडू बी.ए.भाग २

३) कु.शिंदे विकास सखाराम बी.ए.भाग ३

विद्यापीठस्तरीय विशेष सेवा श्रमसंस्कार शिबीर निवड-

* विशेष श्रमसंस्कार शिबीर १० सप्टेंबर २०१७ ते १६ सप्टेंबर

१) कु.अनुजे तृप्ती धोंडिराम बी.ए.भाग २

२) कु.दोरडे अमोल बाळू बी.ए.भाग ३

३) कु.कांबळे राज सर्जेराव बी.ए.भाग २

४) कु.खोत उत्कर्षा सुभाष बी.ए.भाग २

५) कु.नायकल जेजस्वी खंडू बी.ए.भाग २

६) कु.शिंदे विकास सखाराम बी.ए.भाग ३

७) कु.लाड अभिजीत रामचंद्र एम.ए.भाग १

८) कु.मानेखान फारुख सलीम एम.ए.भाग १

* दि. ८/८/२०१८ ते ९/८/२०१८

१) साखरे सौरभ गजानन बी.ए.भाग २

२) आवटे गणेश रामचंद्र बी.ए.भाग २

३) कांबळे रविद्र ज्योतीराव बी.ए.भाग २

४) माळी प्रविण अशोक बी.ए.भाग २

५) गोंधळे अशोक सदाशिव बी.ए.भाग २

६) मुसने गणेश चंद्रशेखर बी.ए.भाग २

७) कदम अजिंक्य संजय बी.ए.भाग १

८) माने रोहित नामदेव बी.ए.भाग १

९) हंकारे अनिकेत तानाजी बी.ए.भाग १

१०) जाधव नुतन मधुकर बी.ए.भाग १

११) कदम अनंराधा जगन्नाथ बी.ए.भाग १

१२) पाटील पल्लवी चौगोडा बी.ए.भाग १

१३) सुतार प्रतिक्षा परशुराम बी.ए.भाग १

१४) साळुंखे अश्विनी यशवंत बी.ए.भाग १

विशेष सेवा श्रमसंस्कार शिबीर गाताडवाडी :-

आर्ट्स् ॲन्ड कॉर्मर्स कॉलेज मधील एन.एस.एस. विभागाच्या वतीने दि. १५-१२-२०१७ रोजी शिबीर घेण्यापूर्वी पूर्व तयारी म्हणून मा.प्राचार्य डॉ.व्ही.जी काळे मी स्वतः व कार्यक्रम अधिकारी प्रा.एस.एस.मोहिते, प्रा.गंगाराम मासाळ इ.गाताडवाडी ग्रामपंचायतीमध्ये जावून सरपंच मा.सौ.वैशाली जाधव.उपसरपंच सौ.संगीता शिंदे, सर्व ग्रामपंचायत सदस्य, विविध सहकारी सासायट्याचे पदाधिकारी व मान्यवर ग्रामस्थांच्या भेटी घेतल्या.

विशेष शिबीर भेट-युवा नेते व उद्योजक मा.प्रतिक पाटील दादा यांनी शिबीर स्थळी भेट देऊन शिबीरार्थीच्या समवेत श्रमदान केले व त्यांच्या अडीअडचणी जाणुन घेतल्या. व मार्गदर्शन केले.

शिबीर समारोप समारंभ शुक्रवार दि.२५-१२-२०१७ रोजी प्राचार्य डॉ.राजेंद्र कुरळपकर, सहसचिव, कासेगांव शिक्षण संस्था यांच्या हस्ते व मा.श्री. शामराव पाटील (काका) अध्यक्ष, कासेगांव शिक्षण संस्था यांच्या अध्यक्षतेखाली व मा.श्री.डॉ.डी.के.गायकवाड समन्वयक, राष्ट्रीय सेवा योजना शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांच्या प्रमुख उपस्थितीत संपन्न झाला या निमित्ताने श्री.बाबुराव पाटील (तात्या) सदस्य, कासेगांव शिक्षण संस्था कासेगांव, मा.सौ.वैशाली जाधव, सदस्या पंचायत समिती वाळवा व गाताडवाडीतील विविध सहकारी सोसायटीचे चेअरमन व मा.सदस्य व ग्रामस्थ उपस्थित होते.

या नंतर शुक्रवार दि.२५-१२-२०१७ राजी सकाळी ६.३० वाजता शिबीर आढावा घेवून शिबीरार्थीनी शिबीर स्थळावरून महाविद्यालयाकडे प्रयाण केले.

अशा रीतीने राष्ट्रीय सेवा योजनेचे २०१७-२०१८ चे विशेष सेवा श्रमसंस्कार शिबीर यशस्वी करण्यासाठी मा.प्राचार्य डॉ.विलास काळे, श्री.मारुती कोळी व शिवाजी सुतार (शिपाई), सर्व सहकारी प्राध्यापक व प्रशासकीय सेवक आणि ग्रामस्थ यांचे सहकार्य लाभले.

प्रा.जी.बी.मासाळ

प्रा.डी.जे.दमामे

कार्यक्रम अधिकारी

कंकियक औरिइंटैक्ट कोर्सेस - वाणिज्य विभाग

वाणिज्य विभागामार्फत **Certificate Course in E-Backing, Certificate Course in Business Accounting, Certificate Course in Tax Practices** असे तीन कोर्सेस २००७ पासून घेण्यात येतात. २०१७-२०१८ या वर्षात सुधा अत्यंत यशस्वीपणे हे कोर्स चालविले गेले. **COC in E-Banking** साठी प्रा.स्नेहल पाटील मँडम यांचे **COC in Business Accounting** साठी प्रा.अभिजीत देसावळे व प्रा.प्रणिता ऐतवडे यांचे आणि **COC in Tax Practices** साठी डॉ.पी.व्ही.मोहीते, डॉ.राम नाईक व प्रा.अभिजीत देसावळे यांचे सहकार्य मिळते या तीन ही कोर्ससाठी विभागातील बी.कॉम भाग १ व बी.कॉम भाग ३च्या विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे.

डॉ.पी.व्ही.मोहीते (समन्वयक)

प्रा.ए.एच.देसावळे

डॉ.बी.के.माने

प्रा.स्नेहल पाटील

डॉ.आर.एन.नाईक

लहर... २०१७-२०१८

मराठी वाडःमय मंडळ

मराठी विषयाचे अद्ययावत ज्ञान विद्यार्थ्यांना मिळावे मातृभाषा अधिक विकसित व्हावी त्यातुन विद्यार्थ्यांना आपले ज्ञान ,विचार,आचार,व कर्तृत्व गाजवण्याची संधी मिळावी या उद्देशाने मराठी वाडःमय मंडळ कार्यरत आहे. अहवाल सालात खालील उपक्रम मराठी वाडःमय मंडळातर्फे राबिवण्यात आले.

१. मराठी वार्ता या मराठी वृत्तपत्र कात्राणांचा अंक प्रकाशित करण्यात आला.
- २.लहर वार्षिक नियतकालिकासाठी विद्यार्थ्यांना लिहण्यास प्रोत्साहित केले.
३. मीडिया लॅंब व लॅंग्वेज लॅंब मधील साधनांचा विद्यार्थ्यांना परिचय क रून देण्यात आला.
- ४.मराठीतील संत साहित्यिकांच्या जयंती,पुण्यतिथी निमित्त विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.
५. इंटरनेट वरील मराठी साहित्य,विकिपीडीया लेखन इ.ची माहिती विद्यार्थ्यांना देण्यात आली.
६. शब्दकोश,विश्वकोश,संस्कृतिकोश इ.ची ओळख विद्यार्थ्यांना करून देण्यात आली.
७. प्रसार माध्यमातील करिअरच्या संधी या विषयावरील कार्यशाळेचे आयोजन
८. मराठी राजभाषा दिनाच्या निमित्ताने पोस्टर प्रदर्शन व गट चर्चेचे आयोजन करण्यात आले.

अशा प्रकारे विविध उपक्रम राबिवण्यात आले. या उपक्रमांना प्राचार्य डॉ.विलास काळे यांचे मार्गदर्शन लाभले.

समन्वयक,
प्रा.राजाराम पाटील

सी.ओ.सी ट्रुरिझम

आजकालच्या धावपळीच्या युगात मानव विश्रांतीसाठी पर्यटन ठिकाणी धाव घेऊ लागला. त्यातुनच पर्यटनाची ठिकाणे विकसित होऊ लागली व जगातील कित्येक देशांच्या अर्थव्यवस्थेचा आधार पर्यटन व्यवसाय होऊ लागला. त्यातुनच तरुणांना पर्यटन क्षेत्रात व्यवसाय मिळू लागले. पर्यटक आणि पर्यटनामुळे उपलब्ध होणारे व्यवसायाचे शिक्षण ट्रुरिझम या कोर्स मधुन देण्यासाठी विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या वतीने ट्रुरिझम हा अभ्यासक्रम सन २०१३-२०१४ पासून सुरु करण्यात आला. हा अभ्यासक्रम आजपर्यंत ११० विद्यार्थ्यांनी पूर्ण केला आहे. तर २०१७-२०१८ यावर्षी ३० विद्यार्थ्यांनी प्रवेश निश्चित केला आहे.

ट्रुरिझम अभ्यासक्रम अंतर्गत पर्यटनाची ओळख, पर्यटन भूगोल व प्रत्याक्षिक हे पेपर शिकवले जातात. प्रत्याक्षिक पेपरसाठी अभ्यास सहलीचे दि.०५/०२/२०१८ रोजी गगनबावडा,कुणकेश्वर,मालवण सिंधुदूर्ग,तारकलीं बीच, या ठिकाणी आयोजन केले होते.

सी.ओ.सी. ट्रुरिझम अंतर्गत वर्षभरात पर्यटन दिवस,पोस्टर प्रदर्शन, कात्रण व लेख प्रदर्शनाचे व सेमिनराचे आयोजन करण्यात आले.

समन्वयक
प्रा.डॉ.अरुण पाटील

लहर... २०१७-२०१८

प्रसिध्दी विभाग

महाविद्यालयात घडणाऱ्या घटनानां वृत्तपत्रिय प्रसिध्दी मिळावी या उद्देशाने प्रसिध्दी विभाग कार्यरत आहे. या विभागामार्फत वर्षभर महाविद्यालयत राबविलेल्या कार्यक्रमांना चांगली प्रसिध्दी दिली जाते. विविध जयंती ,पुण्यतिथी यांचे कार्यक्रम वाणिज्य मंडळ उपक्रम वाडःमय मंडळ,अग्रणी महाविद्यालय व्याख्याने ,चर्चासत्रे,लैंगिक छळ प्रतिबंधक समिती उपक्रम,यांना प्रसिध्दी देण्यात आले. त्यासाठी दै.तरुणभारत,सकाळ,लोकमत,पुण्यनगरी,महाराष्ट्र टाइम्स इतर दैनिके लोकल, इलेक्ट्रिकल वाहिण्यांवर प्रसिध्दी झाल्या यासाठी त्या दैनिकांचे संपादन प्रतिनिधी झाल्या

समन्वयक ,
प्रा.राजाराम पाटील

Centre for Skill and Entrepreneurship Development

College has Centre for Skill and Entrepreneurship Development. This center is working as per guideline of Shivaji University Kolhapur. Different programs were organized by this center in this academic year. Two day workshop and demonstration of motorbike maintenance was organized on 17th and 18th Sep 2017 with collaboration of MCVC department. Mr. Chandrshekhar Tulasnkar was resource person. Lecture of Dr. Ram Naik on "Opportunities in Banking sector with New Techniques" and "Techniques of optimal utilization of electrical equipments" by Manik Pawar were arranged. Two day program organized through BCA department on "Literacy of Computer Accounting", and "Introduction to Hardware and Networking" on 2nd and 4th March 2018 was orgainzed. All programs were conducted under the guidance of Principal Dr. Vilas Kale. Members of committee, Dr.P.V.Mohite, Dr.Arun Patil, D. J. Damame, D.B.Shinde ,Abhijit Desavale contributed thoroughly in the year.

**Co-Ordinator
Dr.B.K.Mane**

ग्रंथालय विभाग

ग्रंथसंग्रह-

३१ मार्च २०१८ अखेर ग्रंथालयातील एकुण ग्रंथसंख्या ५०,९०८ इतकी असून त्यांची किंमत रु.४०,५८,१५५.८/- इतकी आहे. त्यापैकी खरेदी केलेले ४६,००० ग्रंथ असून त्याची किंमत रु.३६,१४,९८४.८/- इतकी आहे. देणगीद्वारे आलेले ४,३७५ ग्रंथ अंदाजे ४,४३,१७२.९२/- इतक्या किंमतीचे आहेत. ग्रंथालयात विविध विभागामार्फत असलेली ग्रंथसंख्या व ग्रंथोत्तर साहित्य खालील प्रमाणे आहे.

ज्युनिअर	सिनिअर	पदव्युत्तर	देणगी	नियतकालिकांचे बांधीव संच	दृकश्राव्य साधने	एकुण
६,८९९	३३,६६८	२,७७४	४,३७५	५५३	२५२	४८,५२९

वृतांत वर्षातील वाढ-

चालू वर्षात खरेदी केलेले आणि देणगी द्वारे आलेले ग्रंथ यांची एकुण संख्या ७५६ इतकी आहे. त्यांची किंमत २,६६,६१४/- इतकी आहे. त्यापैकी खरेदी केलेले ४८० ग्रंथ रु-१,७९,४२५/- इतक्या किंमतीचे देणगीद्वारे आलेले २७६ ग्रंथ अंदाजे रु.८७,१८९/- इतक्या किंमतीचे आहेत.

खरेदी केलेल्या ग्रंथांची विभागावार संख्या खालीलप्रमाणे आहे.

अ.नं	विभाग	ग्रंथसंख्या	किंमत
१	ज्युनिअर	४	४९६
२	सिनिअर	६४	१७,७३७
३	यु.जी.सी	३५९	१४५,४०२
४	पदव्युत्तर	३४	८,७५४
५	बी.सी.ए	२७	७,११६
	एकुण	४८०	१,७९,४२५

केंद्रीय हिंदी निदेशालय, नई दिल्ली यांचे कडून रु.८७,१८९/- ची एकुण २७६ पुस्तके ग्रंथालयास भेट मिळाली. यु.जी.सी.च्या तसेच केंद्रीय हिंदी निदेशालयाच्या भरघोस मदतीमुळे आमचे ग्रंथालय समृद्ध होण्यास मदत झाली आहे.

नियतकालिके- ग्रंथालयात विविध विषयांशी संबंधित आणि स्पर्धा परिक्षांसाठी उपयुक्त अशी एकुण ५३ नियतकालिके घेतली जातात.

दृकश्राव्य साधने-

ग्रंथालयात ग्रंथाव्यरिक्त संगणक,टी.व्ही,टेपरेकार्डर,रेडीओ,एल,सी,डी.,. डी,व्ही,डी.
प्लेअर.प्रोजेक्टर तसेच विविध विषयांच्या सी.डीज, डी,व्ही,डीज इ.दृकश्राव्य माध्यमे उपलब्ध असून त्याचा लाभ बहुसंख्य विद्यार्थी व शिक्षक घेत असतात.

सुविधा-

ग्रंथालयात स्कॉलर बारो कार्ड,दैनिक वर्तमानपत्र कात्रण सेवा,मॉडेल प्रश्नपत्रिका संच,
इंटरनेट,झेरॉक्स,ओपॅक, इ. विविध सुविधा आहेत.

ग्रंथालयाची अभ्यासिक सकाळी ७ ते रात्री १० पर्यंत खुली ठेवली जाते.

संगणकीकरण-

ग्रंथालयाचे पुर्णतः संगणकीकरण झाले असून,बारकोडसारख्या आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून संगणकीकृत ग्रंथालयीन सेवा वाचकांना दिली जाते
सी.सी.टी.व्ही,कॅमेरा-

ग्रंथालयात सुरक्षिततेच्या दृष्टीकोनातुन एकुण ६ सी.सी.टी.व्ही,कॅमेरे बसविण्यात आले आहेत.
विशेष उपक्रम-

सन २०१७-२०१८ या शैक्षणिक वर्षात ग्रंथालयात खालाल विशेष उपक्रम राबविण्यात आले.
१.ग्रंथालय दिन-ग्रंथालयशास्त्राचे जनक डॉ.एस.आर.रंगनाथन यांच्या जयंती निमित्त दि-९ ऑगस्ट
रोजी ग्रंथालस दिन साजरी करण्यात आला या प्रसंगी त्यांच्या प्रतिमेचे पूजन करून त्यांच्या
जीवनावरील विशेषांक प्रकाशित करण्यात आला.

बोस, इ.च्या जयंती व पुण्यतिथी निमित्त त्यांच्या जीवनावरील विशेषांक प्रकाशित करण्यात आले.
ग्रंथालयाचा लाभ-

महाविद्यालयातील विद्यार्थी,विद्यार्थींनी.प्रशासकीय सेवक तसेच इतर शाळेतील,माजी
विद्यार्थी,बहिस्थ वाचक अशा एकुण १२५१ वाचकांनी ग्रंथालयाचा लाभ घेतला
आभार-

ग्रंथालयास अनेक सन्माननीय व्यक्तिंनी देवून प्रशस्तोदगार काळजाले. ग्रंथालय समृद्ध होण्यासाठी
आमच्या प्राचार्या डॉ.विलास काळे यांचे मार्गदर्शन लाभले.तसेच ग्रंथालय समिती,प्रशासकीय सेवक व
विद्यार्थी यांचे सक्रिय सहकार्य लाभले त्याबद्दल सर्वांचे आभार.

ग्रंथपाल,
श्री.दत्तात्रय शिंदे

जिमखाना अहवाल

क्रिडा स्पर्धा म्हणजे संस्कृतीचे श्रेष्ठत्व पटवून देण्याची संधी असे जगभर म्हटले जाते स्पर्धा म्हणजे आपले लक्ष्य सध्या करण्यासाठी दोन शक्ती जेव्हा एकमेकांसमोर उभ्या टाकतात तेव्हा जिथे लक्ष्य आपल्या पदसात पाडण्यासाठी दोन्ही बाजूनी स्वबळ व विविध युक्त्या वापरल्या जातात अनेक प्रकारचे चुरस निर्माण होते या क्रियेस स्पर्धा असे म्हणतात .

अहवाल साला मध्ये आमच्या महाविद्यालयील विद्यार्थी शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत विभागीय व आंतरविभागीय राज्य नॅशनल या स्पर्धेमध्ये आपले आटर्स ॲण्ड कॉमर्स कॉलेज आष्टा मधील विद्यार्थींनी शैक्षणिक वर्ष २०१७-२०१८ मध्ये क्रिडा क्षेत्रात नेत्रदिपक कामगिरी केली .

दिनांक २२/०७/२०१७ रोजी क्रिडा संकुल मिरज येथे झालेल्या सांगली जिल्हा अमॅच्युअर अथलेस्टीक्स असोशिएशनच्या मान्यतेने १९ वर्षाखालील मैदानी स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयाचे ७ खेळाडू सहभागी झाले होते रनींग थोईंग जंपींग या स्पर्धेत महाविद्यायाचे सहा खेळाडुंची दिनांक २३/०८/२०१७ रोजी बालेवाडी पुणे येथे होणाऱ्या राज्य स्पर्धेसाठी निवड झालेल्या स्पर्धेत महाविद्यालयाच्या खेळाडुंनी चांगली कामगिरी केली.

दि.२९/०८/२०१७ रोजी महाविद्यालयाच्या मैदानावर प्राचार्य प्राध्यापक व खेळाडु यांच्या समवेत क्रिडा दिन साजरा करण्यात आला महाविद्यालयाचे प्राचार्य यांनी मेजर ध्यानचंद यांच्या प्रतिमेचे पुजन करण्यात आले.

दि.३०/०८/२०१७ रोजी क्रिडा संकुल मिरज येथे झालेल्या सांगली जिल्हा विभागीय जलतरन स्पर्धेसाठी आपल्या महाविद्यालयातील एक खेळाडू १५०० मिटर फ्रिस्टाइल स्पर्धेत प्रथम क्रमांक मिळवल्याने दि.०८/०९/२०१७ रोजी आंतर विभागीय स्पर्धा भोगावती कॉलेज भागावती येथे होणाऱ्या जलतरन स्पर्धेसाठी त्या खेळाडुंची निवड झाली.

दिनांक. ०६/१०/२०१७ रोजी क्रिडा संकुल मिरज येथे सांगली जिल्हा विभागीय मैदानी स्पर्धेसाठी आपल्या महाविद्यालयाचे २३ खेळाडुंनी धावणे थोईंग जंपींग या क्रिडा प्रकारात भाग घेतला व १२ खेळ प्रकारात नंबर काढूल दि.०४/११/२०१७ रोजी आंतरविभागीय मैदानी क्रिडा स्पर्धा वाय.सी.कॉलेज येथे कराड येथे होणाऱ्या या स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयाच्या खेळाडुंची निवड झाली.

दि.०८/१०/२०१७ रोजी बोरांव महाविद्यालय बोरांव येथे अंतर विभागीय खो-खो निवड चाचणी क्रिडा स्पर्धेसाठी आपल्या महाविद्यालयाचा एक खेळाडू सहभागी झाला होता त्याची अखिल भारतीय खो-खो विद्यापीठ स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ खो-खो सराव शिबीर कॅम्पसाठी निवड झाली होती.

दि.२२/१०/२०१७ रोजी सदाशिव मंडलीक महाविद्यालय मुरगुड येथे झालेल्या आंतरविभागातील महिला कुस्ती स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयाची दोन महिलांनी ७३ व ७६ किलो वजनी गटात शिवाजी विद्यापीठात दुसरा क्रमांक मिळवला.

दि.२८/१०/२०१७ रोजी वारणा महाविद्यालया ऐतवडे येथे आंतर विभागीय महिला कबड्डी स्पर्धा व निवड चाचणी स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयाची एक खेळाडू निवड चाचणी स्पर्धेत सहभागी झाली होती. त्या खेळाडूची दि. २३/११/२०१७ रोजी मुंबई विद्यापीठात होणाऱ्या अखिल भारतीय विद्यापीठ महिला कबड्डी स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ महिला कबड्डी संघात निवड झाली.

दि.२९/१०/२०१७ रोजी विश्वास नाईक कॉलेज शिराळा येथे झालेल्या विभागीय पुरुष कबड्डी क्रिडा स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयाचा कबड्डी संघ सहभागी झाला होता. त्या संघाने अनुक्रमे द्वितीय क्रमांक मिळवला व त्या संघाची दि.०९/११/२०१७ रोजी नाईट कॉलेज इंचलकरंजी येथे होणाऱ्या आंतर विभागीय पुरुष कबड्डी स्पर्धेसाठी निवड झाली आपल्या महाविद्यालय संघातील एका खेळाडुंची दिनांक १५/११/२०१७ मध्ये प्रदेश येथे होणाऱ्या अखिल भारतीय विद्यापीठ पुरुष कबड्डी स्पर्धेसाठी व दि.२७/११/२०१७ रोजी होणाऱ्या क्रिडा महोत्सव अश्वमेघ या स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ निवड झाली.

दि.१०/११/२०१७ रोजी सांगली जिल्हा कबड्डी असोसिइएशनच्या मान्यतेने वारणा ऐतवडे खुर्द येथे घेण्यात आलेल्या सांगली जिल्हा महिला कबड्डी निवड चाचणी स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयात महिला कबड्डी संघ सहभागी होऊन चांगली कामगिरी केल्याने णका मुलीचे सांगली जिल्हा महिला कबड्डी संघाची कॅम्पसाठी निवड झाली.

दि. १३/१२/२०१७ रोजी स.ब. खाडे महाविद्यालय कोपर्डे येथे आंतर विभागीय पुरुष ज्येडो स्पर्धेसाठी आपल्या महाविद्यालयाचे दोन खेळाडू ९६ त १०० किलो गटात सहभागी झाले होत स्पर्धेत महाविद्यालयाचा एक १०० किलो वजनी गटातील चेळाडुने शिवाजी विद्यापीठात द्वितीय क्रमांक मिळवला.

अशा प्रकारे जिमखाना विभागाची वाटचाल होण्यास आदरनीय प्राचार्य यांचे मार्गदर्शन लाभले व संस्थेचे चेअरमन सचिव सह.सहकारी प्राध्यापक यांचे सहकार्य लाभले सहकार्याबद्दल धन्यवाद!

शारिरीक शिक्षण संचालक,
श्री.शांताराम माळी

अग्रणी महाविद्यालय, उपक्रम

महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक उपक्रमांत महत्वाचे योगदान देणारा विभाग म्हणजे शिवाजी विद्यापीठ अग्रणी महाविद्यालय विभाग होय. या विभागामार्फत दरवर्षी नवीन उपक्रम राबिवले जातात. आमच्या आर्ट्स् ॲण्ड कॉर्मर्स कॉलेज आष्टा च्या वर्तीने दोन महत्त्वपूर्ण उपक्रम झाले. त्याचा आढावा खालील प्रमाणे.

१. प्रसारमाध्यमातील करीअरच्या संधी कार्यशाळा-

अहवाल वर्षात दोन कार्यशाळा घेण्यास अग्रणी विभागास मान्यता देण्यात आली. त्यानुसार “प्रसारमाध्यमातील करीअरच्या संधी या विषयावर” |या विषयावर पहिली कार्यशाळा दि. ११/१/२०१८ रोजी पार पडली मराठी विभागातील सरुड येथील शिवशाहू महाविद्यालय सरुडचे प्रा.डॉ. शिवकुमार सोनाळकर हे प्रमुख पाहूणे म्हणून उपस्थित होते. विविध वृत्तपत्रे, शिविम संशोधनपत्रिका यामधून त्यांचे लेखन प्रसिध्द झाले होते. कार्यशाळेत प्रारंभी दीपप्रज्वलन व प्रतिमापूजन झाले. अध्यक्षस्थानी प्राचार्य. विलास काळे होते प्रारंभी स्वागत व राजाराम पाटील यांनी केले प्रमूख पाहूणे डॉ. शिवकुमार सोनाळकर यांनी प्रसारमाध्यमे त्यांचे बदलते स्वरूप, त्या क्षेत्रील सध्यास्थिती व रोजगाराच्या संधी या अनुषंगाने आपले विचार मांडले. विविध वाहीन्या, वृत्तापत्रे, एफ.एम.चॅनेल, इंटरनेट पत्रकारीता या विविध क्षेत्रात असणारी रोजगारची ताकद व नव्या संधी यांची माहिती त्यांनी दिली. प्रा. राजाराम पाटील यांचे इलेक्ट्रॉनिक्स माध्यमातील संधी या विषयावर मार्गदर्शन सहकार्य लाभले. आभार डॉ. प्रतापसिंह मोहते यांनी मानले. १४० विद्यार्थी कार्यशाळेत उपस्थित होते.

२. कायदा जनजागृती कार्यशाळा-

या विभागामार्फत दि. २०/२/२०१८ रोजी “कायदा जनजागृती कार्यशाळा” पार पडली इस्लामपूर येथील वकील संघटना व मोफत कायदेविषयक सहाय्य व सळा समिती यांच्या सहकार्यने ही कार्यशाळा झाली. ॲड किरण पाटील माजी अध्यक्ष इस्लामपूर बार असासिएशन, ॲड. ऑंकार पाटील, ॲड दिविजय पाटील हे या कार्यशाळेस प्रमूख अतिथी म्हणून उपस्थित होते. ॲड. किरण पाटील यांनी महिला विषयक कायदे, ॲड ऑंकार पाटील यांनी महिला लैंगिक छळ प्रतिबंधक कायदे, ॲड. दिविजय पाटील यांनी “ सायबर लॉ ” या विषयावर आपले मनोगत व्यक्त केले. स्वागत प्रस्तावीक प्रा. राजाराम पाटील यांनी केले. पाहुण्यांचा परिचय प्रा. विजयालक्ष्मी नियोगी यांनी करून दिला. महाविद्यालयातील लैंगिक छळ प्रतिबंधक समितीने विषेश सहकार्य केले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्राचार्य, डॉ. विलास काळे होते. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. डॉ. राम नाईक यांनी केले.

आभार प्रा. स्मिता पाटील यांनी मानले. विद्यार्थ्यांना कार्यशाळेची प्रमाणपत्रे देण्यात आली. अन्य महाविद्यालयातील विद्यार्थी या कार्यशाळेस उपस्थित होते. दिवसभर कार्यशाळा झाली. ८० विद्यार्थ्यांनी यासाठी उपस्थित होते.

वरील दोन्ही कार्यशाळा पार पाडण्यास महाविद्यालयाचे प्रा. डॉ. विलास काळे, डॉ. प्रतापसिंह मोहिते, अन्य सहकारी प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे विशेष सहकार्य लाभले. त्यांची मी ऋणी आहे. अहवाल वर्षात ठरवून दिलेले कार्यक्रम अग्रणी विभागाने यशस्वीपणे पार पाडले.

समन्वयक - प्रा. राजाराम पाटील

लहर... २०१७-२०१८

हिंदी वाडःमय मंडल

हिंदी भारत की राजभाषा और संपर्क भाषा है। हिंदी सिर्फ भारत में ही नहीं बोली जाती तो लगभग संपूर्ण विश्व में हिंदी का बोलबाला है। राष्ट्रीयता की सीमा को लाँगकर अंतर्राष्ट्रीय स्तर पर भी हिंदी काफी मात्रा में बोली जाती है। हिंदी भाषा एक सर्वे के अनुसार हिंदी विश्व में नंबर १ की भाषा है। हिंदी भाषा के इस स्थिति का हमें सार्थ अभिमान है। हमारे महाविद्यालय में हिंदी ग्यारहवी कक्षा से लेकर एम.ए. तक पढ़ाई जाती है। हमारे महाविद्यालय में हिंदी भाषा एवं साहित्य का अध्ययन और अध्यापन जारी हैं कार्य भी करते हैं। हमारे महाविद्यालय के छात्र एवं छात्राएँ केंद्र सरकार द्वारा लिए गए कई परीक्षाओं के माध्यम से स्वयं को सिद्ध कर नौकरी कर रहे हैं।

उपक्रम-

* एम.फिल, पीएच.डी. सेट-नेट के लिए मार्गदर्शन-

हमारे महाविद्यालय में स्नातक तथा स्नातकोत्तर छात्रों में अध्यरपन रूचि जगाने के लिए एम.फिल, पीएच.डी. और सेट-नेट के लिए मार्गदर्शन किया जाता है।

* हिंदी दिन समारोह-

प्रतिवर्ष की तरह इस वर्ष भी हिंदी दिवस बड़ी प्रसन्नता से मनाया गया। इस समारोह का आयोजन स्नातक और स्नातकोत्तर छात्रों ने मिलकर किया था। हिंदी दिवस समारोह के प्रमुख अतिथि के रूप में हमे डॉ. श्रीमती शोभा माणिकराव पवार-निबांळकर, चंपाबेन महिला महाविद्यालय, सांगली प्राप्त हुए थे। उन्होंने हिंदी भाषा और रोजगार इस विषय पर मंतव्य प्रस्तुत करते हुए हिंदी भाषा में रोजगार के विविध अवसरों से रु-ब-रु किया।

* ग्रंथालय भेट-

हमारे महाविद्यालय के हिंदी विभाग के स्नातक तथा स्नातकोत्तर छात्रों को किताबों की जानकारी होने के लिए ग्रंथालय भेट का आयोजन किया। महाविद्यालय के ग्रंथालय डी.बी.शिंदे सरजी ने निर्देशन किया।

* महाविद्यालय के ग्रंथालय में हिंदी भाषा और साहित्य पर लगभग १० हजार किताबें हैं। जिन्हें पढ़कर छात्र अपना बौद्धिक विकास करते हैं।

हिंदी वाडःमय मंडल को समय-समय पर मार्गदर्शन करने का काम महाविद्यालय के प्रधानचार्य डॉ. विलास काळे सरजी ने किया, साथ ही महाविद्यालय के सभी अध्यापक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी सेवक वर्ग इन सभी की सहायता हुई। इन सञ्जनों के प्रति धन्यवाद ज्ञापित करते हैं।

सहधन्यवाद ... !

समन्वयक,
प्रा. विश्वास पाटील,

लैंगिक छळ प्रतिबंधक समिती

महाविद्यालयामध्ये महिलांना /विद्यार्थीनींना निकोप वातावरण लाभावे व कोणत्याही दडपणाशिवाय काम करणे/शिक्षण घेणे शक्य व्हावे या करीता महाविद्यालयामध्ये लैंगिक छळ प्रतिबंधक समितीची स्थापना करण्यात आली आहे. सदर समितीचे गठन व लैंगिक छळ प्रतिबंधक कायद्याची माहिती देणारा फलक महाविद्यालयामध्ये दर्शनी भागात लावण्यात आला आहे.

या शैक्षणिक वर्षातील सदर समितीची पहिली बैठक दि.२४/०९/२०१७ रोजी घेण्यात आली या बैठकीमध्ये या वर्षी घ्यावयाच्या उपक्रमाचे नियोजन करण्यात आले.

इस्लामपूर येथील वकील संघटना व मोफत कायदेविषयक सहाय्य व सल्ला समिती,अग्रणी महाविद्यालय व लैंगिक छळ प्रतिबंधक समिती यांच्या संयुक्त विद्यमाने दि.२०/०२/२०१८रोजी “कायदा जनजागृती कार्यशाळा ” पार पडली सदर कार्यशाळेचा लाभ ८० विद्यार्थी –विद्यार्थीनीनी घेतला. सदर कार्यशाळेमध्ये अँड.ओंकार पाटील यांनी महिला लैंगिक छळ प्रतिबंधक कायदा संदर्भात विवेचन केले. तसेच अँड.टिंग्विजय पाटील यांनी सायबर लॉ. बद्रल महत्वपूर्ण माहिती दिली.

लैंगिक छळ प्रतिबंधक समितीची या शैक्षणिक वर्षातील दुसरी बैठक दि.७/३/२०१८ रोजी घेण्यात आली. दर बैठकीमध्ये वर्षभरातील हाती घेतलेल्या उपक्रमांचा आढावा घेण्यात आला

वरील सर्व उपक्रमांना महाविद्यालयाचे प्राचार्य तसेच शिक्षक व शिककेतर कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य लाभले.

समन्वयक -प्रा,विजयालक्ष्मी ए,नियोगी

STAFF ACADEMY

We have Staff Academy in our College. All the teachers are member of this initiation. Every member encourages each other for each other's academic and teaching activity. They all have highly qualified and intellectual. All members are actively participated in all the staff academy activity. In this academic year the staff academy organized many activities and lectures in college. Also our staff academy members presented and published many research papers in national and international seminar and conferences and also published many in journals and magazines. On March 11, 2017 Prin. Dr. V B Kodag delivered lecture on NAAC Preparation. Our staff academy feels very sad after the sudden death of our senior member Mr. Bhagwat B.B by heart attack. It was shocking to all of us. He will remembered for his great contribution not only in the staff academy but also in our institution. Strength of our academy is Dr. P V Mohite, Dr. Arun B Patil and Dr. B K Mane is working as a member of many university related working groups and committees.

Co-Ordinator
Dr. P.A. Olekar

लहर... २०१७-२०१८

भुगोल विभाग

सन २०१७ – २०१८ ला शैक्षणिक वर्षात विद्यार्थ्यांमधील सुप्त गुणांना वाव मिळावा. भौगोलिक ज्ञानाचा उपयोग पर्यावरणीय व सामाजिक समस्या सोडविण्यासाठी व्हावा, त्यांनी आत्मनिर्भर व्हावे या जाणिवेतून विभागाच्या वतीने गट चर्चा व सेमीनार यांचे आयोजन केले.

१. अभ्यास सहल-

मानव व पर्यावरण सहसंबंधाची माहिती व्हावी पर्यावरणाचा मानवाच्या रुढी, परंपरा, आहार वस्त्र यांवर कसा प्रभाव पडतो, आपल्या परिसरापेक्षा इतर प्रदेशातील प्राकृतिक भुदृष्ट्ये कशी वेगळी आहेत. याचा अभ्यास करण्याच्या उद्देशाने या वर्षी महाराष्ट्रातील गोंदवले, फलटण, शनिशिंगणापूर, शिर्डी, अंजिठा, दौलताबाद, घृष्णेश्वर मंदिर, वेरूळ, बीबी का मकबरा, पैठण येथे दिनांक १६/०९/२०१८ ते १९/०९/२०१८ या कालावधीत अभ्यास सहलीचे आयोजन केले होते.

२. खेडे सर्वेक्षण-

बावची गावातील नैसर्गिक व मानवी साधन संपत्तचा अभ्यास करून खेडे गावातील समस्या जाणून त्या सोडविण्याचे उपाय सुचविणे या उद्देशाने या वर्षी बावची या खेडे गावचे सर्वेक्षण दिनांक २१ फेब्रुवारी २०१८ रोजी केले. बावचीतील भूमी उपयोजनाचा व क्षारपड जमिनीचा अभ्यास करण्यात आला व गावातील समस्येवरील उपाय सुचविण्यात आले. व जमिन सुधारणेबाबात मार्गदर्शन केले.

३. भूगोल दिन-

भूगोल दिनानिमित्त दि. २०/०२/२०१८ रोजी विद्यार्थ्यांमधील सुजनशिल विचार व कल्पनेला महत्व घेऊन त्याच्यातील सुप्त कलागुणांचा विकास होण्यासाठी प्रतिकृती प्रदर्शन, रांगोळी, भित्तीपत्रक प्रदर्शन, कात्रण संग्रह प्रदर्शन व भौगोलिक उपकरणाची माहिती व उपयोग याचे आयोजन करण्यात आले. उद्घाटन प्राचार्य विलास काळे यांच्या हस्ते करण्यात आले.

प्रमुख,

डॉ. अरुण पाटील

Department Of Political Science

Department of Political Science is one of the important department in this college the Department Asst Prof and students Participated important activities are listed as below.

- 1) Asst Prof Dr.S.p.Kavade along with Students of B.A. Participated in one day workshop on “G.D. Bapu Lad Strugle in Life” oryanized by centre for Gadhian Study. Gadhian study Shivaji University Kolhapur on 22 Aug 2017
- 2) Asst Prof Dr.S.P. Kavade along with 2-B.A.,4-B.Com Students Participated in “Avishkar 2017-2018 Research Project Compitation” organizd by D.A.B.Nike College chikali on 27 Dec 2017
- 3) Ass.Prof Dr.S.P.Kavade along with 13 Students of B.AParticipated in one day Workshop on “Leadership of Women in Local Self Govt” Oryanized by centre for sharadabai powar at Shivaji University Kolapur on 31 Jan 2018
- 4) Asst Prof Dr.S.P.Kavade Paper Presented entitled “Direct Selection of Sarpanch by the People in two day National Conference on Changing Political Issues Organized by Shir Vijaysinha yadav Arts & Science Colage,Pethvadgoan on 16 & 17 Feb 2018.
- 5) Asst Prof Dr.S.P.Kavade along with 18 Students of B.A,B.Com Paticipated in “Political Science Festival 2018” Organized by Dept of Political Science at Shivaji University Kolhapur on 22 Feb 2018
- 6) Poster Exhibition “Save the baby,Environment,Terrarism,Sucied of Farmer,M.K.Gandhi,25 Nov Voters Day,26Nov Constitutional Day on 2017-2018.

**Co-Ordinator
Dr. Kavade Santosh**

The Department of English

The mission of the English department has always been to enrich the students in the diverse fields of literature language learning. The academic year 2016-17 witnessed several activities of the department in order to achieve the goals.

At the beginning of the academic year a welcome ceremony had been organized for a newly admitted students of the undergraduate and post graduate department. Smt. Vijayalaxmi Niyogi , Professor and Head , the Department of English conducted a visit to the library for the students of the department on 21st July 2017. The students were made aware of the various books on literature and other subjects. They were guided to search specific information from Encyclopedia Britannica. With the help of our librarian Mr. D. B. Shinde, students were introduced to the various sections of the library where books, references, periodicals, educational aids are kept. Prof. Rajendra Ashok Pradhan showed a movie version of the drama ' The Tempest' was shown to the students on 28th September 2017. Prof. G.B. Masal also organized several activities for the students of English. He conducted 'COC in Communicative English' for the students to develop their knowledge in English language and grammar.

In the second term, Prof. Smt. Vijayalaxmi Niyogi showed the movie version of the novel 'The Lord of the Flies' to the students of B.A. I Optional English on 24th January 2018. The students of B.A. II (Optional English) also watched a video, regarding the syllabus, on 5th March 2018 under her observation and guidance. A Marathi movie 'Gosht Chhoti Dongra Evdi' , a Marathi movie based on Sadanand Deshmukh's novel 'Baromaas', was shown to the students of B.A. III by Prof. G. B. Masal. The students of B.A.II enjoyed the movie version of Henrik Ibsen's play 'An Enemy of the People' under the guidance of Prof. Rajendra Ashok Pradhan. The Students of the English Department also watched the movie version of the play 'The Glass Menagerie' under his supervision and guidance. He also made the critical remarks at the end of the movie and clarified the doubts of the students. Moreover, he conducted unit tests for the Department of English after the end of each unit in every semester. Students prepared the project works as per the guidelines given by the Head of the Department. An internal assessment for year was carried out by the department faculty as per the university norms. Thus, the academic year 2016-17 was a grand success for the department of English in our college.

Head, Dr. Vijayalaxmi Niyogi

Department of BCA

Department of BCA is highly activated in current era. Because, we have visited to industry for conscious the current knowledge, working process, competition, industrial vacancies and so on. The department is also focus to update the personalities and skills of the students. The departments have arranged various activities like Guest Lectures on Computer and Management subjects, Student Seminars on studding subjects and some cultural activities. Our students also participation on various programmes arranged by other colleges. The students are highly appreciated in the respective programmes.

Last year pass out student has become someone joining the MBA course, MCA course and some of them joining the various industries, MPSC, Banking sector and so on. The following activities have been taken during the academic year 2017 -2018.

- 1] The Fresher's party for new student which has become helpful to acquaint themselves.
- 2] Arrangement of the 'Teacher Day' on 5th Sept. On this occasion all student participated and play the role of principle, teacher, administrators as well as peons. All students take the blessings of teacher and share their view regarding the teachers experience and Dr. Sarwapally Radhakrushnan thought.
- 3] On 12th Feb, 2018, we have arranged 'Career Guidance Program' with the help of V. P. Institute of Management Sangli for BCA III student Mr. Bhosale S. T. gives the information lecture of selection of proper course and preparation to get admission for MBA, MCA etc.
- 4] We have arranged "Career Guidance on MCA program with the help of Zeal Institute of Business Administration Computer Application & Research Pune for BCA II & III student Mr B. J. Mohite Deliver Innovative Information about Computer Application & Research.
- 5] On 30nd January, 2018our College organized cultural activities program on 'Traditional Day'. For this festival only BCA- I, II, III Girls has participated.
- 6] On 7th January, 2018 our BCA- III student participated in Techno Crackers-2K18, State Level Inter- Collegiate Competition event at Institute of Management Rural Development

Head, Abhijeet Desawale

Department of History

Department of History started in our college on 1968. Our department organized various programmed in academic year 2017-18, under the guidance of Prin Dr. Vilas G. Kale. In the Academic year 2017-2018 our Department of History enrolled 30 students in BA III, 16 students in MA I & 17 student in MA II. Our department organized Chh. Shahu Maharaj Birth anniversary on 26th June 2017. Dept of History Celebrated Lokmanya Bal Gangadhar Tilak Death anniversary, Lokshahir Annabhau Sathe & Loknete Rajarambapu Patil Birth anniversary on 1ST August 2017. August Kranti Din on 9th August 2017 Dept. remembered our freedom fighter and niticed their sacrifice for the nation through wall paper presentation. In 18th August Netaji Subhash Chandra Bose Death anniversary, our department organized blood donation camp with collaboration of NCC Dept. & Netaji Sparda Pariksha Prabhodhini, Ashta. 5th September 2017 our Department of Celebrated Teacher's Day. 'Swaccha Bharat Abhiyan' Campaign organized our dept. in the college Campus on 2nd Octomber 2017 .

In the second term our department conducted seminar on 'Our Constitution' lecture delivered by Prof. Dr. Santosh Kawade on the occasion of death anniversary of Dr. Babasaheb Ambedkar. Department of History organized Chh. Shivaji Maharaj Birth Anneversey on 19th February 2018. Our Department Send of day was organized on 27th February, 2018.

Dr. P. A. OLEKAR,

Head, Dept. of History

NATIONAL CADET CORPS

With the motto “Unity and Discipline” NCC has been the propeller in channelizing the force of the youth population of India since 1947-48 with their clear cut aims, such –

1. Development of leadership, character, commandership, spirit of sportsmanship, and the ideals of service.
2. To create a force of disciplined and trained man power, which in a national emergency could of assistance to the country.
3. To provide training for students with a view to develop in them officer like qualities, to enable them to get commission in the armed forces

NCC's training syllabus of Army has been evolved to an integrated program based on the annual pattern. Our college NCC academic year started in the July 2017. In this academic year our company girl cadet also enrolled in the troop. First year six girls cadet and second year five girls cadet enrolled in this year. Total 54 cadets enrolled in this year. Our college has created a space for its boys & girls cadets to undergo such training and enable them to blossom in the true sense towards the all-around development of their personality.

It is a matter of pride and satisfaction that boys & girls continue to show their mettle by competing along with various camps such as Republic Day Camp (RDC), Thal sainik Camp (TSC), All India Trekking Camp (AITC), National Integration Camp (NIC), Army Attachment Camp, Combined Annual Training Camp (CATC), Annual Training Camp (ATC) etc. These camps not only take the cadets to various places in the country but also expose them to tough training, discipline and adventures life in the camp and in the process they meet cadets from all over the country.

Camps Attended :-

1. Thal Sainik Camp (TSC) attended our two boy's cadets Chormule Keru & Patil Akshay and six girls cadet Naikwadi Neha, Patil Bhagyashri, Sutar Aishwarya,

-
- Mane Anjalee, Dange Anuradha & Ware Shreya at SKTN Sangli on June- July 2017.
2. Combined Annual Training Camp (CATC) attended our 11 cadet at SKTN Sangli on 19th July 2017 to 28th July 2017 at SKTN Sangli .
 3. Combined Annual Training Camp (CATC) attended our 14 cadet at SKTN Sangli on November 2017 at SKTN Sangli .
 4. Combined Annual Training Camp (CATC) attended our 10 cadet at Kolhapur on December 2017.
 5. National Integration Camp (NIC) attended our cadet Patil Akshay at Bharatpur in Rajasthan on November 2017.
 6. Armt attachment Camp (AITC) attended our cadet CSM Atugade Vaibhav, cadet Koli Jeevan & Pawar Aniket at Ahmadnagar on February 2018.
 7. Combined Annual Training Camp (CATC) attended our 07 cadet at Sangli on January 2018.

Other Social Activities :-

1. Tree Plantation in the college campus in month of July & August 2017.
2. Blood Donation Camp organised with the collaboration of NSS & Netaji Sparda Pariksha Prabhodhini at college on death anniversary of Netaji Subhash Chandra Bose in 18th August 2017.
3. Worlds AIDS Day Programmed on 1st December 2017 organised cadet rally.
4. "SWACCH BHARATH ABHIYAN' at Ashta on 2nd Octomber 2017.
5. Celebrated International Yog Day at College Indoor Stadium on 21st June 2017.
6. Celebrated 15th August, Independace Day & 26th January, Republic Day at College Campus & Ashta Municipal Council.

Lt.Dr.P.A. Olekar
Associate N.C.C Oficer

DISTANCE EDUCATION STUDY CENTER

Shivaji University, Kolhapur has started distance education study center for students in 2017, and Arts & Commerce College, Ashta has started the center in college campus from the academic year 2011-2012, for those students from vicinity belonging to as regular class, category and age, working in Government, Semi Government sectors, Private servicemen and Woman, Farmers and daily wage labor take admission for various programmes. Our distance education study had all Courses of Arts and Commerce i.e. B.A., Com., M.A., M.Com. In this academic year we have admitted 218 students. Shri. Prasad Patil(Clerk) and Shri. Mahaveer Avaghade (Peon) are assisting in the work of distance education study center.

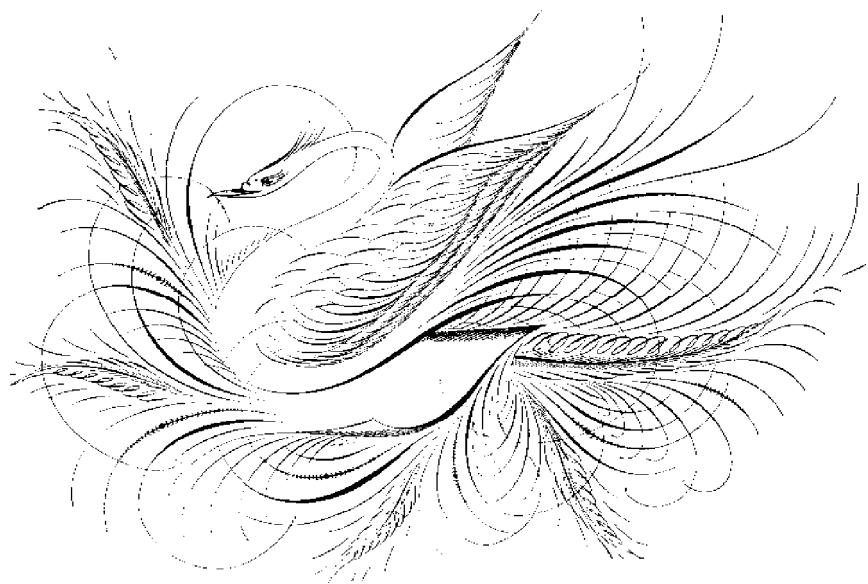
**Suresh Namdeo Dandge
Coordinator**

Department of Commerce

Department of Commerce is one of the important department in this college. More than 400 students are studying in different classes of B.Com and M.Com. The department also runs three Career Oriented Courses namely COC in Business Accounting, COC in E-Banking and COC in Tax Practices. Apart from this faculty of Commerce also has BCA department. The department is mostly offered courses in Advanced Accountancy. Two full time faculty are appointed with supporting of another four lecturers in specific subjects. The Department feels very proud for having brilliant students. The other important activities are listed as below.

1. Prof. Kavita Vadrale and her colleague (Yashwantrao Chavan School of Rural Development, Shivaji University, Kolhapur) had arranged workshop on Career Opportunities for B.Com students on 21th July,2017.
2. Jointly organized campus interview for ICICI Bank Sales Academy on 7 July,2017.
3. Arranged Lecture on `Careers in Banking Sector` on 8th August,2017. Shri. Deepak Chavan has delivered an motivational and informative lecture on the same.
4. Jointly Organised one day workshop on `Opportunities to Students of Commerce in the Subject of Commerce and Management` on 5th Jan,2018 with the cooperation of Nilaya Education Group Pune.
5. One day Educational trip was arranged on 24th Jan,2018 for B.Com Student to Kunakeshwar, Devbagh and Tarkarli(Malwan).

Head, Dr. P.V.Mohite

वाणिज्य व नियोजन मंडळ आयोजित 'वस्तु व सेवा कर (जीएसटी) संकल्पना, अर्थ व बोध' या एकदिवसीय कार्यशाळेत प्रमुख वक्ते माधव कुलकर्णी यांचे स्वागत करताना मा.प्राचार्य

सांस्कृतीक विभागाच्या वतीने आयोजित 'परिमल भित्तीपत्रिकेचे' उद्घाटन करताना डॉ.विजयालक्ष्मी नियोगी व मा.प्राचार्य

हिंदी वाडःमय मंडळ आयोजित हिंदी दिन कार्यक्रमात मार्गदर्शन करताना डॉ.शोभा पवार-निबाळकर, सांगली.

आय.क्यु.ए.सी. विभाग आयोजित माजी विद्यार्थी-पालक स्वेह मेळाव्यामध्ये मार्गदर्शन करताना मा.प्रा.विलास काळे

अग्रणी महाविद्यालय विभाग अंतर्ता 'प्रसार माध्यमातील रोजगार संधी' या एक दिवसीय कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना डॉ.शिवकुमार सोनाळकर व प्राचार्य

अग्रणी महाविद्यालय विभाग व लैगिंग छळ प्रतिबंधक समिती आयोजित कायदे विषयक कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना डॉ.किरण पाटील, डॉ.ओंकार पाटील व डॉ.हर्षवर्धन पाटील

युवा नेते व उद्योजक प्रतिक दादा पाटील एनएसएस
विशेष सेवा श्रमसंरक्षण शिवीर गाताडवाडी येथे
शिवीरार्थींना मार्गदर्शन करताना

मराठी वाडःमय मंडळ आयोजित मराठी राजभाषा दिना निमित्त
विविध साहित्यिकांच्या फोटो व माहिती प्रदर्शन
प्रसंगी विद्यार्थी व शिक्षक वृंद

एनएसएस विभागाचा विद्यार्थी विकास शिंदे यांची
प्रजासत्ताक दिन परेड नवी दिल्ली साठी निवड झालेबद्दल
सत्कार करताना प्राचार्य व कार्यक्रम अधिकारी

जयंत करिअर सप्ताह निमित्त आयोजित 'करिअर विषयक
पुस्तकांच्या प्रदर्शनाचे' उद्घाटन करताना मा.प्राचार्य व शिक्षक वृंद

दै लोकमत व कौशल्य संघटन विकास केंद्र आयोजित
'व्यक्तिमत्त विकास कार्यशाळे' मध्ये मार्गदर्शन करताना
डॉ.प्रविण मांडके, कराड व मा.प्राचार्य

एनसीसी, एनएसएस व नेताजी स्पृह परीक्षा प्रबोधिती
आयोजित रक्तदान शिवीर उद्घाटन प्रसंगी मार्गदर्शन करताना
मा.प्राचार्य डॉ.विलास काळे